

Romanos

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹lhxā³, wxāi²na²
 Ro²ma²thī³na² yxau³yah³lxin¹tū³kā³txi³ ū³nxai²na²
 ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txai²na¹xai²na², Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² a²sa³wit3sa¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² a²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su²
 na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ū³hait1so¹sa²kxe³su² na¹ha²kxai³.

— Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na², Txa²wān³txa²
 wi¹jau³xa² ū³ye³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ū³yau¹ū³txai¹nhē³li¹. Nxe³sih¹nx2ta¹jau³su²
 ū³hait1so¹nx2ta¹i¹. Nxe³sa²kxah³lo²su² na¹ha²kxai³,
 na¹wa².

2 A²nxe³te² wān³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ū³yau¹ū³nē³jau³xa² wi¹jau³xai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² kxā³nāu³u¹tai²na²
 ū³ye³ka³tu³ wā²nxū¹ ū³sa²yxo²we¹nha²sxā³
 sa²yxo²ā³nha²nxa³sxā³ ū³ye³ta¹hxai²hē¹la².
 ū³ye³jau³xai²na² ū³sa²kxai³lu², a²nū²a²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²
 ū³sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lo²nāu³xu¹ta² ū³sa²kxai³lu²
 ain³kxi²so¹sxā³ ū³ha³teh³nxā³nxāu³a¹
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³to³ta¹hxai²hē¹la².

3-4 Nxe³nē³jau³xai²na², Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha²,
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² ū³Si³yxau³jah¹la² a²ū³lxa²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ū³yau¹ū³nhē³jau³su²
 hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lo²su² ū³te²kxai³lu¹,
 txa²wā¹ha³lo²ai²na² ū³wxā³nū¹nhē³lhxā³, a²nū²su²
 wen¹sxā³ ū³Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ū³sa²wi³sa²
 wen¹sxā³ ū³a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹,

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la²
hi²sen³su², nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ju³ta²
ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³:

— Je³su²jah³la² a²ya³la³tū³ Txa²tah²khai¹ai²la¹i¹.
Na¹ha²kxai³, ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ha¹i¹. Sū³na²
Si³yxau³tāu³na¹xai²na² ya³nx²ta¹i¹. Nxē³jau³su²,
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxē³te²kī³na¹xai²na²
nū³kxūn³txi³ wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²hē¹la².
5 Nxē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a²
hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wxa²hait¹so¹sa²te³lhxā³
ī³ye³ta¹hxai²hē¹la². Nxē³nxa²ha¹te¹, A²si³yxau³tāu³a²
wā³txai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹
ain³kxi²so¹sxā³ wxa²hait¹so¹sa²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³sā¹lxi¹. Wxāi²na² Pau²lah³lo² ī³nxai²na²
wxā²hait¹so¹khai¹nxe³nxa²ha¹kxe³nū³kā³txi³sl¹lxi¹.
Nxē³nxa²ha¹ka³tū³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²nū³kā³txi³nāu³xai²na²
yxo²ha³kxa¹ ī³ye³sxā³, yxo²ī²sa²si¹hai¹nīn¹jau³nū³su²
ī³ye³kxi², sa²yxo²wet¹sa²si¹hai¹nīn¹jau³nū³su²
ī³ye³kxi², tīh³na² wi¹tīh³na² ī³nxai³ain¹si¹hai¹nīn¹jau³nū³su²
ī³ye³kxi², nxe³txai¹nhē³li¹. Al¹nīn¹kxai²nān²tu³,
ā³yā³nhai¹tain¹tū³kā³txa² Je³su²jah³lo²na¹xai²na²
sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. Nxē³jau³xai²na² Je³su²jah³la²
a³lxi²khai¹nxe³sa²kxe³su² sain¹na²hē³la².
6 Te²yā¹nxe³sxā³, wxāi²na² sa²kxai³lu²
Ro²ma²thī³nān¹tū³kā³txi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu²,
Je³su²jah³la² ī³wxe³nū¹yhah³lxin¹te² ī³nxai²na²
sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
ī³kaix¹so¹nxa²lxi³kxe³nū³kā³txi³yah³lxi³nū³ni¹lxa².
Yah³lxi¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wē³ha³lxi³syah¹lxi³nū³ni¹lxa².

7 Yah³lxi¹jut³su², txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²
ū³wha²li¹la³kxi¹nx²ta¹wa². Wxāi²na²
Ro²ma²thī³nān¹tū³kā³txi³ ī³nxai²na²

Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a³lxi¹nx2ti³sxā³
 wxa²hait1so¹nx2ti³na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²ī²yah³lxin¹te² ī³nxai²na²:
 — Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na²
 Txa²nū³kā³txi³lo³txa²lxa¹i¹. Nxē³nx2ti³na³la².
 Nxē³tū³kā³txi³ ī³nxai²na² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ Txa²wā¹wī³nu²su² na³la².
 A²nxe³te²a² A²ki³lha³lxa² a²ī³lxa² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lxā²na³la². Ha¹lin¹ya³te²nāu³xai²na²
 kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹jau³nū³su² te³ni²,
 wxa²nxū²kwā³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxi³si¹jau³nū³su²
 te³ni², nxe³ti³ten³nxa²lxa¹nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Sū³na² ī³ye³kxi²jau³su²

8 Nxē³nx2ta¹ka³tū³, nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa².
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹wi¹nxe²
 sa²yxo²we¹jah³lxi³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yah³lxin¹ju³ta² a²ha³ta³nxa², a²nū²a²
 yuh³xai²nān¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹
 ain³qxain¹na³la². Ju¹ta² ka³lih³khaix1sa³nha²wa².
 Na¹ha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³ye³kxi²to³ha¹wa².
 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Nxē³to³ha¹wa².
 9 Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³ kāi³jah¹lo²sa¹wa².
 Na¹ha²kxai³, wān³txa² wi¹jau³xa²
 e³sxā³ Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² a²ī³lxa²
 Je³su²jah³la² a²yxau²xai³la³nhē³ju³ta²
 e³jah¹lo²sa¹wa². Na¹ha²kxai³, txai²na²
 Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³ye³kxi²na¹kxai²nān²tu³,
 sa²hau³ko³txa²lxi³si¹ha¹jau³nū³su² yxo²ha³tin³ti³

ī³ye³kxi²to³ha¹wa². Nxē³na¹ju³ta²,
 wān³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wā¹sū³na²
 ain³kxi²sa²na³la². Nxē³ha²kxai³, txa²wān³txai²na²
 ī³yxo²nū¹nū³sa²jah¹la²nū³a² yū²na³la².
10 Na¹ha²kxai³, Sū³na² ī³ye³kxai¹na¹kxai²nān²tu³:
 — Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txa² ā³nxai³sī²ti³ten³khai¹sa³nha²wi¹.
 Ha³lo²a² hxi²kat1sē¹li¹. “Wi¹na³na¹”
 Sū³na² ī³nxai²na² nīn¹kxai²nān²tu³ti¹.
 Nxē³to³hxai²na¹hē³la². **11** Ā³nxai³sī²nx2ta¹ju³ta³nū³a²,
 ten³khai¹sa²to³nha²wa². Na¹kxai²nān²tu³,
 ī³nx2ta¹kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 ha³lo²a² wi¹ju³ta² ī³yau¹ū³sain¹kxe³su² ju³ta²
 wā²nhū¹nx2ta¹ka³tu³ ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa².
 ī³nxū²kwai³lxū¹nx2ti³txai²la². Nxē³nx2ta¹kxai²nān²tu³,
 hxi²ka¹ka¹nhe²la² wxā²ē¹nāu³a¹ au³txi³
 e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wa².
12 Nxē³ha²kxai³, ā³nhxi²nū¹ihu¹ki³tu¹wa².
 Nxē³ki³kxai²nān²tu³, wxā²in²txi³ Sū³na²
 sa²yxo²we¹ta¹ju³ta² ī²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³,
 wxā²ē¹nāu³a¹ ī³nxū²kwai³lxū¹nx2ti³tu¹wa².
 Te²yā¹nxe³sxā³, txain²txi³ Sū³na²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ta¹kxai²nān²tu³,
 txa²ē¹nāu³a¹ ī³nxū²kwai³lxū¹sa³tu¹wa². Nxē³sxā³,
 ā³nhxi²nū¹ihu¹ki³tu¹wa².
13 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Txa²wān³txai²na²
 wi¹ko³nha¹jah³lx³hē¹la². Txai²na² ye³ka³lxa¹txi³
 txa²ē¹nāu³a¹ e³kxi²nha²to³ha¹te³nah¹lx¹:
 — Ro²ma²thī³nān¹tū³ka³txa² ā³nxai³sī²a¹tū¹xā¹.
 Nxē³to³ha¹hē¹la². Na¹kxan²ti³, ha³lo²a² ī²li³ju³ta²
 ā³nhxi²kat1sa²hxai²nx³hē¹la². Jāx1sa³nha²wa².
 Sa³ha²kxai³, nxē³nx2ti³toh³nx³hē¹la².
 Na¹ha²kxai³, ha³tēh³nxā³nxai²na² so¹lx³

Romanos 1:14

v

Romanos 1:16

ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Yxāñ¹ta¹,
yxan¹nāñ³a¹ wxā³sī²nx2ta¹kxai²nāñ²tu³,
Sū³na² ā³ne³wxe³nū¹sih¹nx2ta¹jau³su²
yxo²nū¹nūh¹nx2ta¹tu¹wa². A²nū²a² nū³kā³txi³
ā³xa² yxo²nū¹nū¹hai¹na¹kaix3 jā¹nxe²
ya³nx2ti³ti³ten³sa³nha²wa². 14 Je³su²jah³la²
wxā²hait1so¹sa²sxā³ wāñ³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³hxat3nx2ti³si¹ha¹jau³nū³su²
ī³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². Na¹ka³tu³,
ī³sa²si¹hā³sa²jau³xai²na² sa²yxo²we¹ta³lu²na¹ju³ta³nū³a²
wain³hī³nx2na³la². Na¹ha²kxai³, a²nū²a²
Kre²ku²yau³xa² ī³ye³ain¹tū³kā³txain²txi³ Sū³na²
wāñ³txa² ī³yau¹ū³hai¹na¹ha²kxai³, a²nū²a² ī³xa²
Kre²ku²yau³xa² ī³ye³ai¹nxa³tū³kā³txain²txi³
jā¹nxe², a²nū²a² ha³teh³nxā³nxa²
ā³ne³wxe³khaix1tū³kā³txain²txi³ jā¹nxe²,
a²nū²a² ī³ne³wxe²nxa³tū³kā³txain²txi³ jā¹nxe²,
nxe²xai³na¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa².
15 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wxā²nū³kā³txai²na²
Ro²ma²thī³nāñ¹tū³kā³txi³ ī³nxai²na² Sū³na²
wāñ³txa² ī³yau¹ū³nhūñ³nx2ta¹ju³ta³nū³a²
ten³khaix1sa³nha²wa².

Sū³na² wāñ³txa² wā³nxīn¹jau³su²

16 Txai²na¹xai²na² Sū³na² wāñ³txa² wi¹jau³xa²
ī³yxo²kāin²ti²la²nha²sxā³ e³kxi²na¹wa². Hai³txi³
āu²li²ti³hex1na¹jau³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, na¹wa².
Nxe³jau³xai²na², a²nū²a² ī²li³te²a² yxo²ha³kxa¹:
— Sū³na² wāñ³txa² yxo²ī²a¹xā¹. Nxe³te²su²
kxai²nāñ²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu²
a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ī³wa²sut1sxā³ ka³te³na²
wi¹tāu³a¹ yxau²xai³te²su² hī³nx2na³la².

Txa²wā¹sū³na² nū³kxūn³khai¹nxe³ha²kxai³
 a²wān³txa² wi¹jau³xa² wxi²kan¹jau³su² na³la².
 Nxe³ha²kxai³, nū³kxūn³txi³, ā³wxe³nū¹te²su²
 te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tai¹nhī³nx2na³la².
 Ā³wxe³nū¹hain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu²,
 Ju³te²a² ye²tū³ka³txa² Sū³na² nū³kxūn³txi³
 sa²wa²su¹tain¹sān²ka³tu³, hā²wxān³txa³
 a²wā³kon³tū³ka³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a²
 nū³ka³txi³su² ye²nxa³te²a² sa²kxai³lu², Sū³na²
 nū³kxūn³txi³ sa²wa²su¹tain¹nū³nha²kxai³,
 nxe³hī³nx2na³la². 17 A²nxe³te² wi¹jau³xa²
 ī³yau¹ū³nhē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na²
 wain³te²lo³tē³ju³ta², a²nū²a² Je³su²jah³la²
 yxo²ī²te²su² te²a² so¹lx³ wain³te²lo³tē³ju³ta²
 nxe³te³nah¹lx¹:
 — A²nū²a² yxo²ī²sa²te²su² te²a² a²yxo²ha³kxa²
 so¹lx³ wain³te²lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³na¹kxe³su²
 te²a², ka³te³na² wi¹khai¹nxe³tāu³a¹ so¹lx³
 yxau²xai³lain¹tū¹xā¹, yxo²ī²sa³ha²kxai³lā¹. Sū³na²
 a²ē¹nān¹jau³su² nxe³hī³nx2na³la².

A²nū²a² ī³lx³thi¹nxa³jau³su²

18 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 oh³nāu³nū¹ka³nāu³an¹jah¹la² hi²sen³su²
 ī³xān³txi³sxā³ kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹na³la².
 A²nū²a² ī³lx³thin¹kāi³xā³ha²kxai³, a²ē¹nāu³a¹
 ī³lx³thi¹ne³ki²nh²nxa³ha²kxai³ nxe³te²nāu³xā³
 an³txi³sxā³ kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹na³la².
 A²nxe³te² ī³lx³thi¹nxa³tū³ka³txa² ī³lx³thin¹sxā³
 kāi³ai¹nxa³ha²kxai³, Sū³na² wān³txi³tu³
 a²ya³la³jau³tu³ ā³tī¹kain¹na³la².
 — Sū³na² wān³txi³tu³ a²nū²a² ā³xa² ain³kxi²sxā³
 yxo²ī²ain¹kxa²yan³ti³sā¹. Ain¹jau³su² ain¹na³la².

19-20 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tā³a¹
a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² hāi¹nxe² ka³na³ka³nat³sxā³
Sū³na² Si³yxau³tā³su² na¹ha²kxai³, yxau²sa²tē³
ai³wa³to²hi²na¹ha²kxai³, nū³kxūn³txi³ ha³nāu³hi²
ai³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹. Na¹ha²kxai³,
ha³lo²a² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² nū³kxūn³txi³
wi¹we¹ta¹hē³na¹. We¹ta³lu²na¹hī¹nān¹ju³tu³, a²nū²a²
ī²li³te²su² te²an²tu³: “Txa²wā¹sū³na²hxī²ka²kāi³kxa²
ī²a¹tū¹xā¹.” Nxe³kxi²sa³kxai²nān²tu³, ha³lo²ai²na²
wi¹we¹ta¹kō³xai²na² ye³kan¹txi³ ī²hī³nx2na³na¹.
Nxe³kxai²nān²tu³, txa²nū³kxū³na¹ju³ta² a³la³kxi²,
Txai²na¹xai²na² hāi¹nxe³te² Sū³nu²na¹xai²na²
a³la³kxi², nxe³sa²hī³nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³,
Sū³na² Si³yxau³tā³na¹xai²na² a²nū²a² ye³na²
ī²sain¹ju³ta² yū²nxa³kxan²ti³, a³la³kxi²sain¹ju³ta³la³
yū³hī³nx2na³na¹, te³nain¹ke³la³te²kxai³lā¹. Yxān¹ta¹,
kwa² ī³lxī³thī¹hai¹nxa³kxe³su² ten³sai¹nxa³xā¹.
Na¹ha²kxai³ wā²nxū¹hī²hxī²ki³te²la³ nxai¹nha²kxai³
ye³khāuh³lxa³ti³hi¹ta³lxai¹na¹xā¹. Sū³na²
Si³yxau³tā³a¹ a²ē¹nān¹jau³su², nxe³hī³nx2na³la².
21 Jā¹nxe³jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² nū³ka³txai²na² Sū³nu²na¹xai²na²
wi¹kāi³a¹ju³ta² ī²sain¹kxan²ti³ ī³sa²nēn¹kxi²sain¹to³hxai²nxa³hē³na¹.
“Wxāi²na² Sū³na² Si³yxau³tā³khaix1si¹lxi¹.
Ha³lo²a² wi¹kāi³in¹ju³ta² ka³li³sa³nhai¹.
Ti³hex1sai¹nhxai²nxa³hē³na¹. Nain¹kxan²ta²,
on³txi³he¹nxa³jau³xa² so¹lxi³, hxī²kāu³kāu³jau³xa²
so¹lxi³, a²ē¹nāu³a¹ ī³ye³kxi²nha², ī³ne³wa³nūn³ta³ki²,
ain¹sxā³, ka³nxah³ti³hū³jau³xa² so¹lxi³ ī³ye³kxi²nha²
ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 22 “A³la³ki²nha¹wi¹.
Nxe³tū³ka³txai²la¹xā¹. Ain¹kxan²ti³,

a³la³kxi²txi³he¹xain¹tñ³kä³txi³sxa³xä¹.

Hxi²kä³käun³tñ³kä³txai²la¹xä¹. 23 Sñ³na²

Si³yxau³tñ³na¹xai²na² ya³lu²ti³he¹nxñ¹nxa³te³na¹xai²na²
I³sa²nñ¹kxi²sain¹ju³ta² wai³nhñ³nx2na³na¹.

Yxä¹ta¹ sai¹nxa³xä¹. Häi¹nxe³sxä³ a³sa²sxä³,
a²yen³kxa² a²nñ²a² hxi²kä³nha²kxa² so¹lxi³
a²nñ²hñ³ka³txa² sa²nñ¹kain¹na³na¹. Nxe³sxä³,
a²yäu³ka³txa² a²nñ²hñ³te² a²yäu³ka³txa² so¹lxi³,
a¹i³ki³hñ³te² a²yäu³ka³txa² so¹lxi³, ka³yxuh³hñ³te²
a²yäu³ka³txa² so¹lxi³ txi³hñ³te² a²yäu³ka³txa²
so¹lxi³ hxi²ka² we¹tain¹ka³tu³, sa²yxo²wet1sxä³
I³sa²nñ¹kxain¹na³na¹.

24 I³lxi³thin¹ti³he¹xai¹nxa³xä¹. Nxe³ha²kxai³,
häi¹nxe² a³ai¹na¹xä¹. A²e¹nñ³a¹ au³txi³
yxo²kwäi³nain¹jau³su², ko³nxe³thi¹ne³ki²nhain¹jau³su²
käi³ain¹txai²lä¹. Ai¹nha²kxai³, ko³nxe³ti³
käi³khaix1nhyain¹na³na¹. Äu²la²to³nha²si¹jau³su²
nyhain¹na³na¹. 25 A²nxe³tñ³kä³txai²na²,

Sñ³nu²na¹xai²na² wän³txa², a³na¹ki²sain¹sxä³
sa²yäu¹tain¹ka³tu³, ki³han³jau³xa² so¹lxi³
sa²so¹sxä³ sa²yxo²we¹tain¹tñ³kä³txai²la¹xä¹.

Nain¹kxe³su², a²yen³kxa² hxi²kä³nha²sa²sai¹na¹kxa²
hxi²ka¹nxa³xä¹. Nxe³kxan¹ti³, te²a² so¹lxi³
sa²yxo²wet1sxä³ I³sa²nñ¹kxain¹na³na¹. Ta¹,

Txai²na¹xai²na², a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
hxi²kan¹txi³ wet1sa²sai¹jah¹lo²khaix3na¹xai²na²

sa²yxo²a³sain¹na³na¹. Nxe³sain¹tñ³kä³txai²la¹xä¹.
Yxä¹ta¹, Txai²na² so¹lxi³, a²nñ²a² yxo²ha³kxa¹
sa²nñ¹ki²sa²tñ³sa²ju³ta² wain³na³na¹.

Wain³khai¹nx2na³na¹. 26 Nxe³ha²kxai³,
ten³sai¹nxa³kxe³tu³, a³na¹ai¹na¹hë³na¹.
Ha³lo²a² wän²nxäh¹ I²lain¹sxä³, ko³nxe³ti³

yxo²kwai³nain¹ju³ta² yã¹nxe³sxã³ kãi³ain¹txai²lã¹. Nain¹ka³tu³, txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yxo²ã³sxã³, txu¹ta¹lhun³tu² in³txi³lot3sxã³, o²la³kxi²yhu¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ 27 Jã¹nxe³kxe³hã³nxe², in³txa² sa²kxai³lu², txu¹ha² wain³txi³ wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yxo²ã³sxã³, in³txa¹lhun³tu² yxo²kwai³yhu¹khai¹nxe² ã³whi¹ti³yhu¹na³na¹. Ain¹ju³ta², Txai²li² ãu²li²khai¹nxe³sa³nhã¹. Yxã¹ta¹, tã¹ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² yo³su² yxau²xai³lhxã³ sã³ko³nxe³ti³ yxau²xai³te²lo³tai¹na¹xã¹.

28 “Sã³na²wã³txi³tu³ ain³kxi¹xi²ti³ten³sa²nxa³nha¹. Sa²yxo²we¹ti³ten³sa²nxa³nha¹.” Sai¹nhxai²na²hẽ³na¹. Sai¹nha²kxai³, hãi¹nxe² ã³ai¹na¹xã¹. Wain³jau³xa² ãh¹ i³tih³nxain¹nxa³lho³na¹. Ai¹na¹ha²kxai³, a²ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²jau³xa² so¹lx³ yxau²xai³lain¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ yxau²xai³ti³he¹xai¹nxa³xã¹. 29 A²nxe³tã³ka³txa² wain³ti³he¹nxa³ju³ta² so¹lx³ kãi³to³hi², a²in³txi³sxa³te²a² ta³nxa² a²sxe³xa³ka³lx³sxa³te²a² ta³nxa² ã³whi¹txi³nyhu¹sxã³ yxau²xai³li², ko³nxe³ti³ kãi³to³hi², a²nã²a² ã³xa² yen³kxa² kain² yxo²kwai³ni², ko³nxe³ti³ kãi³ki²nyhu¹i², i³ka³txã³yhu¹i², su²lhã³yhu¹i², kwa² wã³txa² i³ye³sxã³ i³yi²yi²lhon¹ta³ki²nyhu¹i² ki³ha³ki²yhu¹i², kain² i³an³ta³kxi²yhu¹i², a²nã²a² ã³xa² ko³nxe³ti³ hãi³a² i³he³son³ki²yhu¹i², nxe³ain¹tã³ka³txai²la¹xã¹. 30 Jã¹nxe³sxã³ a²nã²a² ã³xa² o³nxa³ti³lot3sxã³ i³ye³kxi²yhu¹i², Sã³na² Si³yxau³tã³na¹xai²na² yxo²kwã¹kxi², kwa² yxo²ka³nx³txi³

ī³ye³i², kāin²ki³lxo³nxe³nha²sxa³ ī³ye³i²,
 yxo²ha³txe³txi³ ī³ye³kxi²nha², ko³nxe³ti³ kāi³te³lhxā³
 ī³ne³wa³kon³nha², a²wi³na² sa²yxo²ā³i², a²hā³ka³na²
 sa²yxo²ā³i² nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. **31** Jā¹nxe³sxa³
 hxi²kāu³kaun³ti³ ī³ye³kxi²nha², sa²yxo²ā³nha²sxa³
 ī³ye³i², ā³xa² ī³yan³ta³ki²yhu¹xa³i², a²nū²a² ā³xa²
 ko³nxe³ti³ kāi³kain¹ju³ta² ne³wā²nā³ai¹nxa³i²,
 hāi¹nxe³sxa³ ī³wa³lx³nha²te³lhxā³ kāi³i²,
 nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. **32** Tū¹ka³txai²na²,
 Txa²wān³txa² ī³tih³nxai¹na¹jau³xa²
 ā³ne³wxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. “A²nū²a²
 te²yā¹nxe³sxa³ ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³te²su²
 te²a² ya³lu²tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹.”
 Nxe³ai¹na¹jau³xai²na² ā³ne³wxe³ta³lu²nain¹na³na¹.
 Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, ā³na¹ai¹nxa³kxe³su²,
 hāi¹nxe³sxa³ ko³nxe³ti³ kāi³sa²tē³i², a²nū²a²
 ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³nūn³tū³ka³txa² ī³sa²nēn¹kxi²
 ain¹na³na¹. Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su²
 hī³nx2na³la².

2

Sū³na² ko³nxe³te²lo³sxa³ ī³yī¹li²jau³su²

1 Nxe³ha²kxai³ txa²yā³lxa³nāu³ ī³nxai²na²
 ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². A²nū²a² ā³xa² ko³nxe³te²la³
 ī³yī¹li²yah³lxi³txa³hē¹la². Ā³xa² ko³nxe³te²la³
 ī³yī¹li²yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ā³xai²na²
 ī³yī¹li²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxa³ wā²nxū¹
 kāi³yah³lxi¹lxa². Nxe³sxa³ a²ya³la³tū³
 wā²nxū¹ te²yā¹nxe³sxa³ ko³nxe³te²la³
 ī³yī¹li²nyah¹lxi³hī³nxa¹lxa². **2** Yxān¹ta¹, a²nū²a²
 ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ī³tih³nxe³nx2ta¹te¹ni²tu³wa².

Nxe³ha²kxai³, te²yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹tū³kā³txa²
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wā²nxūh¹
 ain³nha²sxā³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³jau³nū³su²
 ī³yī¹li²xai³ain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wain³txi³
 ain³nha²jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na²
 kō³nxe³te²la³ ī³yī¹lain¹kxan²ti³ wain³txi³
 ī³yī¹lai¹nhī³nx2na³la². Ju¹ta² wain³na³la².
 Nxe³ju³tai²li² a³la³kxi²ki³tā³la². ³ Yxān¹ta¹, wxāi²na²
 a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ ī³yī¹lain¹yah³lxin¹kxa²
 yā¹nxe³sxā³ kāi³yah³lxi³hxai¹nhē³la².
 Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³sxā³
 ī³yī¹li¹nx2ti³kxa²yā³ti³su², hxi²kan¹txi³
 aun³yah³lxan³kxa²yā³ti³su² ye¹nx2ta¹wa².
⁴ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nxe², thāi³ti³la²
 wi¹lhi¹ni², kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxāi¹ta²
 ī³xān³ta³kxi¹nx2ti³xa³i² nxe³ya³nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³nx2ti³ju³ta² sa²hā³nxē¹kot3jah³lxi³txa³hē¹la²:

— A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta²
 ān³ta³lo³ta³wxe³sxā³ ā³na¹ain¹sxā³
 ā³xyo²o³tū¹sain¹txai²lā¹. Nxe³jau³su²,
 Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ya³nx2ti³na³la².
 Jau¹xai²na² a³la³kxi²nhyah¹lxin¹ta²lu¹wa².
⁵ Yxān¹ta¹, ā³ne³wi¹xa³sxā³ ā³ne³toh³yxa³sxā³
 ah³lxi³to³hxā³lxa². Yah²lxan³kxe³su², yxan¹nāu³a¹,
 Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³,
 txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ī³xān³ta³kxi²,
 wā²nxūh¹ kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²xai²,
 nxe³nē³tu¹wa². Nxe³nē³lha²kxai³, hī¹na²
 ā³ne³to³yhah²lxan³kxai²nān²tu³, yah³lxin¹kxa²
 yā¹nxe² yxan¹nāu³ai²na² Txa²wā¹sū³na²
 kō³nxe³te²lo³sxā³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wa².

6 Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hi²nē³ju³ta³nū³a²,
 a²nū²a² wā²nxū¹ kāi³kī³kxa² yā¹nxe³sxā³
 ū³yho³hi²xai³nē³tu¹wa². 7 Nxē³ju³ta²,
 a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ wi¹kāi³sxā³
 yxau²xai³kxai²nān²tu³:
 — Sū³na² ka³tē³na² wi¹ti³hit1sa³txai²lā¹.
 Sū³na² sa²nēn¹ki²sa³txai²lā¹. Nxē³jau³su²,
 yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ka³tē³na² wi¹tāu³a¹
 ū³yhen³kxi²kah³lo²su² hī³nx2na³la². 8 Yxān¹ta¹,
 a²nū²a² ā³su² kxai²nān²tu³:
 — Te³na¹jau³xa² so¹lxi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Sū³na²
 wān³txa² sa²yxo²we¹txā³lho³na¹. Hāi¹nxe³sxā³
 ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxē³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³,
 ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tan¹te²kxa²yān³tu³
 Txa²wā¹sū³na² ī³xan³ta³kxi²sxā³ khāuh³lxa³txi³sxā³
 ī³wai¹tain¹kah³lo²su² hī³nx2na³la². 9 Jā¹nxa¹jau³su²,
 a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹tū³ka³txa²
 yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su²
 khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxē³ju³ta²sa¹,
 Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ ko³nxe³ti³
 kāi³te²a² kāin² khāuh³lxa³ti³hi¹tai¹nha²kxai³,
 te²u¹jā¹nxe² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa²
 ā³nhait1sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³te²a² yxo²ha³kxa¹
 khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹nū³nha²kxai³, nain¹tu¹wa².
 10 Yxān¹ta¹, a²nū²a² wi¹kāi³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹,
 Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³hain¹sxā³ Ju³te²a²
 nū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ wi¹kāi³te²a² kāin²
 wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², kāin² ī³sa²nēn¹kxi², kāin²
 wxa²hāu²no³ti², ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² ā³nhait1sxā³ wi¹kāi³te²a²
 a²yxo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tū³ni²,

ĩ³sa²nẽn¹kxi²nũ³ni², wx̄a²hãu²no³tũ³ni², ain¹tu¹wa².
11 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su²
 te³nah¹lxi¹:

— A²nã²a² wã²nxõh¹ aïn³nha¹tõ¹xã¹.
 Na¹kxai²nãn²tu³, ko³nxe³ti³ kãi³te²a²
 khãuh³lxa³ti³hi¹ti² wi¹kãi³te²a²
 wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², ha³na³ka³lxi³ jau¹xai²
 yã¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³yõ¹li²xai³lai¹na¹tõ¹xã¹.
 Hai³txi³ jau¹xai²na² sa²yat1sxã³ i³yõ¹li²ha¹ju³ta³la³
 yõ³jah¹lo²txã³xã¹. Nxe³te²ju²hẽ³la².

12 Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nã³ka³txa²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³ti³nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²nxe³tõ³ka³txa², ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxai²nãn²tu³,
 Txa²wã¹sõ³na² Si³yxau³tãu³a² khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wa².

— Moi³se²ah³la² wã³txa² ã³ne³to³hai¹nxa³xã¹.
 Nxe³ha²kxai³, wã³txai² yã¹nxe³sxa³
 khãuh³lxa³ti³hi¹ta¹tõ¹xã¹. Sõ³na² nxe³hi³nx2na³la².
 Yxã¹ta¹, Ju³te²a² nã³ka³txi³sxa³tõ³ka³txa²,
 hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² ĩ³ti³nx³tõ³ka³txi³su²
 ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³
 kãi³ain¹kxai²nãn²tu³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wã³txa²
 ã³ne³to³yhah³lxi³to³hxai²nxa³nhẽ³li¹. Nxe³jau³la³
 Txa²wã¹sõ³na² ĩ³ti³nxain¹te²sxa³yu²hẽ³la².
 Nain¹kxan²ti³ kwa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxe³su²
 ain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² hxa³nai¹nhõ³nx2na³la².

13 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ĩ³ti³nx³nõ³jau³xa² sa²yxo²we¹ki³sxa³kxe³su²,
 kwa² txa²wã¹ne³nxõ³na² so¹lxi³
 ne³ka²ki²ki³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Txa²wã¹sõ³na²
 wain³te²lo³tõ³lhõ³nx2nxa³wa². Yxã¹ta¹,
 wã³txai² yã¹nxe³sxa³ kãi³ki³kxai²nãn²tu³,
 Sõ³na² wain³te²lo³tõ³ju³ta³nã²

yū³nē³lhī³nx2na³la². 14 Jā¹nxa¹jau³su²,
 a²nū²a² ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yū²nxa³ha²kxai³,
 a³la³kxi²nha²tū³kā³txi³sxa³wa². Nain¹kxan²ti³,
 a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ qin³nha²sxā³:

— Wain³na³na¹. Nxē³jau³su², Moi³se²ah³la²
 wān³txa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²
 wān³txa² a³la³kxi²nha²te²hū³nxe² sa²yxo²wet1sxā³
 yxau²xai³lai¹nhī³nx2na³la². 15 Ain¹ju³ta² kō³nxe³ti³
 kāi³ain¹kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ kō³nxe³ti³
 ī³tih³nxe³nha²:

— Wai³nxa³xā¹. Nxē² wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³,
 a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ wi¹lxo³ki²nha²:

— Wi¹na³na¹. Nxē² ai³ai¹nhī³nx2na³la².
 Ai¹nha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ yū³kxa²
 yā¹nxe² kāi³yxau²xai³lain¹tū³kā³txai²la¹wa².
 16 Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²
 a²hī¹nai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³tih³nxai¹nhxai²na¹hē³la².
 Nxē³ai¹na¹jau³xai² yā¹nxe³sxā³, yxan¹nāu³a¹
 sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³wet1sa²so¹sxā³,
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yī¹li²xai³nē³tu¹wa².
 Nē³lha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² a²hī¹nai²na²
 a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ hāi³a² ī³ye³kxi²nha²ki³jau³xa²
 ha³ta³nxān²txi³, Je³su²jah³la² wain³txi³ wā²nxū¹
 qin³nha²sxā³ ī³yī¹li²xai³nē³tu¹wa².

Ju³te²a² nū³kā³txa² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
 ī²ain¹jau³su²

17-18 Nxe³nxa²ha¹te¹, wxāi²na² sa²kxai³lu²
 Ju³te²a² nū³ka³txi³ ī³nxai²na² sa²kxai³lu²
 ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².

— Txai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sa¹i¹.
 Yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ka³ty³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²nha¹xā¹.
 Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hit1sa³tū¹xā¹.
 Txa²nū³ka³txai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na²
 Sū³ni¹khaix1tū³ka³txi³sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ī²ta³lu²na¹xā¹.
 Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ te³nain¹jau³su² wi¹la³la³kxi²,
 ha³lo²a² wain³khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³
 ī³hau³kot3so², na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la².
19 Yah³lxin¹ka³ty³:

— Ju³te²an¹jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³
 a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² a³la³kxi²nxa³te²su²
 te²a², ye³han³te²hū³sxā³ yxau³te²su² te²a²,
 ha³lo²a² wi¹ju³ta² ī³yau¹ū³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² Sū³na² tīh³na² ī²xa³te²su²
 te²a², ka³nxah³tāu³a¹ ai³te²hū³te²su² te²a²,
 sa²ha²te¹kxe³hū³sxā³ sa²hau³ko³te²hū³jah¹lo²sa¹xā¹.
20 Na¹ha²kxai³, a²nū²a² nxū²kwai³wa³sā³sā³te²su²
 te²a², ī³wai³ki²so¹te³lhxā³ ī³tih³nxe², te²yā¹nxe³sxā³
 a²nū²a² Sū³na² tīh³na² wēn³sū³sxā³
 hxi²kāu³kāun³te²su² te²a² ī³tih³nxe², nxe³jah¹lo²su²
 na¹xā¹. Na¹ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wan³txa² a³la³kxi²nha²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³,
 ha³lo²a² ī²li³ju³ta² a³la³kxi²ta³lu²ni², Sū³na²
 wān³txi³ty³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah¹lo²su²
 na¹xā¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². **21** Yah³lxin¹ta¹,
 kwa² a³la³kxi²ki³lxo³nyah¹lxi¹lxa². A²nū²a²

ă³xa² ī³tih³nxe³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, te²yă¹nxe³sxă³ ī³tih³nxe³nhyah¹lxi³hxai²nxă³nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². Jă¹nxe³yah³lxin¹kxe³hă³nxe²:

— Kăi³sa²no¹ki²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nă²a² ă³xa², yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nă²a² ă³xa² yen³kxa² kăi³sa²no¹ki²yah³lxi³hxai¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². 22 Jă¹nxe³yah³lxin¹kxe³hă³nxe²:

— Ă³xa²sxe³xa³ka³lxa² ī³wa³nă³lon³kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. A²nă²a² ă³xa² yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹kxan²ti³, ă³xa² sxe³xa³ka³lxa² ī³wa³nă³lon³kxah¹lxi³hxai¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa². Jă¹nxe³yah³lxin¹kxe³hă³nxe²:

— Să³nu²su² ki³lxo³te²a², a²nă²a² hxi²ka² we¹kxe³su² te²a² yxo²kwă¹kxi²sa³nhai¹. Yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, a²yen³kxa² Să³nu²su² ki³lxo³te²a² sxa³thă³nă¹te² yen³kxa² kăi³sa²no¹yah³lxi³hxai¹nhē³la². Nxe³ju³ta² wai³nxa³wa². Să³nu²su² ki³lxo³te²ain²txi³ ko³nxe³thi¹ni², a²yen³kxa² sxa³yain¹te² yen³kxain²txi³ sa²hă³tsa²kxai³ ko³nxe³thi¹ni², te²ju²hē³la². Ya³nx2ta¹wa². 23 Hăi¹nxe³kxe³hă³sxă³:

— Txa²wă¹să³na²wă³txa²a²wa³kxă³nă³kă³txi³su² na¹xă¹. Yah³lxin¹jau³su², kăi²ki³lxo³nha²sxă³ e³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, sa²yxo²ă³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nă²a² ă³xa² sa²kxai³lu², wxă²ko³nxe³ti³, kăi³yain¹yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2tain¹ka³tu³, wxă²nă²ta³, ko³nxe³te²lo³txa²lxai¹nha²kxai³, Txa²wă¹să³nain²txi³ ko³nxe³te²lo³tai¹nha²kxai³, nai¹nhă³nx2na³la². 24 Nxe³ju³ta², Txa²wă¹să³na² ha³te²hă³nxă³nxă¹jau³xau³hxai²tă¹ta³la³ te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Sñ³nu¹na¹xai²na² e³a¹wi¹.
 A²nñ²a² Ju³te²a² nñ³kä³txi³sxa³tñ³kä³txa²
 ko³nxe³te²lot3sa²sxñ³ i³ye³kxi²sa²na³li¹, wxñ²na²
 Ju³te²a² nñ³kä³txi³ i³nxai²na² ko³nxe³ti³
 kä³yain¹yah³lxi¹nha²kxai³lu¹. Txa²wä¹sñ³na²
 ta¹hxai²hë¹la².

25 Wxa²yu³ta² Ju³te²a² nñ³kä³txi³syah¹lxi¹lxa².
 Yah³lxi¹nha²kxai³:

— U³sa³si³tñ³ko¹kxñ¹sa²kah³lo²sa¹xñ¹. Sa³ha²kxai³
 Txa²wä¹sñ³na² Si³yxau³tä³a¹ a²nñ³kä³txi³khai³su²
 i³yñ¹li²nha¹xñ¹. Yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Yah³lxin¹kxe³su², Moi³se²ah³lu¹tai²na² wän³txa²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nñ²tñ³, a²ya³la³tñ³

Txa²wä¹sñ³na² Si³yxau³tä³a¹ a²nñ³kä³txi³khai³su²
 hë³nxa¹lxa². Yxän¹ta¹, sa²yxo²a³yah³lxin¹kxai²lë¹.

U³sa³si³tñ³ko¹kxñ¹nx2ti³xa³kä³lhë³nxe², Sñ³na²
 a²nñ³kä³txi³khai³xa² i³yñ¹li²nyah¹lxan³kä³lhë³nxe²
 yxau²xai³yah³lxi³hë³nxa¹lxa². 26 Jä¹nxe³jut3su²,

Ju³te²a² nñ³kä³txi³sxa³tñ³kä³txi³su²
 te²a² ū³sa³si³tñ³ko¹kxñ¹nha²kah³lo²su²
 te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Nain¹kxan²ti³,

a²nxe³jah¹lai²nñ²tñ³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wän³txa²
 sa²yxo²we¹tain¹kxai²nñ²tñ³, Txa²wä¹sñ³na²
 Si³yxau³tä³a¹ wi¹lë²ai¹nhë³nx2na³la². Ain¹sxñ³:

— Jah¹lai²na² ū³sa³si³tñ³ko¹kxñ¹nha²kxe³hxñ¹jah³lo²su²
 na³na¹, txai²lë¹. Txa²wä¹sñ³na²
 ai¹nhë³nx2na³la². 27 Nxe³sxñ³, Ju³te²a²
 nñ³kä³txi³ i³nxai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wän³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xa² yñ²,
 ū³sa³si³tñ³ko¹kxñ¹nha², yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxñ²txi³,
 wän³txai²na² sa²yxo²a³yah³lxi³hxai¹nhë³la².
 Yxän¹ta¹, Ju³te²a² nñ³kä³txi³sxa³tñ³kä³txi³nñ³xai²lë¹.

Ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nhai¹nxa³kxan²ti³,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na²wān³txa²sa²yxo²we¹tain¹tū³kā³txi³sain¹na³la²
 Nxe³ain¹jau³su², wxa²kō³nxe³ti³ kā³yah³lxin¹ju³ta²,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na²
 wxa²ye³ka¹txa²lxai¹nhī³nx2na³la². 28 Jā¹nxa¹jau³su²,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nān²tu³,
 sa²wai³wait3sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² hī³nx2na³la².
 Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² kwa² txa²wā¹ye³na²
 ī²yhu¹sxā³:

— Ju³te²a² nū³kā³txi³hū³na³na¹.
 A²nxe³ki³kah³lo²su² nxe³nha²ye²kxan²ti³,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³khai³su² jah¹lo²su² tā³nxa²,
 ā³lxi³jah¹lo²su² tā³nxa², nxe³hī³nx2na³la².
 Jā¹nxe³sxā³, kwa² txa²wā¹wā²lai²na² so¹lxi³
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sxā³, Txa²wā¹sū³na² ī³lxa²
 ī³yī¹li²nha²jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹
 au³txi³ sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Ju³te²a²
 nū³kā³txi³khai³su² jah¹lo²la³ ti³hex1hī³nx2nxa³wa².
 29 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³kā³txi³khai³su²
 jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su²
 hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jah¹la² sa²yxo²we¹ti³hi¹kah³lo²su²
 hī³nx2na³la². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹ti³hi¹tē³lhī³nx2nxa³wa², nxe³ha²kxai³la².
 Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²kah³lo²su²
 hī³nx2na³la². Hai³txi³ a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a²

ĩ³sa²nẽn¹kxi²kah³lo²su² h̄³nx²nxa³wa².

3

¹ Yxān¹ta¹, wxāi²na² ĩ³wā³ti³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³: — ĩh¹nxet³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txai²li² a²nū²a² nū³kā³txi³ ā³xa² ān³sen³sai¹yhain¹sxā³, ā²la² ha³lo²a² wi¹ju³ta² yū³tū³kā³txi³sain¹sīn¹ji¹? Ju³te²a² nū³kā³txa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nhain¹ju³ta², ĩh¹nxe³ju³ta² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³te³lhxā³ nain¹sīn¹ji¹? ² Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, txai²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ĩyau¹ū³nx²ta¹tu¹wa². Ti³he¹nxe²nxa³wa². Sū³na² wān³txa² yū³ai¹nha²kxai³ kāin² ā³sen³sai¹yhain¹sxā³ wi¹ju³ta³lo³te³lhxā³ nain¹na³la². Wi¹ju³ta² a²hx²kan¹khaix¹nxe³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹. A²wi¹lh̄¹na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tā³su² tā³a¹ a²wān³txi³khai³xa² Ju³te²a² nū³kā³txa² ūh³wxe³nū¹yhain¹ta¹hxai²hē¹la². — Txa²wān³txi³khai³xa² ĩ²ū³sah¹lxi³sā²nhē³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ³ Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³kā³txa² ka³na³ki² te²a², Sū³na² wān³txai²na² sa²yxo²ā³sxā³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nha²ti³hex1jah¹lo²sxa³wa². ⁴ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ jau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lai²la¹wa². Ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ki³han³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² ki³han³ti³hex1nxe³h̄³nx²nxa³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹: — Sū³nu² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³in¹kxai²nān²tu³, wain³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³ye³te²si¹lxi¹. Nī¹nha²kxai³, wxa²wai³nīn¹ju³ta²,

a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ e³lxah²lxi³tu¹wi¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³, Sū³na² wān³txai²na²
 wain³txi³ e³xa³ki³lxo³nxe³nxain¹kxan²ti³
 wxa²wān³txa² e³in¹jau³xan²tu³ e³lē³na¹
 wain³txi³ e³in¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a²
 ko³nha²nxa³jau³su² ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxai²nān²tu³, wi¹lhī³nx2na³li¹.
 Hāi¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wain³ju³ta²
 wā²nxūh¹ ā³sai¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³,
 Txa²wā¹sū³na² ā³nhxi²nū¹nū³hī³ki³tā³li¹.
 Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa²
 yo³lha³ ī³wai¹tē³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 wain³txi³ kāi³ū¹nhē³lhī³nx2nxā³wi¹.
 Nxe³hī³nx2na³la². ⁶ Yxān¹ta¹, txa²wān³txi³kxai³lu¹,
 ī³wa²lū³xai¹na¹jau³xa²sa¹:

— Ta¹wi¹. Wain³txi³ kāi³jah¹lo²su² na³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, wain³txi³
 kāi³jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na²
 kāi³ki³ju³ta² wain³txi³ wā²nxūh¹ aīn³nha²sxā³
 kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²xai³nē³lha²kxai³,
 nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a² ā³xa²
 ko³nha²nū³nxa³jah¹la² e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²na² kāi³ki³ju³ta²
 sa²yxo²ā³nha²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² wi¹kāi³ju³ta² sa²yxo²we¹nha²sxā³ wi¹
 kāi³ju³ta² wā²nxūh¹ ā³sai¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³,
 Txa²wā¹sū³na² kāin² wxi²kin³ti³to³ti³hit1sī³ki³tā³li¹.

Nxe³k₁³kxai²nān²t₁³, sa²yxo²ā³nha²sxā³ kō³nxe³ti³
 kāi³k₁³kxai²nān²t₁³, īh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³
 a²yoh³la³ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³sxā³
 ī³yī¹li²nē³lhī³te²la¹xā¹? A²nū²a² ā³xa²
 kō³nha²nxa³jah¹la² ai¹nhī³nx2na³la². 8 Jā¹nxe³jau³su²:
 — Ko³nxe³ti³ kāi³a³sah¹lxi³hē¹li¹.
 Nxe³k₁³kxai²nān²t₁³, Txa²wā¹sū³na²
 wxi²kin³ti³to³ti³hit1sī³k₁³tā³li¹. Ju¹ta²
 wi¹lhī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³jau³xai²na² Pau²lah³lai²na²
 ī³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹i¹. A²nū²a² ka³na³ki²
 kō³nha²nxa³te²a² ī³ki³ha¹kxi²sai¹nhxai²na²hē³la².
 Yxān¹ta¹, ī³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:
 — Ā³ne³wxe³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 e³yah³lxi¹lxi¹. A²ya³la³tū³, Txa²wā¹sū³na²
 kō³nxe³te²lo³sxā³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Ju¹ta²
 wain³na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

A²nū²a² wi¹lhin¹khaix1te²la³yū²nxa³jau³su²

9 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³k₁³ju³ta³lot3sxā³
 yxau²xai³k₁³tā³la². Txa²nū³kā³txi³na¹xai²na²
 Ju³te²a² nū³kā³txi³na¹xai²na², hai³txi³ a²nū²a²
 ā³xa² ā³sen³sai¹ain¹sxā³ wi¹lhin¹sīn¹nxa³wa².
 Nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³kā³txain²txi³ kō³nxe³ti³
 kāi³k₁³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³li², Ju³te²a²
 nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txain²txi³ kō³nxe³ti³
 kāi³k₁³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³li², nxe³k₁³tā³la².

10-11 Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
 nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² wain³txi³ kāi³te²la³ yū²nxa³wi¹.
 A²nū²la³ Txa²wā¹sū³na² a³la³kxi²te²la³
 yū²nxa³wi¹. “Txa²wā¹sū³na² ā³nū²nxi²sxā³

- yxau³ti³ten³sa³nhā¹.” Nxē³te²la³ yū²nxa³wi¹.
 Nx²na³li¹.
- 12 A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Sū³na² ā³na¹ain¹sxā³
 ā³ta³lo³ta³wxe³ain¹na³li¹. A²yxo²ha³kxa¹
 o³nai¹nxa³wi¹. Wi¹kāi³te²la³ ka³na³ka³na³te²
 he³la³ko³ yū²nxa³wi¹.
- 13 A²nxe³tū³ka³txa² yxo²ko³nxe³ti³ ī³ye³sxā³,
 a²nū²a² ā³xa² ya³lu²ti³hi¹jau³xa² so¹lxi³
 e³ain¹na³li¹. Ain¹sxā³, ha³tin³ti³ ko³nxe³ti³
 ī³ye³sxā³ ī³ki³ha¹ki², txih³xa² ko³nxe³te²a²
 a²wxi²yau³xa² ī³ya²lu¹tē³kxa² yā¹nxe³sxā³
 tū¹ka³txai²na² e³jau³xa² ī³ya²lut1si¹nhē³jau³xa²
 so¹lxi³ ī³ye³i², nxe³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
- 14 A²nū²a² ā³xa² kāin²yxo²kwīn¹kxi²ti³hi¹khai¹nxe³sxā³
 khāuh³lxa³ti³hi¹jau³xa² so¹lxi³
 ko³nxe³te²lo³jau³xa² so¹lxi³
 e³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
- 15 Hāi¹sxā³, a²nū²a² ā³xa² khāuh³lxa³ti³hi¹ti²,
 ī³su²lhā³i², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su² so¹lxi³
 yxau²xai³lain¹na³li¹.
- 16 Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² ī³sun²tā¹hxā³ti²,
 ī³khāuh³lxa³txi², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su²,
 yxau²xai³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
- 17 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ ī³hāu²no³ti³hi¹tē³ju³ta³la³
 yū²nxa³ha²kxai³,
- 18 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tā³a¹
 yxo²o²lxa³sxā³ yuh³lxi²nxa³ha²kxai³,
 nxe³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
- Sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
- 19 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na²
 ī²so¹sxā³, ī³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ha³lo²a² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txain²txi³
 kō³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³li², Ju³te²a²
 nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xain²txi³ kō³nxe³ti³
 kāi³yxau²xai³li² nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³,
 nxe³jau³xai²na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³
 ū³th³nxe³nē³kxe³su² yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ki³na¹xai²na²
 hxi²kan¹txi³Txa²wā¹sū³na² ū³yon²ta³kxi²nha²hī³kī³sxa³wa².
 Hāi¹nxe² te²ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹,
 Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ ū³yī¹li²xai³nē³ju³ta³nū³lot3sxā³
 yxau³hī³kī³tā³la². Jā¹nxe³nē³si¹jau³su², wān³txai²na²
 Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
20 Yxān¹ta¹: — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yā¹nxe²
 kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² wain³te²la³
 ū³yī¹li²sa³txai²lā¹. Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³,
 hai³txi³ nxe³ki³jau³xai² yā¹nxe³jau³la³
 Txa²wā¹sū³na² wain³te²la³ ū³yī¹li²nē³ju³ta³la³
 yū³hī³nx2nxa³wa². Ka³na³ka³na³te²
 kī³na¹xai²na² te²he³la³ko³ nxe³nē³ju³ta³la³
 yū³hī³nx2nxa³wa². Yuh³xai²nān¹te²
 ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ki³sxa³wa².
 Hāi¹nxe³sxā³, txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta²
 ū³yau¹ū³nha²si¹nhē³jau³nū³su², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

Wain³te²lo³tē³jau³su²

21-22 Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na²
 wain³te²lot3sxā³ ū³yī¹li²nē³ju³ta² ū³yau¹ū³nhē³na³la².
 Nxe³ju³ta²sa¹. A²nū²a²: — Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ř²a¹xā¹.
 A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Sū³na²

wain³te²lo³kah³lo²su² h̄i³nx2na³la².
 Jā¹nxe³jau³su², Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³ka³txa²
 hāi¹nxe³tū³ka³txa² whāi²na¹, Sū³na²
 wain³te²lo³tū³ka³txi³su² h̄i³nx2na³la². A²nxe³ju³ta²,
 a²h̄i¹nai²na² wain³te²lo³tē³ju³ta³nū³ai²na²,
 Moi³se²ah³lu¹tain²txi³ a²kxā³nxa² ī³ye³yxo²nū¹ni²,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²wān³txa²
 ī³hen³txi³tū³ka³txain²txi³ a²kxā³nxa²
 ī³ye³yxo²nū¹ni² ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 kxā³nāu³u¹tai²nān¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³jau³xau³hxai²tēx1tā² hxi²kan¹txi³
 sa²yxo²we¹ki³jau³sxa³wa². Nxē³ki³kxa²
 ha³tā³nxān²txi³, Je³su²jah³la² yxo²i²te²su² te²a²,
 Sū³na² wain³te²lo³tai¹nh̄i³nx2na³la². Yxān¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yxo²i²nxa³xā¹. Nxē³te²su² kxai²lē¹.
 Wain³te²lo³kah³lo²su² ti³he¹nxe³h̄i³nx2nxa³wa².
 Sū³na² ī³wai³ki²sa²so¹nē³tīh³na² hāi¹nxe²
 ka³na³ka³na³tīh³no²su² h̄i³nx2na³la².
 23 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
 ī³lx¹thin¹ki³sxa³wa². Nxē³ha²kxai³,
 Ju³te²an¹jah¹lain²txi³ Ju³te²an¹te²sxa³jah¹lain²txi³
 a²wā³kon³ye²ki³te²ki³na¹lxa³ yū³ki³sxa³wa².
 Ki³sxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ju³khai³xa²
 yā¹nxe² ã³nhau³kon³ki³te²la³ yū³ki³sxa³wa².
 A²yxo²ha³kxa¹ kāin² tāu³ton³ki³tā³la². 24 Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la²
 wi¹lhin¹jah¹lo²su² tāu³a¹, kwa²hāi¹nxe²
 a³lx¹khāi¹nxe³nē³jau³su² wain³te²lo³tē³na³la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wā¹ko³nxe³ti³
 kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³, Sū³na²
 Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² wain³te²lo³tē³na³la².

Hai³txi³ txa²wā¹kī³na¹xai²na² wi¹kāi³kī³ju³ta³la³
yū³kī³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³:

— Wi¹kāi³tū³kā³txi³sain¹na³na¹.
 Nxe³ha²kxai³ ū³yho³hai¹na¹jau³su²
 wain³te²lo³tai¹na¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 nē³lai¹nhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, kwa²hāi¹nxe²
 a³lxī²nē³jau³xa² so¹lxī³ wain³te²lo³tē³na³la².
 25 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a²
 Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nē³lha²kxai³, ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, yxo²ī²te²su²
 te²kī³na¹xai²na² so¹lxī³ sa²wa²sut1sxā³,
 txa²wā¹ī³lxī³thin¹kī³sxa³ju³ta² sa²wa²su¹tē³na³la².
 Jā¹nxe³si¹nhē³jau³nū³su², a²wain³ju³khai³xa²
 wxā²ye³kat1si¹nhē³jau³nū³su², Je³su²jah³la²
 ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹
 txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yxau²xai³sa²tē³jah¹lo²su²
 tāu³a¹ nxe³nha²te³nah¹lxī¹:
 — A²nū²a² kxān³su² ko³nxe³ti³
 kāi³ai¹nhxai²na²hē³na¹ Nain¹kxe³su²
 kwa² sa²wa²su¹tai¹na¹ju³ta² yū²nxa³lho³na¹.
 Yan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²hī¹na¹
 ī³lxā³thi¹nai¹nxa³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹hain¹ju³ta³nū³a²
 yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² wah³nxe³sā²na¹tū¹xā¹.
 Ya³nān³ta³ki²la² jah¹lo²sa¹xā¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²ē¹nān¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la². 26 Yxān¹ta¹,
 a²hī¹nai²na² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta²
 sa²hau³ko³tē³na³la². Nxe³ha²kxai³:
 — Sū³nu²na¹xai²na² wain³jah¹lo²sa¹xā¹.
 Nxe³jau³xain²txi³ wxā²ye³ka¹tē³lha²kxai³:

— “A²nū²a² Je³su²jah³la²
 A²nxe³te²su² kxai²nān²tū³,
 wain³te²lo³ta¹xā¹.
 wxā²ye³ka¹tē³lha²kxai³
 A²nxe³ju³tai²na² Sū³na²
 wxā²ye³kat1si¹nhē³jau³su²
 wxā³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Nxē³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³kī³na¹xai²na²
 hxi²kan¹txi³lo³nha²sxa³ ī³wi¹lhin¹si¹nhē³jau³nū³su²
 e³hī³kī³sxa³wa².

— Wā²nxū¹ o²la³kxi²sxā³ wi¹kāi³jah¹lo²sa¹i¹.
 Nxē³kī³jau³nū³su² yū³hī³kī³sxa³wa².
 Txa²wā¹kī³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ sa²wai³wait3sxā³
 wi¹kāi³hī³kī³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²
 yā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³hī³kī³sxa³wa². Nxē³kī³kxe³su²:

— Sū³na² wain³te²lot3sa²ju³ta²
 ten³sa³nhā¹. Nxē³kī³kxai²nān²tū³,
 hāi¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta²
 yxo²ī²kī³jau³su² wain³te²lo³tē³lhi³nx2na³la².
 Ki³sa²kxai³, hxi²kan¹txi³ ī³kāin²ti³nha²sxā³
 e³hī³kī³sxa³wa². **29** Txa²wā¹Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Ju³te²a² nū³kā³txain²txi³
 Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²nū²a²
 yuh³xai²nān¹te²a² a²wā³kon³tū³kā³txi³nāu³xai²na²
 a²xyo²ha³kxain²txi³ Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³
 nxe³jah¹lai²la¹wa². **30** Txa²wā¹Sū³nai²na²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²na² wain³te²lo³tē³ju³ta²,
 Ju³te²a² nū³kā³txain²txi³ Je³su²jah³la²
 yxo²ī²jau³nū³a² so¹lxi³ wain³te²lot3sa²kxai³,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xai²na²

a²yxo²ha³kxain²txi³ Je³su²jah³la² yxo²i²jau³nū³a²
 so¹lxi³ wain³te²lot3sa²kxai³, nxe³nē³lhī³nx2na³la².
 31 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:
 — Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
 hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²wa²yat1sī³ki³sxa³wa². A²ya³la³tu³,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na²wain³txi³e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jau³xu¹tai² yā¹nxe³sxā³ wi¹wi¹nxe²
 kāi³hī³ki³tā³la², Je³su²jah³la² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ta².

4

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²i²jau³su²

1 Nxe³ju³ta² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Ju³te²a²
 nū³ka³txi³nāu³xai²na² kwa²txa²wā¹sū³nū²su²
 jah¹lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²nxe³jah¹lu¹tai²na² kāi³yxau²xai³lain¹ju³tu¹tai²na²
 a²ha³ta³nxu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ a²ha³teh³nxā³nxa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 2-3 Nxe³nē³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yxo²wān³txa²

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹.
 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Sa²kxai³lu²
 wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² hxi²kan¹txi³
 wi¹kāi³sa²tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— A³bra³āu²ah³lai²na² wi¹kāi³na³na¹. Nxe³kxa²
 yo³su² ū³yo³hi²sxā³ wain³te²lo³ta¹tū¹xā¹.
 Txa²wā¹sū³na² ti³hex1ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Hāi¹yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² yxo²i²kxe³su²
 nxe³ju³ta² so¹lxi³, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹kāi³ain¹kxa² yo³ha³
 ū³yo³hi²sxā³ wain³te²lo³tain¹kxai²nān²tu³,

$\text{A}^3\text{bra}^3\tilde{\text{a}}\text{u}^2\text{ah}^3\text{lu}^1\text{ta}^2\text{kxai}^3$ $\text{wx}i^2\text{kan}^1\text{txi}^3$
 $\tilde{\text{i}}^3\text{kain}^2\text{ti}^3\text{nha}^2\text{sxa}^3\tilde{\text{i}}^3\text{ye}^3\text{hi}^3\text{nx}2\text{na}^3\text{la}^2.$
 — Txai^2na^2 $\text{wi}^1\text{kai}^3\text{jah}^1\text{lo}^2\text{sa}^1\text{i}^1.$ $\text{Nxe}^3\text{sa}^2\text{jau}^3\text{su}^2$
 $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$ $\text{wain}^3\text{te}^2\text{lot}3\text{sa}^2\text{na}^3\text{li}^1.$ Nxe^2
 $\text{e}^3\text{kxai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^2\text{tu}^3,$ $\text{wain}^3\text{txi}^3$ $\text{wx}i^2\text{kan}^1\text{txi}^3$
 $\text{e}^3\text{hi}^3\text{nx}2\text{na}^3\text{la}^2.$ $\text{Yx}\tilde{\text{a}}^1\text{ta}^1,$ $\text{ti}^3\text{hex}1\text{te}^2\text{sxa}^3\text{yu}^2\text{h}\tilde{\text{e}}^3\text{la}^2.$
 $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$ so^1lxi^3 $\text{wi}^1\text{kai}^3\text{jah}^1\text{lo}^2\text{su}^2$
 $\text{te}^2\text{ju}^2\text{h}\tilde{\text{e}}^3\text{la}^2.$ Hai^3txi^3 $\text{A}^3\text{bra}^3\tilde{\text{a}}\text{u}^2\text{ah}^3\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$
 $\text{wi}^1\text{kai}^3\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{nxa}^3\text{he}^1\text{la}^2.$ $\text{Nxe}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3,$
 $\text{wx}i^2\text{kan}^1\text{txi}^3$ $\tilde{\text{i}}^3\text{kain}^2\text{ti}^3\text{nha}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{nxa}^3\text{he}^1\text{la}^2;$
⁴ $\text{Nxe}^3\text{ju}^3\text{ta}^2$ $\text{jut}3\tilde{\text{s}}\tilde{\text{u}}^3\text{ju}^3\text{ta}^2\text{sa}^1:$ $\text{A}^2\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{a}^2$ $\tilde{\text{a}}^3\text{xa}^2$
 $\text{wa}^3\text{kon}^3\text{kxi}^2\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{kxai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^2\text{tu}^3,$ $\text{wai}^3\text{wain}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^2\text{txi}^3$
 $\text{a}^2\text{yo}^3\text{ha}^2$ $\text{so}^1\text{kxi}^2\text{hi}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{t}\tilde{\text{a}}^3\text{la}^2.$ $\text{A}^2\text{nxe}^3\text{te}^2$ $\text{yo}^3\text{hai}^2\text{na}^2$
 $\text{so}^1\text{kxi}^2\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{kxai}^2\text{na}^2,$ hai^3txi^3 $\text{a}^2\text{wa}^3\text{kx}\tilde{\text{e}}^3\text{yah}^3\text{lai}^2\text{na}^2$
 $\text{kwa}^2\text{h}\tilde{\text{a}}^1\text{nxe}^2$ $\tilde{\text{u}}^3\text{h}\tilde{\text{u}}^1\text{nh}\tilde{\text{e}}^3\text{kxa}^2$ $\text{yen}^3\text{kxi}^3\text{sxa}^3\text{wa}^2.$
 $\text{Hai}^1\text{yx}\tilde{\text{a}}^1\text{ta}^1,$ $\text{wa}^3\text{kon}^3\text{kxi}^2\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{kxai}^2\text{na}^2$
 $\text{a}^2\text{yo}^3\text{khai}^3\text{xai}^2\text{la}^1\text{wa}^2.$ ⁵ $\text{J}\tilde{\text{a}}^1\text{nxe}^3\text{jut}3\tilde{\text{s}}\tilde{\text{u}}^3\text{nxe}^2,$
 $\text{wi}^1\text{kai}^3\text{sa}^2\text{t}\tilde{\text{e}}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{ke}^3\text{la}^3\text{te}^2\text{kxai}^3,$ $\text{nxe}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{kxa}^2$ yo^3lha^3
 $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$ $\text{wain}^3\text{te}^2\text{lo}^3\text{t}\tilde{\text{e}}^3\text{hi}^3\text{nx}2\text{na}^3\text{la}^2.$
 $\text{A}^2\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{a}^2$ $\text{wi}^1\text{wa}^3\text{kon}^3\text{kxi}^2\text{kxa}^2$ yo^3ha^2 $\tilde{\text{u}}^3\text{yho}^3\text{hi}^3\text{kxa}^2$
 $\text{y}\tilde{\text{a}}^1\text{nxe}^2$ $\text{nxe}^3\text{n}\tilde{\text{e}}^3\text{lh}\tilde{\text{e}}^3\text{nx}2\text{na}^3\text{la}^2.$ $\text{Yx}\tilde{\text{a}}^1\text{ta}^1,$
 $\text{yuh}^3\text{xai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^1\text{t}\tilde{\text{u}}^3\text{k}\tilde{\text{a}}^3\text{txe}^2$ $\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{na}^1\text{xai}^2\text{na}^2,$
 $\text{hxi}^2\text{kan}^1\text{txi}^3$ $\text{wi}^1\text{kai}^3\text{sa}^2\text{t}\tilde{\text{e}}^3\text{hi}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{sxa}^3\text{wa}^2.$
 $\text{Nxe}^3\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{sxa}^3\text{kxa}^2$ $\text{ha}^3\text{ta}^3\text{nx}\tilde{\text{a}}^2\text{txi}^3,$ $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$
 $\text{yxo}^2\tilde{\text{i}}^2\text{k}\tilde{\text{i}}^3\text{kxai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^1\text{tu}^3,$ $\text{a}^2\text{ya}^3\text{la}^3\text{tu}^3$
 $\text{wain}^3\text{te}^2\text{lo}^3\text{t}\tilde{\text{e}}^3\text{tu}^1\text{wa}^2.$ $\text{Nxe}^3\text{n}\tilde{\text{e}}^3\text{ju}^3\text{ta}^2,$ $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$
 $\text{a}^2\tilde{\text{e}}^1\text{n}\tilde{\text{a}}^1\text{jau}^3\text{kxai}^3\text{lu}^1:$
 — $\text{A}^2\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{a}^2$ $\tilde{\text{i}}^3\text{lxi}^3\text{thi}^1\text{nxa}^3\text{te}^2\text{su}^2$ $\text{kxa}^2\text{ha}^3\text{ta}^3\text{nx}\tilde{\text{a}}^2\text{ti}^3,$
 $\text{yxo}^2\tilde{\text{i}}^2\text{sa}^2\text{kxai}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^1\text{tu}^3$ $\text{wain}^3\text{te}^2\text{lo}^3\text{tai}^1\text{na}^1\text{t}\tilde{\text{u}}^1\text{x}\tilde{\text{a}}^1.$
 $\text{Na}^1\text{ju}^3\text{ta}^2,$ $\text{S}\tilde{\text{u}}^3\text{nu}^2\text{n}\tilde{\text{a}}^1\text{xai}^2\text{na}^2,$ $\text{a}^2\text{n}\tilde{\text{u}}^2\text{a}^2$ $\text{yxo}^2\tilde{\text{i}}^2\text{sa}^2\text{ju}^3\text{ta}^2$
 so^1lxi^3 $\text{ten}^3\text{sa}^3\text{nh}\tilde{\text{a}}^1.$ $\text{Txa}^2\text{w}\tilde{\text{a}}^1\text{s}\tilde{\text{u}}^3\text{na}^2$ $\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{\text{e}}^1\text{la}^2.$
⁶⁻⁸ $\text{J}\tilde{\text{a}}^1\text{nxe}^3\text{jau}^3\text{su}^2,$ $\text{Ta}^3\text{vi}^2\text{yah}^3\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$

a²ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²su² kxai²nān²tu³, a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta²
 Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²sut1sxā³
 wxa²hxan³kxi²ti³kxai²nān²tu³,
 a²nxe³kah¹lo²su²jah¹la²ka³lih³khaix1jah¹lo²su²
 hī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³sxā³, a²nū²su²
 kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa²
 ī³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³: “Jah¹lai²na²
 ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sain¹na³na¹.
 Na¹ta¹, kō³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹.”
 A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³,
 ka³lih³khaix1jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na²
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ha¹lin¹jau³xai²na²
 ī³ye³kxi²nē³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a²sa¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 wi¹kāi³ūh¹kī³sxa³kxa² ha³ta³nxān²txi³:
 “Wain³te²lot3sa²na³na¹.” Nxe³kī³kxai²nān²tu³,
 ka³lih³khaix1hī³kī³tā³li¹. Nxe³te²ju²hē³la².
 9 A²nxe³jau³xu¹tai²na² ī³ka³li³jau³xu¹tai²na²
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ī³yau¹ū³nhē³jau³xu¹tai²na²sa¹:
 Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²te² kī³na¹xai²na²
 yxo²ha³kxa¹ ī³ka³li³nhē³lhī³nx2na³la². Hai³txi³
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²nāu³xa² so¹lxi³
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³ka³li³hī³nx2nxā³wa².
 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²su²
 ta³nxa², ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxa³jah¹lo²su²
 ta³nxa², nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³,
 a²yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ī³ka³li³nhē³lhī³nx2na³la². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na²
 ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 yxo²ī²ta¹hxai²hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²
 wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxē³jau³su²,
 10 A²nxe³ju³tu¹tai²na²sa¹, Ta¹hxai²hē¹la²; Txa²wā¹sū³na²
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wain³te²lo³ju³tu¹tai²na²sa¹,
 yān³tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sān²nxa³ta³lxa¹,
 Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu³a¹wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la².
 11 Nain¹sxā³, yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxa³kxe³tu³,
 hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²ī²ain¹jau³su² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³sxā³, hā²wxān³txa³ wain³te²lo³ju³ta²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹nha²yhu¹te³lhxā³
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sxā³ ī³yī¹li²nha²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³ha²kxai³, a²wi¹lhī³khai¹xa² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² txa²nū²
 yxo²ī²jau³su² wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la².
 Hā²wxān³txa³, te²yā¹nxe³te²hū³te²lxi³
 txa²wā¹ki³na¹xain²txi³ yxo²ī²ki³jau³su²
 wain³te²lo³tē³na³la². ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²ki³sxa³kxan²ti³nū²
 nxe³nē³lhī³nx2na³la². Nxē³ha²kxai³,
 A³bra³āu²ah³lo²su² jah¹lu¹tai²na²
 Txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhē³lhī³nx2na³la².
 A²wi¹lhī³na² txa²nū² jah¹lu¹tai²na² txa²nū²
 Sū³na² wān³txa² yxo²ī²sān²jah¹lo²su² ha²kxai³,
 txa²wā¹ki³na¹xai²na² Sū³na² yxo²ī²te²
 ki³na¹xai²na² txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhē³lhī³nx2na³la².
 12 Jā¹nxe³sxā³, ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²tū³ka³txain²txi³
 A³bra³āu²ah³lo²su² jah¹lu¹tai²na²
 a²wī³nu²hū³yai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³tū³ka³txai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²ain¹te²a² so¹lxi³

wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sā²nxa³hī¹na²,
Txa²wā¹sū³na² yxo²i²jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³kxu¹jā¹nxe³tū³kā³txi³su² ta¹hxai²hē¹la².

— Sū³na² wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nha¹.
Nxain¹kxai²nān²tū³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ain¹kxan²ti³
Sū³na² yxo²i²ain¹sān²nū²la² nxe³hī¹na² so¹lxi³
Sū³na² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Tī³yau³xu¹tai²na² yxo²i²jau³su²

13 Txa²wā¹sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sā¹lxi¹. Ha³lo²ai²na²
yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na², wxāin²txi³
a²wa³kxēn³tō³ti² wxa²nē³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³āin²ti³
nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Sa²yxo²we¹nha¹i¹. Na¹ha²kxai³,
wxāi²na² yxo²i²sa¹lxi¹. Nxe³te²sin¹jau³su²,
wain³te²lo³txa²ha¹i¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na²
ū³hū¹nxa²ha¹i¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³xan³kxan²ti³,
wain³te²lo³txa²ha¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na²
ū³hū¹nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹tai²
yā¹nxe³sxā³ kāi³tū³kā³txa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹.
Ta³nxū¹kā³txai²na² so¹lxi³ ha³lo²a²
wi¹ju³ta² ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²
nxe³nē³lhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³nē³ke³la³te²kxai³,
hai³txi³.

— Yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³ju³ta³la³
Txa²wā¹sū³na² ten³ki²nū¹nhē³lhī³nx2nxa³wa².
Jā¹nxe³nē³ke³la³te²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na²
yxo²i²ki³ju³ta³la³ yū³nē³lxa³ha²kxai³,
hau³hau³kon³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³

kāi³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³hī³ki³tā³la².
 15 Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³nē³jau³xa²
 sa²yxo²ā³ki³kxai²nān²tu³, ī³xān³ta³kxi²nē³lhxā³
 ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nē³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² tīh³na² wi¹tīh³na² ī³kwa³na³nē³jau³la³
 yū³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ wain³txi³
 ai³lhī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxe³su²:
 — Ko³nxe³ti³ kāi³a¹xā¹. Nxe³ki³kxan²ti³,
 ko³nxe³te²lo³tē³ju³ta³la³ yū³nē³lhī³nx2nx³wa².

16 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³te³nah¹lx¹:

— A³bra³āu²ah³lāi³. Txa²wān³txai²na²
 yxo²i²sā¹lx¹. Nxe³sa²te²sin¹jau³su²,
 ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹nxa²lxa¹tu¹wi¹.
 Nxa²lxa¹ha²kxai³, wxān²txi³ ū³hū²,
 wxā²nē³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³āin²txi³ yxo²ha³kxa¹
 ū³hū², nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³te²sa¹jau³su²,
 sa²yxo²we¹nhū¹nx2ta¹i¹. Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³,
 a²nū²a² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
 sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txain²txi³, ha³lo²a² wi¹ju³ta²
 ū³hū², Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²ki³na¹xain²txi³
 ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū², nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhē³ta¹hxai²hē¹la²,

jah¹lu¹tai²na² txa²nū², Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² yxo²i²sān²te²su² ha²kxai³la².

17 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³te²hē³nxā³nxa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lx¹:

— A³bra³āu²ah³lāi³. A²nū²a²
 nū³ka³txi³nāu³xai²na² ka³lxa¹khai¹nxe³tū³ka³txi³nāu³xai²na²
 ū³hen²ki¹nxain¹te³nah¹lx¹: “A³bra³āu²ah³lai²na²

txa²wā¹wī³nu²hū³ya³nhē³na³li¹.” Nxain¹tu¹wi¹.
 Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³, A³bra³āu²ah³la²
 wē³sa² yū²nxa³hi¹nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Txa²wā¹sū³na², a²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³hi¹ti²,
 Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³kxai²nān²tu³, a²yen³kxa²
 a²kxā³nxa² yū³ti³he¹nxe²nxa³te²sa²tē³te² yen³kxa²
 kwēn¹ta²kxai³ ī³yū¹hi², nxe³jah¹lai²la¹wa².
 A²nxe³jah¹la² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ¹⁸ Nxe³ain¹jau³xa²sa¹,
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:
 — Wē³sa² we¹ta¹kxa² yū³ti³hex1sa²nxa³xā¹.
 Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na²
 kan²txi³ yxo²i²sa²tē³a¹xā¹. A²ya³la³tu³,
 ha³lo²a² ī³ye³kxi²sa²ju³ta² ū³hū¹sa³tū¹xā¹.
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹ju³txan¹te²kā³ya³tu³, a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xa²
 ka³lxā¹tū³kā³txi³nāu³xa² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 a²wī³nu²hū³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ha³tē³nxā³nxa²
 ū³wha²li¹te³nah¹lxī¹:
 — Wxa²ne³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³su²
 ka³lxā¹khai¹tū³kā³txi³nāu³su² ya³nxa²tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai² yā¹nxe³jau³lxī³,
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yain¹ta¹hxai²hē¹la².
¹⁹ Jā¹nxe³jau³su², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 nxe³te³nah¹lxī¹:
 — Txai²na² yah³lon¹sa³nhā¹. Txa²nū²ai²na²
 ya³lu²te²nū³hū³sa²na³na¹. Hxi²kan¹txi³
 wē³sa³la³ we¹ti³hex1sa²nxa³nhā¹. Jā¹nxe³sxā³,
 txa²sxe³xa³ka³lxai²na² Sa²ra³ka³lxai²na²
 a³ka²lon¹khai¹nx2na³na¹. Hxi²kan¹ti³
 wē³sa³la³ wē³nhē³txi³he¹xai¹nxa³xā¹.

20-21 Nxe³na¹kxa²ha³t_q³nxān²ti³, hāi¹nxe³sxā³,
 Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² kāin² yxo²i²a¹tū¹xā¹.
 ī³wā³txa³nū¹ha¹ju³ta³la³ yū²nxa³xā¹.
 Ha³lo²ai²na², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³
 ī³ye³kxi²sa²ju³txai²na², a²ya³la³tu³ kāi³ū¹sa³tū¹xā¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, hāi¹nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² yxo²i²kāi²no³ni², kāin²
 ī³sa²nēn¹kxi², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². ²² Nxe³ain¹kxe³su²,
 Txa²wā¹sū³na² ī³yī¹lain¹te³nah¹lxi¹:
 — A³bra³āu²ah³lāi³. Yxo²i²sa¹lxi¹. Sa¹nha²kxai³
 wain³te²lo³txa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².
²³⁻²⁴ A²nxe³jau³xu¹tai²na²:
 — Wain¹te²lo³txa²ha¹i¹. Nxe³jau³xu¹tai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² ī³ye³sxā³, A³bra³āu²ah³lu¹tain²txi³
 ī³ye³kxi², txa²wā¹kī³na¹xain²txi³ ī³ye³kxi²nē³li²,
 nxe³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² so¹lxi³ ī³ye³kxi²jau³su²
 ta¹hxai²nxa³hē¹la². Txa²wā¹kī³na¹xai²na²:
 — Txa²wā¹sū³na² yxo²i²a¹xā¹. A²nxe³jah¹la²
 nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxī²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² ya³lu²tāu³a¹ ka³ten³su²
 ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³,
 a²nxe³te² kī³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ so¹lxi³
 Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³lhī³nx2na³la².
²⁵ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nē³ka³tu³, txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta²
 a²wah³yu³ta² ū³yho³hi²ki²nē³si¹jau³nū³su²
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³,
 hā²wxān³txa³tai²li²nū¹ wain³te²lo³tē³si¹jau³nū³su²
 ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².

5

Sū³na² hxi²ka² wain³te²lo³tē³jau³su²

*1 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² Je³su²jah³la²
yxo²i²ki³kxai²nān²tu³, wain³te²lo³tē³lhī³nx2na³la².*

*Nē³lha²kxai³, Je³su²jah³la² wxa²hāu²no³tē³lhī³nx2na³la².
Ki³sa²kxai³:*

*— Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹
hāu²non³sxā³ yxau³na¹xā¹. Txa²wā¹ē¹nāu³a¹
au³txi³ nxe³hī³ki³tā³la². 2 Yxo²i²ki³sa²kxai³,
Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ sa²wxe³nē³lha²kxai³,
thāi³ti³la² a³lx²nē³jah¹la² a²yen³nāu³a¹ kan²txi³
yxau²xai³sa²tē³hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³
ka³li³hī³ki³tā³la². Jā¹nxa¹jau³su²:*

*— A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin²
wx¹kin³ti³ton³khai¹x¹jah¹lo²su² na³na¹. A²nxe³ju³ta²
wā²nhū¹nē³lha²kxai³, te²yā¹nxe³ki³tū¹xā¹,
yxan¹nāu³a²sā¹. Sū³na² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su²
na³na¹. Nxe³ha²kxai³, nē³tū¹xā¹. Nxe³nha²ki³jau³su²
ka³li³hī³ki³tā³la². 3 Jā¹nxe³sxā³:*

*— Khāuh³lxa³thin¹ki³ju³ta² ha³lo²a² ū³hū¹sxan³tā¹.
Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³li³hī³ki³tā³la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³
Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kāi²non³ki³tā³la². 4 Nxe²
ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i²
kāi²non³ki³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³na²
ā³waix3kxa² wxe³nū¹hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³:*

*— A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹te² yen³kxa²
so¹lx³ ū³hū¹nhē³tū¹xā¹. A²ya³la³tu³ e³jah¹lo²su²
na³na¹. Ki³sa²kxai³, Sū³na² ū³āu²lx²ki³ju³ta³la³
yū²nxa³xā¹, ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³nū¹.*

Nxe³h̄i³ki³tā³la². 5 Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
a³lxi²nē³jau³su²:

— Sū³na² a³lxi¹nx2na³na¹. Nxe³nē³jau³su²,
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su²,
Sū³na² Si³yxau³tā³a¹ ū³hū¹nē³lhxā³
nxū²kwāi³yxau³nē³kah³lo²su² jah¹la² hi²sen³su²
ī³ye³kxi²nē³lhxā³, sa²yxo²so¹nha²nxa³sxā³
ī³ye³kxi²sa²tē³nē³na³la². Nxe³ki³sa²kxai³,
txa²wā¹ē¹nāu³a¹ aū³txi³, Sū³na² a³lxi²nē³jau³su²
wī¹lāin³nha²sxā³ yxau²xai³lh̄i³ki³tā³la².
Nxe³ju³tai²na² ha³kxa¹ a³la³kxi²nha²ki³tā³la².

6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³xa²sa¹.
Yān³tai²na² txa²wā¹ki³na¹xai²na² ko³nxe³ti³
kāi³ki³kxa² yo³ha² ko³nxe³te²lo³tē³sxā³
yxau³ki³sī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na²
ha³lo²a² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a²
ī³yī¹li²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³lu²,
ha³lo²a² hau³kon³na³na¹, nxe³je³nax3ki³kxai³lu²,
Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
ī³lxi³thin¹ki³sxa³tū³ka³txi³ki³na¹xai²na²
sa²hau³ko³tē³te³lhxā³ nxe³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
7 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² ya³lu²nē³ju³ta³la²
ten³ti³hex1ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². K̄i³sa²kxai³,
a²nū²a² ā³xa² wain³khaix1jah¹lo²su²
kxa³ha³ta³nxān²txi³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
hai³txi³:

— Ya³lu²kai¹na¹tū¹xā¹. Jah¹la² ka³ten³txi³
yxau²xai³txai²lā¹. Nxe³h̄i³ki³sxa³wa². Hai³txi³
ā³yat1sxā³ ya³lu²so¹ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹,
a²nū²a² wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²su² kxai²nān²tu³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kj³kxai²nān²tu³,
 ā³yat1so¹sxā³ ya³lu²kain¹kj³ju³ta³nū³a²
 yū³nū³nhj³nx2nx³wa². Yxān¹ta¹,
 a²nū²a² ka³na³ka³na³te² he³la³ko³
 ya³lu²kain¹ju³ta² yū³ta³nxa² nxe³hj³te²la¹ku²
 kj³nha²wa². ⁸ Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³,
 txa²wā¹kj³na¹xai²na² ī³lxi³thin¹ti³hex1kj³sxa³hī¹na²,
 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹sxā³, Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta²
 kāin² wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²hē¹la².
⁹ Ko³nxe³te²lo³tē³sxā³ yxau²xai³kj³sī¹nai³tā²
 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³,
 a²ya³la³tu³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³,
 yxan¹nāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³
 yxau²xai³kj³kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³na²
 hxi²ki³kxai³lu² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²nē³lhxā³
 ī³khāuh³lxa³ti³nē³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la²,
 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³la². ¹⁰ Kxān³su²,
 Sū³na² ī³kox1ko¹son²ki²to³kj³sxai²tai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³,
 Sū³na² wi¹li³we¹yu¹ti³hi¹te³lhxā³
 wi¹lā³ya³lxi³xi²ti³hi¹tē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nē³lha²kxai³, hī¹na² Je³su²jah³la² ka³tēn³su²
 nxū²kwāi³yxau³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³,
 ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ hxi²kāin²txi³
 sa²hau³ko³tē³lhj³nx2na³la². Nxe³kxa²yo³su²
 yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² yxau³ya³sain¹ni²
 A²ki³lha³lx² Je³su²jah³la² yxau³ya³sain¹ni²
 nxe³sa²tē³ya³sain¹tu¹wa². ¹¹ Jā¹nxe³nūn³jau³hū³nxe²,
 Sū³na² ī³ka³li³hj³kj³tā³la². Nxe³sa³ku¹:

— Txa²wā¹sū³na² ka³lih³ti³hit1sa³nhā¹. Sa²jut3su², hī¹nai²na² Sū³na² ā³yā³lxi²xi²yhu¹sxā³ yxau³sxā³, ka³li³sa³nhā¹. Txa²wā¹hxī²kan¹jah¹la² Je³su²jah³la² ā³yā³lxi²xi²ti³hi¹tē³lha²kxai³la¹. Nxe³ki³jau³su², ka³li³hi² yxau²xai³lhī³ki³tā³la².

A³tāu²ah³lu¹tai²na² *Je³su²jah³lai²na²*
ī³yau¹ū³nē³jau³su²

12 Txa²wā¹si³kxā³ka³nāu³u¹tai²na², a²nū²a²
 ka³na³ka³na³jah¹la² a²ī³lxa² A³tāu²ah³la² txa²nū²
 ko³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³su²,
 ya³lu²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³tu³,
 ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tē³lha²kxai³, ya³lu²nē³ju³ta³nū³a²
 yū³ti³hi¹tē³lha²kxai³, nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 nxe³te²ki³na¹xu¹tai²na² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³
 yxau²xai³ki³ta¹hxai²hē¹la². Ki³sa²kxai³,
 a²nū²a²nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ya²lu²nē³ju³ta²
 yū²hxan³nē³ta¹hxai²hē¹la². **13** Txa²wā¹sū³na²
 a²tīh³na² wain³ti³tīh³na², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³tīh³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na²
 ne³kat1so¹ki²sxā³ ī³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe²ta³lun²nē³te²ka³ka¹:

— Nxe³jah³lxi³xi¹. Sū³na² wān³txai²na²
 sa²yxo²ā³ah³lxi¹nha³tai¹. Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, yān³tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³lxa³ta³lhxī¹nū¹tai²na², a²nū²a²
 yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ki³na¹xu¹tai²na² ko³nxe³ti³
 kāi³to³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³ta¹, hai³txi³ Sū³na²
 ko³nxe³te²lo³tē³lhxā³ wxe³nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

— Yān³tai²nān¹tū³kā³txa²ī³kwa³na³ain¹nxa³hē³na¹.
 Na¹ha²kxai³, ko³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na¹.

Sū³na² ē¹nān¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 14 Nxe³kxa²ha³tā³nxān²ti³, a²wi¹lhī¹na²
 A³tāu²ah³lu¹tai²na² Sū³na² yxo²wān³txa²
 sa²yxo²ā³nū²la² ko³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³hi¹nū¹tai²nān¹ju³tū³, A³tāu²ah³la²
 a²sa³wi³ha³lxa² Wī¹txi³sxā³ wet1sxā³
 sa³wi³ha³lxi³lo³txi³ ai³ka³tū³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹
 ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxan³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na², A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³
 kāi³ain¹kxu¹jā¹nxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ain¹ta¹,
 ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³,
 ya²lun¹ta² hxan³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jā¹nxe³sxā³ A³tāu²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³ti³
 kāi³ju³tan¹te²kxa²yān³tū³ a²nū²a²nāu³xa²
 a²yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³to³ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lu¹tai²na²
 ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³yā³tū³ a²nū²a²
 ī²li³hxā³te²a² ka³tēn³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³a²
 yū³nē³ha³la². 15 Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³yhu¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³yhu¹ju³ta²sa¹: A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³
 kāi³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a²
 ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxan³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³sxā³,
 Txa²wā¹sū³na² kāin² thāj³ti³la² a³lxi²nē³lhxā³,
 A³tāu²ah³la² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²
 ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ a³lxi²nē³na³la².
 Nē³lha²kxai³, a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la²
 Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³lha²kxai³,
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tū³
 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wi¹lī²nē³ju³ta²

yū³nē³na³la². 16 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la²
 ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³,
 a²nū²a² yxo²ha³kxa² te²kī³na¹xai²na² ko³nxe³ti³
 kāi³te²lo³tē³xi³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³,
 ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³kī³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³kī³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la²
 a³lxī²nē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².
 Hai³txi³ kāi³kī³kxa² yā¹nxe³kī³ju³ta³lo³tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Nxe³ta¹, ko³nxe³ti³ kāi³kī³te²sxa³kxa² yā¹nxe²
 wi¹lhi¹nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nhē³ju³tai²la¹wa².
17 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la²
 ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ya³lu²ju³ta³lot3sxā³,
 yxau²xai³lha²tē³kī³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 wi¹lhin¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ ka³na³ka³na³jah¹la²
 Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 kāin² thāi³ti³la² wi¹lhin¹ye²nē³lha²kxai³,
 wain³te²lo³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³ti³ten³na³la².
 Nxe³kxai²nān²tu³: — Ten³sa³nhā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³
 ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lhi³kī³tā³la²,
 Je³su²jah³la² hxi²kan¹txi³lo³tē³lha²kxai³la².
18 A²wi¹lhī¹nu¹tai²na² A³tāu²ah³lu¹tai²na²
 ko³nxe³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tu¹tai²na², sa²nē³hē¹tē³lhxā³ a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ te²kī³na¹xai²na² ko³nxe³te²lo³sxā³
 wxē²xai³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Je³su²jah³la², ha³lo²a²

wain³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³yā³tū³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 nxe³te²kī³na¹xai²na² ā³wa²su¹ti², ka³ten³ti³hi¹ti²
 nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². 19 Jā¹nxe³sxā³,
 a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la²
 Txa²wā¹sū³na²wān³txa²sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²a², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ka³lxa¹tū³kā³txi³kī³na¹xai²na² ko³nxe³ti³
 kāi³ti³hi¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 a²nū²a² ā³xa² ka³na³ka³na³jah¹la²
 Je³su²jah³la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 wān³txa² sa²yxo²we¹ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³tū³, ka³lxa¹kī³tū³kā³txi³
 te²kī³na¹xai²na²Txa²wā¹sū³na²wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².
20 Txa²wā¹sū³na² ī³ye³sxā³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³lhi¹jau³nū³su² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la²,
 txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ī³tih³nxe³nē³te³lha³ka².
 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ēn²kī³lha²kxa³
 ko³nxe³ti³ kāi³kāi²nōn³kī³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³kī³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ā³sen³sai¹khai¹nxe³nē³lhxā³
 thāi³ti³la² a³lx² kāi²nōn³nē³ta¹hxai²hē¹la².
21 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta³lot³sxā³
 ya³lu²kī³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lx²nē³lhxā³,
 wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²su²,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hx²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ka³ten³su²
 wxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

6

Ka³te¹n³su² tah²lx³yxau²xai³kī³ju³ta²

1 — Ko³nxe³ti³ kāi³kāi²nōn³ki³kxa²ha³tā³nxān²txi³,
 Txa²wā¹sū³na² a³lxi²kāi²non³khai¹nxe³sxā³
 ā³ne³sen³sai¹khai¹nxē³lhxā³ a³lxi²nē³lhī³nx2na³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— īh¹nxe3sxā³ kāi³ki³te³ji¹? Ko³nxe³ti³
 kāi³sa²tē³ki³te³ji¹? Sū³na² thāi³ti³la²
 a³lxi²kāi²non³nē³txai²li¹. Jau¹xai²na² wain³ji¹?
 Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. Ko³nxe³ti³
 kāi³sa²tē³ki³ju³ta² wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹.
 Nxe³nx2ti³hī³na¹wa². **2** Wain³ti³he¹nxa³ju³ta²sa¹.
 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹ki³tai¹ti²tu³wa².
 Ki³sa²kxai³, a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, a²yen³kxa²
 yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Te²sxa³jai¹ti²tu³wa².
 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

— Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹a¹tū¹xā¹.
 Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ā³na¹sxā³ na¹xā¹.
 Nxe³hī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nū²a²
 ya³lu²te²a² aīn³nha²nxa³te²hū³nxe², nxe³hī³ki³tā³la².
 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— ī³we²nxe²te²hū³sxā³ āh¹ ko³nxe³ti³
 kāi³yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
 wain³ti³he¹nx2nxa³wa². **3** Je³su²jah³la² ā³nū²nxe²sxā³
 yxau³hū³ki³tā³la².

— Ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ki³txai²lā¹. Je³su²jah³la²
 ya³lu²ta¹hxai²hē¹na¹. Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai³tā²
 ā³na¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³na¹. Nxe³jut3su²
 ha²kxai³ ā³nū²nxi²sxā³ ya³lu²yai¹na¹jut3sū³nxe²
 yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², ī³yau³xa²
 ū³hū¹ki²sa²sai¹yhu¹ki³te²ju²hē³la². **4** Je³su²jah³la²

ya³lu²sxā³
 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²:
 — Ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai³tā²
 ā³na¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³na¹. Je³su²jah³la²
 ā³nū²nxi²sxā³ ya³lu²yain¹sxā³ sa²nī³ki²yai¹na¹jut3sū³nxe²
 yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su²,
 ū³hū¹ki²sa²sai¹yhu¹ki³te²ju²hē³la². Ki³sa²kxai³,
 Txa²wā¹wī³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe² ka³ten³su²
 ū³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³,
 ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²sa²tē³ain¹na³la².
 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na²
 ā³nū²kxain¹sxā³ ka³ten³su² tah²lxi³
 yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Jā¹nxe³te³lhxā³
 yhu¹ki³te²ju²hē³la².

5 Je³su²jah³la² ya³lu²ju³tau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³,
 txa²wā¹ki³na¹xai²na² ā³nū²kain¹ki³kxai²nān²tu³,
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai³tā²
 ā³na¹sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³
 ka³na³ka³na³te²hū³nxe² ya³lu²yain¹ki³jut3sū³nxe²
 yxau²xai³yai¹nhī³ki³tā³la². Hā²wxān³txa³,
 Je³su²jah³la² ka³ten³su² ū³sa²yxau³xi²sxā³ ka³ten³su²
 yxau²xai³jut3sū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na² tah²lxi³
 wet1tē³sxā³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxe³nū³a²
 kāi³sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³
 ka³na³ka³nat3sxā³ yxau²xai³yain¹te²hū³nxe²
 ka³ten³su² ū³sa²yxau³xi²jut3sū³nxe²
 yxau²xai³yai¹nhī³ki³tā³la². 6 Kxān³su²
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³tai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ū³hxī²ki¹la³ki²sxā³
 ū³ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³au³hxai²tēx1tā²,
 Txa²wā¹kxā³nxān¹te²ki³na¹xai³tā² ko³nxe³ti³

kāi³sxā³ yxau²xai³te²ki³na¹xai³tā²
ya³lu²kxi²te²hū³sxā³ Je³su²jah³la² ya³lu²kxa²
yā¹nxe³te²hū³nxe² ya³lu²ki³te²hū³ki³ta¹hxai²hē¹la².
Kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lo³ki³ju³ta²
ā³wa²su¹tē³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².
⁷ A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³
kāi³ti³he¹nxe³hī³nx2nxa³wa². Hai³txi³ ko³nxe³ti³
kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³lhī³nx2nxa³wa².
Yxān¹ta¹, a²ko³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹
ā³wa²su¹tāu³la³ yxau²xai³lhī³nx2na³la².
⁸ Jā¹nxe³jau³su²:

— Ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³tai³tā²
Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³ ya³lu²yai¹na¹jut3sū³nxe²
yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, te²yā¹nxe³sxā³,
Je³su²jah³la² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²sxā³, ka³tēn³su²
tah²lxi³ yxau²xai³lain¹kxa² yā¹nxe² yai¹nhī³ki³tā³la².
Jau¹xai²na² a³la³kxi²nha²ki³jau³sin²ta²wa².
⁹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³tēn³su²
ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³,
wa³li² ya²lu¹xi²ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa².
Hai³txi³ a²wēn³ta³te²la³ ya³lu²ju³ta³lot3sxā³
yxau²xai³ti³he¹nx2nxa³lho³la². ¹⁰ Je³su²jah³la²
ya³lu²ka³tu³, txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot3sxā³
ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³
so¹lxi³ ya³lu²ha²kxai³, ā³wa²su¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ ā³nū²nxi²khai¹nxe³sxā³ ka³tēn³ta³
yxau²sa²tē³ain¹na³la². ¹¹ Jā¹nxe³jut3sū³nxe²:
— Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lo³ki³tāu³a¹
ā³na¹sxā³ ā³wa²su¹nha²sxā³ a²nū²a² ya³lu²te²a²
ā³wa²su¹tain¹jut3sū³nxe² wa²su¹wa²su¹

yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Na¹ka³tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ā³nū²nxi²sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 sa²yxo²we¹te³lhxā³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹.
 Nxe³jah³lxi³hē¹la².

12 Wxa²nū²ī³nxai²na², ko³nxe³ti³lxun¹nxa²lxi³jau³su²
 kāi³nx2ti³nxa²lxi³na³la². Ju¹ta²,
 ī³we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³jau³su²,
 wxa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³yxo²kwa¹in³yah³lxin¹jau³su²,
 a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la².
 13 Yxān¹ta¹, wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹,
 Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu³a¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la².
 Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ti³hi¹txa²lxi³txai²la².
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²nū²ai²na²
 ka³na³ka³na³ju³ta² ha³ta³nxān²txi³,
 wā³kon³sxā³ ko³nxe³ti³yu³txa³lo³tāu³a¹
 ū³hū¹nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Wxāi²na²
 a²ha² kxā³nxa² ya³lu²te²hū³sxā³
 yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² ka³ten³ti³hi¹txa²lxi³na²hē³la².
 Nxe³nx2ti³ha²kxai³, wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹
 ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹kāi³si¹yhah³lxi³txai²la¹.
 14 Wxa²yu³ta², Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la²
 a³lxi²nē³jau³su² yxau²xai³yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la².
 Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta²
 yū³nx2ti³hū³nx2na³la². Nxe³nx2ti³kxe³su²:
 — Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su²
 a²yu³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Yah³lxin¹jut3su², kxā³nxu¹tai²na²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nx2ti³jau³xu¹tai²na²
 so¹lxi³ yxau²xai³yah³lxin¹ke³la³te²kxai³,
 ko³nxe³ti³hin¹sxā³ yah³lxin¹ju³ta³lo³jah³lxin¹tāu³a¹

hxⁱ²kan¹txi³ a³li³yah³lxi³h[̄]³nx²nx³lxa². Yxān¹ta¹,
 hai³txi³ jau³la³ yxau²xai³yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la².
 Nx^e³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta²
 yū³khai¹nx²ti³na³la².

Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³yxau²xai³ki³jau³su²

15 Nx^e³ju³tan¹te²kxa³yā³tū³:

— Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² yxo²xūn³txi³
 ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² yaun²nxa³xā¹.
 Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²sa²na³na¹.
 Nx^e³jau³su² yxau²xai³lh̄³ki³tā³la².
 Nx^e³ki³kxa²ha³tā³nxān²ti³:

— Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nx^e³ki³jau³su²,
 wain³ti³he¹nx²nxa³wa². 16 Wai³nxa³ju³ta²sa¹:

— Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nx^e²
 yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ko³nxe³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxā³ kan²txi³
 yxau²xai³yah³lxi³h̄³nxa¹la². Hai³txi³ a³li³sxā³
 ā³wa²su¹nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yū³nx²ti³h̄³nx²nxa³wa².
 Hāi¹nxe³sxā³, ya²lu¹nxa²lxi³h̄³nx²na³la².
 Jā¹nxe³nx²ti³ha³ta²wa². Yxān¹ta¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nha¹tū¹xā¹.
 Sa²yxo²we¹ta¹txai²lā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tū³,
 Sū³na² hxi²ka²nāu³a¹ a³li³yah³lxan³kxe³su²
 kan²txi³ yxau², wain³te²lo³txa²lxi²,
 nx^e³nx²ti³h̄³nx²na³la². 17 Yxān¹ta¹,
 ti³he¹nx²nxa³wa². Txa²wā¹sū³na² ka³li³si¹nhē³na³la².
 Nx^e³si¹nhē³jau³xa²sa¹: wx^a²yu³ta², kxān³su²
 wx^a²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxā³,
 yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai¹nhē¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— A²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³tū³jau³xa²
ī³yau¹ū³nx2tī³sī¹na¹jau³xa² ain³kxi²so¹sxā³,
āu³txi³ wxā²ē¹nāu³a¹ whāi²na¹ sa²kxai³lu²
ten³khai¹nxe³sa²tūn³nhā¹. Nxē³sxā³
sa²yxo²we¹jah³lxī³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

18 Yah³lxin¹te²ka³ka¹, Txa²wā¹sū³na²
Hi²sen³kxai³lu¹, wxā²wa²su¹txa²lxī³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa².
Yah³lxin¹ka³tu³, Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³nū²la²
yxau²xai³yah³lxī³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wain³txi³
kāi³yah³lxin¹txai²la². 19 Yxān¹ta¹, txai²na¹xai²na²
e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² yuh³xai²nān¹te² wān³txa²
so¹lxī³, wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wxāi²na²
yuh³xai²nān¹te² ī³nxa² wi¹lain³ki²sa²si¹nx2ta¹jau³su²
na¹wa². Na¹jau³xa²sa¹, kxā³nxai³tā²
kō³nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxī³, wai³nxa³ju³ta²
so¹lxī³, kāi³te³lhxā³ wxā²nū²a² whāi²na¹
ū³hū¹nha²nyah¹lxī³ta¹hxai¹nhē¹la². Ko³nxe³ti³
kāi³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxī³ a²wa³ka³li³lot3sxā³,
yxau²xai³yah³lxī³ta¹hxai¹nhē¹la². Yxān¹ta¹,
a²hī¹nai²na² hāi¹nxe³kxe³hū³sxā³:
— Wain³txi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxē³yah³lxin¹jau³su²,
a²wa³ka³li³lot3sxā³ wxā²nū²a² whāi²na¹
ū³hū¹nha²nha¹jah³lxī³hē¹la²:
— Je³su²jah³la² nū³ka³txi³khāi³su² na¹txai²lā¹.
Nxē³jah³lxī³hē¹la²:
20 Jā¹nxa¹jau³su², kxā³nxai³tā² hāi¹nxe³sxā³:
— Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta³lot3sxā³
yxau³na¹xā¹. Yah³lxī³ta¹hxai¹nhē¹la².
Yah³lxin¹tāu³ai³tā², hai³txi³, Txa²wā¹sū³na²
ī³kwa³na³nē³jau³xa² a²yu³ta³lot3sxā³
yxau²xai³yah³lxī³ta¹hxai²nxa³nhē³la². 21 Yxān¹ta¹:

— ū³wi¹lxon³ki²nhyah¹lxin¹ju³ta³la³
yū³ah³lxin¹ta¹te²sin²tai¹. Ya³nx2ta¹wa². Yxān¹ta¹,
yū³ti³he¹xah³lxi³ta¹hxai²nxā³nhē³la². Hāi¹sxā³,
āu²li²tō³nha²kī³ju³ta² so¹lxi³, ya³lu²ti³hi¹tē³ju³ta²
so¹lxi³ kāi³yah³lxi³ta¹hxai¹nhē¹li¹.
Ya³nx2ta¹wa². 22 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
Hi²sen³su² sa²wa²su¹txa²lxi³ka³tu³,
kō³nxe³ti³hit1sxā³ kāi³yah³lxin¹tāu³a¹
sa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³nx2ti³ha²kxai³, Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³
yxau²xai³lyah³lxi³to³hi¹lxa²:
— Txa²nū²ai²na² whāi²na¹ Sū³na²
ū³hū¹nha²nha¹xā¹. Wi¹kāi³a¹txai²lā¹. Nxe²
yxau²xai³yah³lxi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa².
Yah³nha²kxai³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹
yxau²xai³lha²tē³yah³lxi³to³hi¹lxa². 23 Ko³nxe³ti³
kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² a²yo³su²
ya³lu²nē³tu¹wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
a²yen³kxa² wā²nxū¹ ū³hū¹nhē³kxe³su² te²a²,
a³lxi²nē³jau³xa² so¹lxi³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹
ū³hū¹nhē³na³la². Nxe³tāu³a¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la²
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³
yxau²sa²tē³xai³ki³tu¹wa².

7

Txu¹ha² in³txa² tē³kxi²nyhu¹jut3sū³jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Wān³txai²na²
ī³ye³kxi¹nx2ta¹jau³nū³ai²na² wi¹lā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa²,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² wi¹
ā³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³la². Na¹jau³xa²sa¹, a²nū²a²
ī²li³te²su² kxai²nān²tu³ ka³te³na² yxau²na³na¹.
Nxe³tāu³a¹ so¹lxi³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wān³txa²

ī³kwa³na³nē³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³lhī³nx2na³la².
 Yxān¹ta¹, a²nxe³jah¹lai²na² ya³lu²kxai²nān²tu³,
 hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txi³lot3sxā³
 yxau²xai³lhī³nx2nxa³wa² ²Jā¹nxe³jut3sū³nxe²,
 txu¹ha² in³txa² tē³kxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nān²tu³,
 a²wē³sāi¹yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxu³su²
 te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹:
 — Txa²wē³sāi¹ah³la² ya³lu²kxi²sa²na³na¹.
 Nxē³kxai²nān²tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
 a²wē³sāi¹yah³lai²na² ya³lu²ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 ā³wa²sut1sī³nx2na³la². ³Nxē³ha²kxai³, ta¹ka³lxai²na²
 sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² ā¹ha² ka³teñ³su²
 yxau³ye²hī¹nān²tu³, ā³nhai¹tā³yhu¹sxā³
 in³txi³ā³xa², wa²ko³li²yhu¹kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³
 kāi³ta¹ka³lxu³su² hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹,
 a²wē³sāi¹yah³lai²na² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³,
 a²wē³sāi¹ah³lai²na² yu³ta³lot3sxā³
 yxau³ta¹ka³lxu³su² hī³nx2nxa³wa².
 Ā³wa²sut1sī³nx2na³la². Nxē³kxai²nān²tu³, in³txa²
 ā³su² te²a² wa²ko³li²yhu¹kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³
 kāi³hī³nx2nxa³wa². ⁴Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³,
 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³nē³lha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² txa²wā³tā³
 ī³nxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³
 ya³lu²te²nū³nhū³sxā³ yxau²xai³yah³lxī³hī³nxā¹lxā².
 Nxē³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² ā³wa²su¹te²hū³sxā³
 yxau²xai³yah³lxī³hī³nxā¹lxā². Yah³lxī¹nha²kxai³,
 a²hī¹nai²na² Je³su²jah³la² hxi²ka²nāu³a¹,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³teñ³su²
 ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹kah³lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹

yxau²xai³yah³lxi³h³nxa¹lxa², S³na² sa²yxo²wet1sx³
 wi¹k³yah³lxin¹txai²la². 5 A²ha¹ kx³nxa²,
 txa²w¹s³na² ko³nxe³ti³ e³ki²nha²s³x³
 yxau²xai³k³s³xai²tai¹ti²tu³wa². Nxe³k³ju³ta²sa¹,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³ti³nxe³n³jau³xu¹tai²na²
 wi¹jau³xai²la¹wa². Ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta²
 k³ai³ye²k³kxa²y³an³ti³su² i³ti³nxe³n³jau³xai²la¹wa².
 Yx³an¹ta¹, nxe³n³jau³xai²na² txa²w¹k³na¹xai²na²
 ne³kat1so¹kin¹ta¹, sa²yxo²we¹k³s³x³kxe³su²,
 a²ko³nxe³jau³xa² so¹lxi³ a³ya³la³kxi²so¹s³x³
 i³yxo²kwain³s³x³:
 — Ko³nxe³ti³ k³a¹t³u¹x³a¹. Nxe³k³jau³su²,
 h³ai¹nxe³s³x³ ya³lu²k³te³lhx³ ko³nxe³ti³
 k³ai³k³s³xai²tai¹ti²tu³wa². 6 A²ha² kx³nxa²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³n³ju³ta³lo³nxe³n³t³au³a¹
 yxau²xai³k³s³xai²tai¹ti²tu³wa². Yx³an¹ta¹,
 a²h³ai²na² nxe³t³au³a¹ a³wa²sut1s³x³
 ain³k³t³la². Ya³lu²te²n³nh³u³s³x³ ko³nxe³ti³
 k³ai³s³x³ yxau²xai³k³ju³tai³t³a² a³wa²sut1s³x³
 yxau²xai³lh³k³t³la². Ki³sa²kxai³:
 — Txa²w¹s³na² sa²yxo²we¹ta¹t³u¹x³a¹.
 Nxe³k³kxai²n³an²tu³, tah²lxi³ S³na² Y³au³ka³jxah¹la²
 sa²hxi²ka¹t³lha²kxai³, sa²yxo²wet1s³k³t³la².

Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³n³ju³su²

7 Yx³an¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² hai³txi³
 ko³nxe³jau³la³ i³kwa³na³ti³hex1n³ta¹hxai²nxa³h³e¹la².
 Wi¹jau³xa² so¹lxi³ i³kwa³na³n³ta¹hxai²h³e¹la².
 A²nxe³jau³xai²na² txa²w¹k³na¹xai²na² ko³nxe³ti³
 k³ai³k³ju³ta² a³la³kxi²si¹nh³e³jau³n³ai²la¹wa².
 J³an¹nxe³s³x³ku¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² w³an³txa²
 i³ti³nxe³n³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxē³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxē³jau³xau³hxai²tēx1tā²,
 txai²na¹xai²na² ain³kxi²so¹na¹ka³tu³,
 ī³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

— Nx2na³na¹. A²nū²a² ā³xa² yen³kxa²
 yxo²kwai³na¹ju³ta² kō³nxe³khai¹nx2na³na¹.
 Jā¹nxe³hxai²na¹hē³na¹. Nxē³ha²kxai³, a²hī¹nai²na²
 txa²kō³nxa¹ju³ta² ī²nha¹nha¹. Yxān¹ta¹, wān³txai²na²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³ti³nxe³lxa³kxai²nān²tu³,
 txa²kō³nxa¹ju³ta² ī²nha²hī³nā²nxa³xā¹. Na¹hē¹la².

8 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²:

— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxē³jau³xai²na², wi¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹,
 txa²kō³nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu² au³txi³
 yū³sa³ha²kxai³, wi¹jau³xai²na² ī³kāi²not3sxā³
 ī³khot3sxā³ ī³ki³ha¹ki²nha¹ha²kxai³, a²nū²a²
 ā³xa² yen³kxa² ka³lxa¹te²a² yen³kxa²
 kāi² yxo²kwain³ti³hit1sa²hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na²
 yū³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³
 txa²kō³nxa¹ju³ta³, wān³txa² yū³nē³lxa³jau³la³
 ī³kāi²not3sxā³ ī³khot3sxā³ ī³ki³ha¹ki²sa²hī³nx2nxa³wa².
 Sa³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²nū²a² ā³xa²
 yen³kxa² yxo²kwain³ti³hit1sa²hī³nx2nxa³wa².
 Kō³nxe³ti³ kāi³ye²kxe³su² kō³nha²hī²ki³sxa³wa².
 9 Txai²na¹xai²na² a²wi¹lhī¹na² txa²nū²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xa²
 kō³nhān²nxa³kxe³su², kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta²
 kō³nha²hxain²nxa³hē¹la². Na¹ta¹, hā²wxān³txa³:
 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²na¹xā¹
 Na¹te³na¹, txa²kō³nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu²
 au³txi³ yū³sa²ju³ta² sa²kxai³lu² kāi²

ĩ³ki³ha¹ki²sa²sxã³, wān³txa² wi¹jau³xai²na²
 sa²yxo²ã³ti³hit1sa²hxai²hẽ¹la². Sa²jau³su²,
 hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hẽ¹la²:

— Ya³lu²te²h³u³sxã³ yxau³na¹nha¹. S³na²
 yen³nāu³a¹ yxau²xai³la¹ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³na¹.
 Na¹jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hẽ¹la².

10 Na¹ha²kxai³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²la¹xã¹.
 Sa²yxo²we¹ta¹kxai²nān²tu³, ka³te³n³su²
 ti³hit1sa³tū¹xã¹. S³na² yen³nāu³a¹
 yxau²xai³la¹ju³ta³nū³a² yū³ti³hit1sa³tū¹xã¹.
 To³ha¹hẽ¹la². Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hāi¹nxe³sxã³
 sa²yxo²ã³a¹kxe³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²to³hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta²
 au³txi³ yū³sa²sxã³ ĩ³ki³ha¹ki²sa²sxã³,
 wān³txa² wi¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² ĩ³khot3sa³ha²kxai³, ko³nxe³ti³
 kāi³ti³hit1sa²hxai²hẽ¹la². Sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxã³
 ti³hit1sa²hxai²hẽ¹la², ko³nxe³ti³ kāi³a¹ha²kxai³la².

12 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ĩ³kwa³na³nẽ³jau³xa² S³na² wān³txi³su²
 ha²kxai³, wain³jau³su² ha²kxai³, wi¹lhin¹jau³su²
 ha²kxai³, te²jai¹ti²tu³wa². 13 Nxe³ha²kxai³,
 ya³lu²te³lhxã³ ti³hit1sa²ju³ta²sa¹, hai³txi³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 ya³lu²te³lhxã³ ti³hit1sa²jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹,
 txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yū³sa²sxã³
 ĩ³ki³ha¹ki²sa²sxã³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² ĩ³khot3sxã³ ĩ³ki³ha¹ki²sa²sxã³
 ko³nxe³ti³ kāi³ti³hit1sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxã³
 ti³hit1sa³na²hẽ³la². Sa³ha²kxai³:

— Kāin² kō³nxe³khaix1te²ju²hē³na¹,
 txa²kō³nxa¹ju³ta²sa¹. Nxe³jau³su², ī³tih³nxe³nē³lhxā³,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na²
 ī³kwa³na³nē³jau³xai²na² ū³hū¹nē³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wālē¹nāu³ai²na² ī³wālē³wālē³txi²nē³jau³su²

14 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²,
 Sū³na² wān³txi³khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, txai²lē¹ yuh³xai²nān¹jah¹lo²khai³su²
 na¹ha²kxai³, txa²kō³nxa¹ju³ta³lot3sa²kah³lo²su²
 na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 15 Na¹te³na¹xai²na²,
 txa²yxau²xai³la¹ju³ta² wi¹kō³nha²ti³he¹nxēn²nx3nha²wa².
 Nxe³na¹te³nah¹lx¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta² te³na¹ju³ta²
 kāi³nxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kō³nxe³ju³ta²
 yxo²kwīn¹lxi²na¹ju³ta² so¹lx³ kāi³a¹ha²kxai³,
 nxe³jah¹lo²sa¹wa². 16 Na¹ha²kxai³, kō³nxe³ti³
 kāi³a¹kxan²ti³:

— Ha³lo²a² ten³nxa³ju³ta² kāi³a¹xā¹.
 Nxe³hī³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
 wain³jau³xai²la¹xā¹. Yxān¹ta¹ hxi²ka¹nhā²nx3nhā¹.
 Nxe³hī³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wain³ye²hī³na¹wa².
 17 Na¹kxe³su², kō³nxe³ti³ kāi³a¹wa².
 Na¹kxan²ti³, hai³txi³ wā²nxūh¹ txai²khai³lxa³,
 Txa²wā¹sū³na² wet1sa²kxe³na¹khai³lxa³ kō³nxe³ti³
 kāi³hī³nā²nxa³wa². Ta¹, txa²kō³nxa¹ju³ta², aū³txi³
 txa²ē¹nāu³a¹ yū³sa²sxā³, kō³nxe³ti³hit1sa²sxā³
 nxe³sa²jau³su² kāi³hī³na¹wa². 18 Txai²|lē¹
 wi¹kāi³ti³hit1sa²ju³ta³la³ yū³sa²nxa³wa².
 Txa²sī³nai²na² kō³nxe³ti³hit1sa²te²sain¹na³la².
 Na¹ha²kxai³:

Romanos 7:19

liv

Romanos 7:25

— Wi¹kāi³a¹tū¹xā¹. Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³,
hxī²kan¹txi³ wi¹kāi³hī³nā²nxa³wa². 19 Na¹ha²kxai³,
txai²na¹xai²na² a²wi¹ju³ta² ten³khaix1na¹ju³ta²
kāi³nxa³ha²kxai³, ta¹, a²kō³nxe³ju³ta²
ten³ti³he¹nxē²nxa³ju³ta² kāi³a¹ha²kxai³,
nxe³jah¹lo²sa¹wa². 20 Nxe³ha²kxai³,
ten³ti³he¹nxē²nxa³ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹kxai²nān²tu³,
hai³txi³ txai²khai³lxa³ Sū³na² tah²lxi³
wet1sa²kxe³na¹khai³lxa³ kāi³hī³nā²nxa³wa². Ta¹,
txa²kō³nxa¹ju³ta² əu³txi³ txa²ē¹nāu³a¹ yū³sa²sxā³
kō³nxe³ti³hit1sa²sxā³ sa²jau³su², kāi³hī³na¹wa².

21 Hāi¹Nxe³kxe³hū³sxā³ ha³lo²lot3sa²ju³ta²sa¹:
— Txa²ē¹nāu³a¹ əu³txi³ wi¹ju³ta²
kāi³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jah¹lo²sa¹wa².
Na¹kxan²ti³, a²kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta³nū³a² so¹lxi³
yū³sa²hī³nx2na³la². 22-23 Txai²khai³nxa¹xai²na³,
Txa²wā¹sū³na² wet1sa²kxe³na¹xai²na² əu³txi³
ī³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:
— Sū³na² wān³txa² ka³lih³khai¹nxe³sa³nhā¹.
Na¹jau³su², na¹ta¹, txa²kō³nxe³ti³ e³a¹jau³xa² əu³txi³
yū³sa²sxā³ nū³kxūn³txi³ ko³nxe³ti³hit1sa²sxā³,
txai²khai³nxa¹xai²na² Sū³na² tah²lxi³
wet1sa²kxe³na¹xai²na² nū³kxūn³txi³
sa²ne³khau²ki²sa³ha²kxai³, nxe³sa²jau³su²,
kō³nxe³na¹ju³ta³lot3sxā³ yxau³hī³na¹wa².

24 Na¹ha²kxai³:
— Khāuh³lxa³ti³khaix1san¹nhī². Hāi¹Nxe³sxā³
kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²si¹nxa²ha¹i². Txa²nū²ai²na²
kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²si¹nxa²ha¹i².
Ya³lu²ti³hit1san¹nhī². Yā¹jah¹lo²ta²
wxā²wa²sut1sa²te³lin¹ji². Na¹nha²wa².
25 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹

kāin² ka³lih³khaix1sa³nha²wa². A²nxe³jah¹la²
wxa²wa²sut1sa²te³lhxā³ e³kxai²nān²tū³, a²ya³la³tū³
Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
Hi²sen³su² sa²wa²sut1sa²ju³ta² yū²na³la².
Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², txai²khai³nxa¹xai²na²,
Sū³na² tah²lxi³ wet1sa²kxe³na¹xai²na²
Sū³na² wān³txi³lot3sxā³ yxau³na¹ha²kxai³,
ha³na³ka³lxi³ txa²sī³nai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³
kāi³a¹ju³ta³nū³lot3sxā³ yxau³na¹ha²kxai³,
nxe³jah¹lo²sa¹wa².

8

Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nhē³jau³su²
1 — Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³
yxau²xai³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹kxai²nān²tū³,
Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ o³nxa³te²lot3sa²ju³ta³la³
yū²nxa³wa². A²nxe³sxā³ txa²wā¹sī³na² ko³nxe³ti³
ī³ye³kxi²nha¹jau³xa² sa²wet1so¹nxa³ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² wān³txa²
sa²wet1so¹na¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wa². 2 Nxe³ju³ta²
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³te³su²
ti³hi¹tē³jah¹lo²su² na³la².
— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³
yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³kī³kxai²nān²tū³, Sū³na².
Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹ti³hi¹tē³lhī³nx2na³la².
Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tū³
ya³lu²kī³tu¹wa². Yxān¹ta¹, Sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹tē³na³la².
Nxe³nē³lha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ā³wa²su¹ti²
ya³lu²nē³ju³ta² ā³wa²su¹ti² nē³lha²kxai³ ka³te³su²
ti³hi¹tē³lhī³nx2na³la². 3 Kxā³nxān¹jau³xu¹tai²na²

Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²
 wain³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
 txa²wā¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ jau³xu¹jā¹nxe³sxā³
 yxau²xai³lhī³ki³sxa³wa², txa²wā¹sī³na²
 hxi²kan¹nē³lxa³ha²kxai³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ hxi²kan¹na³la². Nxe³sxā³ A²ta²ha²
 a²i³lxa² Je³su²jah³la² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la² wxā³sxā³ txa²wā¹sī³nhū³sī³na²
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ta³sxī³nhū³sī³na²
 ā³wih¹sxā³ ton¹nū²la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².
 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² hxan³kxi²nē³lhxā³
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³
 ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹ti³ txa²wā¹ko³nxe³ti³
 kāi³ki³ju³ta² wxa²hxan³kxi²ti³nē³ta¹hxai²hē¹la².
 4 Hxan³kxi²nē³lha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ī³kwa³na³nē³jau³xu¹jā¹nxe³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta²
 yū³nē³lhī³nx2na³la². Nxe³sxā³ txa²wā¹ki³na¹xai²na²
 Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ten³jau³xa² so¹lxi³
 yxau²xai³li² txa²wā¹sī³na² ko³nxe³ti³
 e³kxi²nha²ki³jau³xa² sa²xyo²we¹ki³sxa³ka³tu³
 yxau²xai³li², nxe³te²ki³na¹xai²na²,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² yā¹nxe³sxā³
 yxau²xai³ki³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2na³la².
 5 Ki³sa²kxai³, txa²wā¹sī³nāu³ai²na²
 ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²ki³jau³xa² ī³wet1so¹sxā³
 yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹te²yen³kxa²
 ko³nxe³thin¹te² yen³kxa² so¹lxi³ yen³ki³sxā³
 ten³ki³jau³su² yxau²xai³lhī³ki³tā³la².
 Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²nē³jau³xa²
 ī³wet1so¹sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³,

Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ten³kī³jau³xa² so¹lxi³
 yxau²xai³lhī³kī³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³hē¹la².
6 Jā¹nxa¹jau³su²:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹.
 Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² u² ha³na³ka³lxi³ yxau²,
 ya³lu²ju³tān²ta³ a³ti² nxe³hī³kī³tā³la².
 Yxān¹ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³wet1so¹sxā³
 yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹
 yxau²xai³li², hāu²non³sxā³ yxau²xai³li²
 nxe³hī³kī³tā³la². 7 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹te²
 yen³kxa² ko³nxe³thin¹kxa² yxo²kwāi³kī³jau³su²
 yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ī³kōx1ko¹son²kxi²hī³kī³tā³la².
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Sū³na² ī³kwa³na³nē³jau³xa²
 sa²yxo²we¹kī³ju³ta² yū³nē³lhī³nx2nxa³wa²,
 hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹kī³sxa³ha²kxai³lu¹.
8 Nxe³kī³kxai²nān²tu³:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ten³sa³nhā¹.
 Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³,
 hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ī³wi¹lxo³kxi²hī³kī³sxa³wa².

9 Yxān¹ta¹, wxāi²nān²ta³ha³na³ka³lxin³yah³lxi³hxai¹nhē³la².
 Wxa²sī³na² ko³nxe³ti³ e³ki¹nyah¹lxin¹jau³la³,
 ain³kxi²nha² yxau²xai³yah³lxi³hxai²nxa³hē³la².
 Yah³lxin¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² e³ki¹nx2ti³jau³xa² ain³kxi²nha²
 yxau²xai³tū³ka³txi³jah³lxi¹lxa², Sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwāi³yxau³nx2ti³ha²kxai³la².
 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ī²li³te²su² kxai²nān²tu³, Sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwāi³yxau²nxa³kah³lo²su²

kxai²nān²tū³, hai³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su²
 ti³he¹nx2nxa³wa². 10 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la²
 nxū²kwāi³yxau³nē³kxai²nān²tū³:

— Ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² yū³ju³tan¹te²kxa³yān³tū³
 txa²wā¹nū²ai²na² ya³lu²tū¹xā¹. Nēn³kxan²ti³
 a²kxā³nxu¹tai²na² Je³su²jah³la² txa²wā¹ko³nxe³ki³ju³ta²
 sa²wa²su¹tē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³ha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē³na³la².
11 Jā¹nxa¹jau³su² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la²
 ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³ha²kxai³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 nxū²kwāi³yxau³nx2ti³kxai²nān²tū³, te²yā¹nxe³sxā³
 ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Wxa²nū²ai²na²
 ya³lu²te³lxhā³ nxe³te²nū²ai²na² ka³ten³su²
 ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 nxū²kwāi³yxau³nx2ti³jah¹la² nxe³nx2ti³tu¹wa².

12 Nxē³ju¹tan¹te²kxa³ya³tū³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².
 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² ī³ye³kxi²nē³jau³xa² yā¹nxe³sxā³
 yxau²xai³lyā³sah¹lxī³hē¹la². Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ ī³ye³kxi²nha²ki³jau³xa²
 sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³ya³sah¹lxī³txa³hē¹la².
 Ya³nx2ta¹wa². 13 Txa²wā¹sū³na²
 sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³lyā³lxin¹kxai²nān²tū³
 ya³lu²yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².
 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 sa²wet1so¹sxā³ wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³nā¹hxa³jah³lxin¹kxai²nān²tū³:
 — ī³su²lhā³nha¹jut3sū³nxe², txa²ko³nxe³ti³
 kāi³a¹ju³ta² ā³nā¹hxa³ta¹tū¹xā¹. Ny-

hah¹lxin¹kxai²nān²tū³, ka³tē³na² wi¹tāu³a¹,
yxau²xai³lha²tē³khaix1yah³lxin¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jaxah¹la²
sa²wet1so¹yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na²
wē³ha³lxi³su² yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

15 Jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jaxah¹la²
nxū²kwāi³yxau³nē³kxai²nān²tū³, Sū³na²
wē³ha³lxi³lo³tē³na³la². Wē³ha³lxi³lo³tē³lha²kxai³
yuh³lxi³jau³su² kwa² wa³ka³li³lot3sxā³
yxau²xai³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³ha²kxai³
a³lxi²sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Yxān¹ta¹
wē³ha³lxi³lo³tē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Txa²wā¹wī³na²
ī³ye³kxi²ki³kxai²nān²tū³:

— Wī³nāi³. Nxe³ki³kxai²nān²tū³, Sū³na² Txa²wī³nu²si¹lxi¹
ī³ye³ti³hi¹tē³jau³su² e³hī³ki³tā³la².

16 Nxe³ki³kxai²nān²tū³, au³txi³txa²wā¹e¹nāu³āin²txi³
ī³ye³kxi²nha², Sū³na² Yāu³ka³jaxah¹lain²txi³
ī³ye³kxi²nē³li², nxe² ī³ye³yxo²nū¹nyhu¹sxā³:

— Sū³na² we³ha³lxi³su² ki³tā³li¹. Nxe³jau³su²
ī³ye³hī³ki³tā³la². **17** Txa²wā¹ki³na¹xai²na²:

— Sū³na² wē³ha³lxi³su² na¹xā¹.
Nxe³ki³kxai²nān²tū³, Txa²wā¹wī³na², a²yen³kxa²
kwēn¹tai²na² ū³ha¹kxi²nē³kxe³su² te²
yen³kxa², yxan¹nāu³a¹ ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa².
ī³ka³li³si¹nhē³jau³su² ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa².
Nxe³tāu³a¹, Je³su²jah³lain²txi³ ū³yhen³kxi²u¹jā¹nxe³sxā³
txa²wā¹ki³na¹xain²txi³ ū³yhen³kxi²ya³nhē³lain¹tu¹wa².
Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² khāuh³lxa³ti³hi¹tē³kxai²nān²tū³,
Te²yā¹nxe³sxā³, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³kxai²nān²tū³,
yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tāu³nū³ā¹

te²yā¹nxe² wxi²kin³ti³ton³nē³nūn³tu¹wa².

Wxi²kin³ti³ton³hi¹tē³ju³ta³nū³su²

18 Ha³lo²a² wi¹lī²sxā³ wi¹kō³nha²sxā³
e³ya³nx2ta¹wa². Hī¹nai²na² ha³lo²a²
khāuh³lxa³thi¹tē³na³la². Nē³kxan²ti³,
yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin²
wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tē³tu¹wa². Ha³lo²a² kāin²
wi¹khai¹nxe³ju³ta² ī³yau¹ū³nhē³tu¹wa². Hī¹na¹
kwēn¹tai²nān¹ta³ ha³lo²a² khāuh³lxa³thi¹tē³na³la².
Nxe³ta¹, yxa¹nān¹ta³ ha³lo²a² a²wēn³ta³te²la³
kāin² wxi²kin³ti³to³ ī³ne³sen³sai¹khai¹nxe³tu¹wa².
19 Nxe³ju³ta², a²yen³kxa² Txa²wā¹sū³na²
wx²wet1sa²sai¹kxa² a²yxo²ha³kxa² sa²kxai³lu²
wah³xain¹na³la². Ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³ha³lxa²
e³lē³na² wx²ye³kat1sa²sīn¹tū¹xā¹. Nxe³ju³ta²nū³a²
ī²ti³ten³khai¹nxe³sa²sīn¹nhā¹. Nain¹jau³su²,
wah³xain¹na³la². 20 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² a²nū²a²
kō³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³hī¹nāu³u¹tai²na²,
Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ qīn³nha²te³nah¹lxi¹:
— A²nū²a² sa²yxo²ā³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³
ha³lo²a² wet1sa²sai¹na¹kxa² yxo²ha³kxa¹
ha²yā³kxa³lxi³hi¹ta¹xā¹. Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta²
a²lhun³tu², ha³lo²a² nxe²xai³hxai²tai¹ti²tu³wa².
Hxi²kan¹txi³ qīn³nha²nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³,
ha²yā³kxa³thin¹sxā³ ai³hxai²tai¹tu³wa².
21 Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Sū³na² wē³ha³lxi³su²
te²ki³na¹xai²na² e³lē³na² wx²ye³ka¹tē³tu¹wa².
Nxe³nē³tē³nāu³a¹, wa²su¹wa²su¹yxau²xai³ki³tu¹wa².
Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
a²yen³kxa² wet1sa²sai¹kxa² yxo²ha³kxa¹
ā³wa²su¹tain¹sxā³, hī¹na² ha²yā³kxa³thin¹sxā³

ā³kho³jau³su² yxau²xai³lain¹te²na² yen³kxa²
 yxo²ha³kxa¹ ā³wa²su¹tain¹tu¹wa². Ain¹ka³tu³,
 ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ wxi²kin³ti³ton³txi³
 wa²su¹wa²su¹yxau²xai³ki³ju³tū³a² yā¹nxe²
 ain¹tu¹wa². 22 Ha³lo²a² nxe³jut3sū³ju³ta²sa¹.
 Txu¹ha² wē³nhi³sxā³, a³li³la¹te³lhxā³
 nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, kāin²
 īh³khaix1yain¹sxā³ ī³wxai¹hī³nx2na³la².
 Jā¹nxe³te²an¹jau³nū³su², ha³lo²ai²na²
 ī³wxai¹jau³hū³nxe² yxau²xai³lhī³nx2na³la².
 — Kwēn¹tai²na² ā³wa²sut1sa³tū¹xā¹
 Nxe³hī³nx2na³la². 23 Jā¹nxe³ju³ta²
 a²wi¹lhī¹na², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jaxh¹la²
 ā³nxū²kwai³wi¹hū³nhē³na³la².

— A²ha² yxan¹nāu³a¹ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe²
 ka³lih³khai¹nxe² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.
 Nxe³nē³jau³su², ā³nxū³kwai³wi¹hū³nhē³na³la².
 Nxe³ki³sa²kxai³, ha³lo²a² wah³nxe³sxā³,
 txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³ ī³wxai¹ki³jau³hū³nxe²
 ī³ye³kxi²nha²hī³ki³tā³la².

— Yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹sū³na²
 wē³ha³lx¹lo³tē³tū¹xā¹. Nxe³tāu³nū³a¹,
 txa²wā¹nū²ai²na² tah²lx¹ wxen¹sxā³
 wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² yxau²xai³ki³tū¹xā¹.
 A²nxe³je³na³kxa², wai¹tai²na² yāu³son³ki²nē³lxa³khi³.
 Nxe³nha²ki³jau³su² yxau²xai³lhī³ki³tā³la².
 24-25 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹,
 txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 e³kxi²nē³te³nah¹lx¹: — Yxan¹nāu³a¹ wxa²nū²ai²na² tah²lx¹
 wet1sxā³ ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wā²nxū¹

sa²yxo²we¹nha¹i¹. Sū³na² wān³txa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxē³nē³jau³su², sa²wa²su¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, hai³txi³ hī¹nai²na² txa²wā¹nū²ai²na²
 tah²lxi³ ī²hī³kī³sxa³wa². Txa²wā¹ye³na²
 ī²kī³kxai²nān²tu³.

— A²yen³kxa² yū³nē³na³na¹. Nxē³hī³kī³tā³la².
 Yxān¹ta¹, kī³sxa³wa². Nxē³kī³kxai²nān²tu³:
 — Jā¹nxēn³tū¹xā¹. Sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³
 e³na³na¹. Nxē³sxā³ yxau²wah³nxe³hī³kī³tā³la².
 Ya³nān³ta³ki²li² txa²wā¹ye³na² ī²kī³sxa³kxe³tu³,
 yxau²wah³nxe³ki² ai³lhī³kī³tā³la².

26 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 sa²hau³ko³tē³na³la². Txa²wā¹kī³na¹xai²na²
 hxi²kan¹nē³lxa³wa². Nē³lxa³ha³kxai³:
 — Txa²wā¹wī³na² ī³ye³kxi²na¹tū¹xā¹.
 Nxē³kī³kxai²nān²tu³, hai³txi³ wxi²kan¹txi³
 ī³hau³kot3sxā³ ī³ye³kxi²hī³kī³sxa³wa².

— īh¹nxe³jau³ta³ wain³txi³ e³kxi²na¹lhon³ku².
 Nxē³hī³kī³tā³la². Nxē³kī³te²an¹tu³ti¹,
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hī²sen³kxai³lu¹
 ī³ye³kxi²nū¹nhē³lhī³nx2na³la², Txa²wā¹wī³na²
 wain³txi³ ī³ye³kxi²kī³txai²la². Wān³txa² wxi²kan¹txi³
 ī³ye³kxi²kī³sxa³jau³xa² ī³ye³kxi²nū¹nhē³lhā³,
 ī³wxai¹kī³jau³hū³nxe² ī³ye³kxi²nū¹nhē³lhī³nx2na³la².

27 Nxē³ha²kxai³, Txa²wā¹wī³nu²kxai³lu²,
 txa²wā¹ē¹nān¹jau³su² ī²ta³lun²nē³jah¹lo²su²
 te²kxai³lu², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² aū³txi³ a²ē¹na²
 a²ten³jau³su² a³la³kxi²nūn³na³la². Nxē³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yāu³ka³jxah³la² ī³ye³kxi²sa²sxā³,
 Txa²ē¹nāu³ai²nān¹jau³xa² yā¹nxe³jau³su²,
 Wī³nu²na¹xai²na² te³na¹jau³xa² yā¹nxe³sxā³

$\tilde{I}^3ye^3kxi^2sa^2na^3na^1.$ $A^2n\tilde{u}^2a^2n\tilde{a}u^3xa^2$
 $yxo^2\tilde{i}^2sain^1te^2n\tilde{a}u^3xa^2$ $sa^2hau^3ko^3tain^1si^1sa^2jau^3su^2$
 $sa^2na^3na^1.$ $Txa^2w\tilde{a}^1w\tilde{i}^3na^2$ $a^3la^3kxi^2nha^2sx\tilde{a}^3$
 $nxe^3h\tilde{i}^3nx2na^3la^2.$ 28 $Nxe^3ha^2kxai^3:$
 — $Ha^3lo^2la^3$ $\tilde{I}^2li^3hxa^3ju^3ta^3la^3,$ $wi^1ta^3nxa^2,$
 $ko^3nxe^3ta^3nxa^2$ $nxe^3ko^3la^3,$ $ha^3lo^2lo^3ta^1x\tilde{a}^1.$
 $Nxe^3k\tilde{i}^3kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3,$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3a^1$
 $ha^3lo^2ai^2na^2$ $o^2la^3kxi^2n\tilde{u}^1nh\tilde{e}^3lh\tilde{i}^3nx2na^3la^2.$
 $\tilde{I}^3wi^1lxon^3ki^2n\tilde{e}^3lhi^1jau^3n\tilde{u}^3su^2$ $nxe^3n\tilde{u}^1nh\tilde{e}^3lh\tilde{i}^3nx2na^3la^2.$
 $Txa^2w\tilde{a}^1k\tilde{i}^3na^1xai^2na^2:$
 — $S\tilde{u}^3na^2$ $a^3lx^2na^1nha^1.$ $Kx\tilde{a}^3n\tilde{a}u^3u^1tai^2na^2$
 $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}^2nx\tilde{u}h^3$ $ain^3nha^2sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1n\tilde{e}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1na^1.$
 $W\tilde{e}^3ha^3lx^3lo^3te^3lhx\tilde{a}^3$ $n\tilde{e}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1na^1.$
 $Nxe^3te^2k\tilde{i}^3na^1xai^2na^2$ $S\tilde{u}^3na^2$ $o^2la^3kxi^2n\tilde{u}^1nh\tilde{e}^3na^3la^2.$
 29 $A^2wi^1lh\tilde{i}^1nu^1tai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $hi^2sen^3kxai^3lu^2$ $yxo^2\tilde{i}^2te^2k\tilde{i}^3na^1xa^2n\tilde{u}^3a^2$
 $\tilde{I}^2sa^2t\tilde{e}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $A^2nxe^3te^2k\tilde{i}^3na^1xa^2n\tilde{u}^3ai^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2$ $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1n\tilde{e}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $Nxe^3te^3nah^1lx^1:$
 — $Txa^2k\tilde{i}^3lha^3lx^2$ $Je^3su^2jah^3la^2$ $y\tilde{a}^1xain^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$
 $Nxe^3si^1hai^1na^1jau^3su^2,$ $t\tilde{u}^1ka^3txai^2na^2$ $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1ai^1na^1h\tilde{e}^3na^1.$ $S\tilde{u}^3na^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3a^1$
 $a^2\tilde{e}^1n\tilde{a}n^1jau^3su^2$ $nxe^3kxi^2n\tilde{e}^3na^3la^2.$ $Nxe^3jau^3su^2,$
 $Je^3su^2jah^3la^2$ $txa^2n\tilde{u}^2$ $txa^2w\tilde{a}^1hxi^2kan^1ti^3su^2$
 $ha^2kxai^3,$ $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1n\tilde{e}^3kxe^3n\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$
 $te^2k\tilde{i}^3na^1xai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $a^2lon^3n\tilde{a}u^3su^2$
 $k\tilde{i}^3sa^2kxai^3,$ $nxe^3h\tilde{i}^3k\tilde{i}^3t\tilde{a}^3la^2.$ 30 $Kx\tilde{a}^3n\tilde{a}u^3u^1tai^2na^2,$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1n\tilde{e}^3si^1jau^3n\tilde{u}^3su^2,$
 $w\tilde{a}^2nx\tilde{u}h^1$ $qin^3nha^2ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 — $\tilde{I}^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1na^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$ $Wain^3te^2lo^3ta^1txai^2l\tilde{a}^1.$
 $Nxe^3n\tilde{e}^3jau^3su^2,$ $\tilde{I}^1sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{u}^3so^1n\tilde{e}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹nẽ³ka³tu³, wain³te²lo³tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nx³nẽ³lha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹tū¹xã¹.
Sū³na² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sū³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³lxi²jau³su²
 31 Txa²wã¹sū³na² Si³yxau³tā³a¹
 hxi²nū¹nū³nhẽ³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³yā³tu³,
 a²nū²a² ã³xa²ĩ²li³te²hū³te²la³ĩ³ko¹son²kxi²nẽ³kxan²ti³,
 hxi²kan¹txi³ ãn³sen³sai¹nẽ³lhī³nx2nxa³wa²,
 Txa²wã¹sū³na² hxi²kãin²khai¹nxe³sxã³
 hxi²nū¹nū³nhẽ³lha²kxai³la². 32 Txa²wã¹sū³na²
 A²ta²ha² ũ³hū¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².
 — Tẽ³a¹ju³ta² tẽ³a¹xã¹. Txa²wã¹sū³na²
 wã³txa² nxe²nxa³kxe³hū³nxe², ũ³hū¹nẽ³lhxã³,
 ko³nxe³ti³ kãi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²kxi²nẽ³te³lhxã³,
 ũ³hū¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxū³kxe³hū³sxã³,
 a²yen³kxa² wi¹la² ã³sen³sai¹kxe³tu³
 ũ³hū¹nhẽ³nū³tu¹wa² 33 A²nū²a²
 ko³nxe³te²lo³tẽ³jah¹la² yū²nxa³wa², Txa²wã¹sū³na²
 ã²la² hxi²kan¹txi³ wain³te²lo³tẽ³lha²kxai³la².
 Nxe³jut3su² txa²wã¹ki³na¹xai²na², Txa²wã¹sū³na²
 ũ²sxã³ ã³yū³so¹nẽ³kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³,
 wain³te²lo³tẽ³kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³,
 hī³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, a²nū²a² ã³xa²
 hxi²kan¹txi³ ko³nxe³te²lo³tẽ³lhī³nx2nxa³wa².
 34 Je³su²jah³la² ya³lu²sxã³, txa²wã¹ko³nxe³ti³
 kãi³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹tẽ³lhi¹jau³su²
 ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³,
 wi¹la² ka³teñ³su² ã³sa²yxau³sxã³ Sū³na²
 Si³yxau³tā³a¹ a²yen³nā³a¹ a²wi¹tā³a²
 yxau²xai³lain¹na³la². Ain¹sxã³, sa²wi¹wi¹nxe²
 e³kxain¹sxã³ a²si³yxau³tā³a¹ wi¹lhī³lhi¹jau³nū³su²
 e³kxain¹na³la². 35 Je³su²jah³la² hxi²ka²nā³a¹

a³lxi²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ yxau²xai³kī³tā³la².

Kī³sa²kxai³:

— Ha³lo²la³ ī²kī³sxa³kō³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹.
 Khāuh³lxa³ti³hin¹sa³nhā¹. Ta³nxa², a²ē¹nāu³a¹
 kāin² hxi²waut3ta³lxi³sa³nhā¹. Ta³nxa²,
 Sū³na² wān³txa² yxo²ī²a¹ha²kxai³ ko³nxe³ti³
 kāi³sain¹na³na¹. Heh³sa³nhā¹. Ta³nxa²,
 yen³kxa² hxan³kxi²khaix1sa³nhā¹. Ta³nxa²,
 ha³lo²a² ha³nxe³lha³thin¹ki²sa²na³na¹. Ta³nxa²,
 ī³su²lhā³sa²tē³na³na¹. Ta³nxa², nxe² ha³lo²lo³ta¹xā¹.
 Nxe³kī³kxa²ha³tā³nxān²ti³, Je³su²jah³la² a³lxi²nē³te²
 hxi²ka²nāu³a¹ wi¹wi¹nxe² yxau³hī³kī³tā³la².

— Ha³lo²a² ko³nxe³khai¹nxe³kxan²ti³,
 Txa²hxi²ka³nāu³ai²na² sa²so¹ki²sya¹nx2ti³ju³ta³la³
 yū²nxa³i¹, Txa²wē³ha³lxi³ ī³nxai²na²su¹. Je³su²jah³la²
 nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxe³nē³ju³ta²,
 Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su²
 nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sū³nāi³. Nxet3si¹lxi¹. Wxa²wān³txa²
 sa²yxo²we¹txa²te²su² sī¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³,
 a²nū²a² kuh³lxa³thin¹tū³kā³txa²
 khāuh³lxa³ti³hit1sa²tē³sain¹sīn¹na³li¹.
 Nxe³sa²sīn¹ju³ta²sa¹: “Ha²yā³khin¹tū³kā³txi³su²
 na³na¹. ‘Ka³yxuh³xa² o³ve²a²
 wā²nhit1te³lhā³ te²nū³a² su²lhā³a¹tū¹xā¹’,
 Nxe³na¹tū³kā³txi³hū³na³na¹.”
 Nxe³sa²sīn¹jau³su² khāuh³lxa³ti³hit1sain¹sīn¹na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³. “Su²lhā³sa²ha³tā¹.”
 Nxe³sī¹na¹jau³su², yxau²xai³lhī¹nhxai²na¹tai¹ti²ti¹.
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².
 Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³
 ha³lo²lo³tē³na³la².
 37 Yxān¹ta¹:

— Ha³lo²la³ ī²li³ko³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹.
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² a³lxi²nē³jah¹la²
 kāin² hxi²kan¹txi³lo³khaix1nē³na³la². Nē³lha²kxai³,
 ha³lo²an²ta³ khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³tan¹ta³
 hxi²kan¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³hī³kī³tā³la².
 38-39 A³la³kxi²sxā³ e³a¹wa². Na¹jau³xai²na²sa¹,
 Je³su²jah³la² a³lxi²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹
 yxau²xai³kī³sa²kxai³, ha³lo²a² ko³nxe³te²
 ha³ta³nxān²txi³ sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³
 yū²nxa³wa². Ki³sa²kxai³, ka³ten³su² tā³nxa²,
 ya³lu²te²su² tā³nxa² yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³,
 Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³
 yū²nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²ta³nāu³xa²
 oh³xai²nān¹te²su² te²nāu³su² tā³nxa² a²ta³nāu³xa²
 hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nāu³su² tā³nxa²,
 a²ta³nāu³xa² nū³kxūn³te²su² te²nāu³su² tā³nxa²,
 nxe³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka²
 sa²so¹ki²nha²nē³lhī³nx2nxa³wa², Je³su²jah³la² hxi²ka²
 ā²la² i³khai¹nxe³sxā³ yāu³ki²khaix1nē³lha²kxai³la².
 Te²yā¹nxe³nūn³kxe³hū³sxā³, kwēn¹tai²nān¹te²
 ha³lo²a²su² tā³nxa², yxa¹nān¹te² ha³lo²a²su²
 tā³nxa², oh³nāu³u¹tai²nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa²,
 yuh³xu¹tai²nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa² nxe³sxā³:

— Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²na¹tū¹xā¹.
 Nxe³kxi²nē³kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³
 Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³
 yū²nxa³wa². A²hāi¹nxe³te² yā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 txa²wā¹kī³na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² sa²hau³ko³tē³te²kī³na¹xai²na³,
 Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ te²hxi²ka³nāu³a¹
 a³lxi²nē³jah¹lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹

wxa²sa²yãu³ki²nha²xi²nẽ³lhx^ã³ yxau³hĩ³ki³tã³la².
 Ki³sa²kxai³, Sã³na² Si³yxau³tã³a¹ so¹lxi³
 hxi²kan¹na³la². Hai³txi³, a²yen³kxi³la³
 wet1sa²sai¹kxe³su² nxe³te² yen³ki³la³
 hxi²ka¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹ti³
 sa²hxi²so¹ki²nha²nẽ³lhĩ³nx2nxa³wa².

9

I³sa³e² nã³kã³txa² i³yau¹u³nẽ³jau³su²

1 A²ya³la³tu³ wã³txi³tu³ e³a¹wa². Ki³han³nxa³wa².
 Txai²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ã³nã²nxi²sxã³ i³ye³i², txa²ẽ¹nã³a¹ aã³txi³
 Txa²wã¹sã³na² Yã³ka³jxah¹la² e³ki²nã¹sxã³
 i³ye³i², na¹wa². Na¹ha²kxai³, ki³han³nxa³wa².
 2 Na¹jau³xa²sa¹. Kãin² ãi²ta³lxi³sai¹nha²kxai³,
 txa²ẽ¹nã³a¹ aã³txi³ hxi²ye¹ta³lxin³ti²sai¹nha²kxai³,
 sain¹nha²wa². Txa²nã³kã³txa², a²i³lxa²
 I³sa³e² nã³kã³txa², txa²nã³kã³ti³sain¹tã³kã³txa²
 txa²ka³lxa¹ti³sain¹tã³kã³txa², Txa²wã¹sã³na²
 sa²yxo²ã³tu³kã³txi³sain¹na³la². Ain¹jau³su²,
 ãi²ta³lxi³khaix1sain¹nha²wa². 3 Na¹ha²kxai³,
 yxo²i²ain¹ju³ta³nã³a² ten³khaix1sa³nha²wa².
 Nxe³sa²kxe³su²:
 — Txa²wã¹sã³na² ko³nxe³ti³hit1sa³tã¹xã¹. Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ã³na¹sa³tã¹xã¹. Nxe³sa³kxan²ti³,
 jã¹nxe³sa²kxa² yo³ha², Txa²wã¹sã³na² Hi²sen³su²
 I³sa³e² nã³kã³txa² sa²hau³ko³kxi²sain¹na³na¹.
 Na¹kxai²nã³tu³:
 — Sã³na² ko³nxe³ti³hit1sa²ju³ta²
 wain³na³na¹. Nxe³hĩ³na¹wa². Yxã¹ta¹,
 nxe²nxa³wa². 4 A²nxe³tã³kã³txai²na²
 I³sa³e² nã³kã³txai²na², Txa²wã¹sã³na²

wxa²hait1so¹ain¹t³k³txi³sain¹na³la². Nxe³sxā³,
 a²wē³ha³lx³lo³ti², wā³nxīn¹khaix1nx³sxā³
 yxau³kxi²ye²nyhain¹ju³ta² ī³yau¹ū³hi²,
 nxe³t³k³txi³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³,
 Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta²
 ī³ye³kxi²sxā³ ī³hau³ko³tū¹hai¹ni², Sū³na² wain³txi³
 ī³wi¹lxo³kxi²ki³jau³nū³su² ī³yau¹ū³hai¹ni², wā³txa²
 wain³jau³xa²:

— Jau¹xai²yā¹nxe³sxā³ kāi³txai²lā¹.
 Nxe³jau³xa² ī³kwa³na³ai¹ni², Sū³na² wain³txi³
 ī³ka³li³si¹hain¹jau³nū³su² ī³yau¹ū³hai¹ni²,
 ta¹hxai²hē¹la². 5 Jā¹nxe³sxā³:

— A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²nū³kā³txi³nāu³u¹tai²na²
 hxi²kan¹khai¹nxe³tāu³u¹tai²na², txa²si³yxau³na¹tū³kā³txi³su²
 ta¹hxai²hē¹na¹. A²nxe³te²a² a²ne³kan²tāu³sa¹xā¹.
 I³sa³e² nū³kā³txai²na² ī³ye³kxain¹jau³su²
 nxe³tū³kā³txi³sain¹na³la². Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² txa²wā¹sī³na²
 wen¹nū²la², I³sa³e² nū³kā³txi³su² jah¹la²
 a³li³la¹sxā³ ton¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ju¹ta² wi¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³,
 Txa²wā¹sū³nain²txi³ Kris²tu³jah¹lain²txi³
 a²yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹
 ī³sen³sai¹te²su² na³la². A²nxe³jah¹la²
 ī³sa²nēn¹kxi²sa²tē³a³sah¹lx³hē¹la². Ju¹ta²
 wain³na³li¹.

6 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³kā³txai²na², Sū³na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Ain¹sxā³, a²hī¹nai²na² ha³lo²a²
 wi¹ju³ta³la³ yxau²xai³tū³kā³txi³sai¹nxa³wa².

Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na²
wān³txi³la³ sa²yxo²ā³nha²jau³sxa³wa². Hai³txi³:
— Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tain¹jau³nū³a²,
I³sa³e² nū³ka³txa² ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹na¹.
Yxān¹ta¹, wi¹ju³ta³la³ yū³ai¹nxān³tā¹. Nxē³ki³jau³la³
yū²nxa³wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²nū³a²
wxā²hait1so¹tū³ka³txa², hai³txi³ I³sa³e²
nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²tī¹li³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Hai¹nxe³sxā³ ā³ni²la³kxā¹tū³ka³txa² so¹lxi³ ī²sxā³
ā³yū³so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². ⁷ Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ki³lha³nāu³xa² ka³lxa¹txi³
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
Si³yxau³tāu³a¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Wxa²ki³lha³lxa¹na² I³sa²kah³lai²na²
a²ne³tah²nāu³a² so¹lxi³ wxā²sā³wi³ha³lxi³khai³su²
na³li¹. A²nxe³te²a² so¹lxi³, txa²wē³ha³lxi³lo³tai¹na¹wi¹.
Sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hai³txi³
A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³kan²tū³ka³txa²
yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² nxa³wa².
⁸ Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
a²tah²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na²
a²wē³ha³lxi³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹,
a²wē³sai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²sxā³
ī³ye³kxū¹kxa² wē³sai²na² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na²
wē³sa³la³ ta¹hxai²hē¹la². ⁹ Nxe³ju³ta²,
Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹, sa²yxo²we¹nha²sxā³
A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Nxet3sā¹lxi¹. Yxa¹nān¹ta³ kwē³kxa³nāu³a¹,
ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Na¹ka³tu³,
ā³wā³li² ī³xi²ye¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³
wxā²sxe³xa³ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² a²ī³lxa²
Sa²ra³ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² in³txa²

wēn³su² we¹tin¹kxa² a³li³la¹kxi¹nxa²tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, nxe³tāu³a¹ wān³txa²
 yā¹nxe³sxā³ a²ki³lha³lxa² a²l³lxa² I³sa²kah³la²
 a³li³la¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, I³sa²kah³lai²na² sa²kxai³lu¹
 Ju³te²a² nū³ka³txa² a²si³yxau³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹,
 kan¹ton³ka³tu³, a²sxe³xa³ka³lxa² Re³be²ka³ka³lxa²
 so¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, a²ki³lha³nāu³xa² ha¹li¹
 hau³hau³kot3sxā³ wē³nhī³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹,
 a²wī³na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ ta¹hxai²hē¹la².
 11-12 Nxe³tāu³a¹, a³li³la¹xa³hī¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ wān³txi³kxai³lu¹ a²hā³ka³nai²na²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sā²nx¹. Wxa²ki³lha³lxa²
 sai³la³lha² jah¹la² a²kāu³kāun³jah¹la²
 a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³ yxau³yain¹tū¹xī¹.
 Nxe³ha²kxai³, a²kāu³kāun³jah¹lai²na² so¹lxi³
 hxi²kan¹ ā³sen³sai¹nyhu¹tū¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jau³xai²na², yān³tai²na² a²ki³lha³nāu³xai²na²
 a³li³la¹hai¹nxā³ta³lxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³txain²txi³
 kāi³ai¹nxā³ta³lxa², ko³nxe³ju³txain²txi³
 kāi³ai¹nxā³ta³lxa² nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na²
 wān³txai²na² ain³nha²sxā³, a²hā³ka³nai²na²
 e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹, a²nū²a² wā²nxū¹lxi³sxā³
 wā²nxa³ka² so¹nē³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hāi¹nxe³sxā³ Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxū¹h¹
 ain³nha¹ka³tu³, kwa² jah¹la² ten³sa³nāhā¹.
 Na¹ha²kxai³, wā²nxa³ka² so¹na¹tū¹xā¹.
 Nxe³jau³xa² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka²
 so¹nē³te²ju²hē³la². Hai³txi³ txa²wā¹ki³na¹xai²na²
 wi¹kāi³ki³ju³ta² yo³lha³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka²

so¹nē³te²sxa³yu³hē³la². 13 Jā¹nxe³ju³ta², Sū³na²
ha³tēh³nxā³nxā¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²kāu³kāun³jah¹la² Ja³ko²ah³la² so¹lxi³
a³lxi²na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²sai³la³lhai²lē¹
E³sa³u²ah³lai²lē¹. Yxo²kwīn¹kxi²na¹hē³li¹.
Na¹ju³txai²na², Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxū¹h¹
qin³nha¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na²
wain³txi³ kāi³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kāi³ain¹te³lxan³ji².
Nxe³ki³jau³la³ yū²nxa³wa². 15 Jā¹nxe³jut³su²,
Txa²wā¹sū³na² wān³txa², Moi³se²ah³lu¹tai²na²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxū¹h¹
ain³nha¹ka³tu³, a²nū²a² ī²sxā³: “Jah¹la²
wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhā¹.
Na¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tū¹xā¹.
Nai¹na¹kxai²nān²tu³, wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la². 16 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
wi¹ju³ta³lo³tē³ju³ta³la³ nxe³te³nah¹lxi¹, hai³txi³
yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ kī³na¹xai²na²:

— Sū³na² wi¹ju³ta² ten³sa³nhā¹. Tā³nxa²,
wi¹kāi³a¹xā¹. Ta³nxa², nxe³ki³jau³la³,
wi¹ju³ta³lo³tē³lhī³nx2nxa³wa². Nxe³ta¹,
Txa²wā¹sū³na² nxū¹ qin³nha²sxā³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
sa²hau³ko³ta¹nhā¹. Na¹ha²kxai³,
wi¹ju³ta³lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³nē³jau³xa² so¹lxi³
wi¹ju³ta³lo³tē³lhī³nx2na³la². 17 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
kxā³nāu³u¹tai²na² Fa³ra³o²ah³lu¹tai²na²
a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

A²nxe³jah¹lu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nu²na¹xai²na² Fa³ra³o²ah³lo²
ī³nxai²na², kāin² hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hē³li¹.
Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³, nū³kxūn³khai¹nxe³txi³
kāi³ya³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³,
a²nū²a² yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³nāu³xai²na²
yxo²ha³kxa² ī²sain¹ka³tu³: “Txa²wā¹sū³na²
hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹xā¹.” Sain¹tu¹wi¹.
Jā¹nxe³sa²si¹hai¹na¹jau³nū³su², hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hē³li¹.
Ta¹hxai²hē¹la². 18 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
wā²nxūh¹ aīn³nha²sxā³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
sa²hau³ko³ta¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³ta¹tū¹xā¹.
Nxe³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ wi¹ju³ta³lo³te²ju²hē³la².
Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² q̄³xa²ha³na³ka³lxi³te³nah¹lxi¹:
— Jah¹lai²na² Txa²wān³txa² ā³ne³to³hxa³ti³hi¹ta¹tū¹xā¹.
Nxe³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ ā³ne³to³hxa³ti³hi¹te²ju²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²la³ ī³yī¹li²nē³jau³su²
19 Nxe³kxai²nān²tu³, a²nū²a² ī²li³te²la³
ī³wā³txi³sain¹kxai²nān²tu³:

— Nxe³ti¹. Txa²wā¹sū³na² ā³ne³to³hxa³ti³hi¹tē³kxa²ha³ta³nxān²tu³
hxi²kan¹txi³ ī³yī¹li²nha²hī³ki³sxa³i¹.
Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
ā³ne³to³ki³sxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, hāi¹nxe³sxā³
ne³ti³hi¹tē³ju³ta² so¹lxi³ kāi³hī³ki³tā³li¹.
Ki³sa²kxai³, txa²wā¹ā³ne³to³ki³sxa³ju³ta²kxai³,
Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²la³ ī³yī¹li²nē³kxai²nān²tu³,
wai³nhī³nx2nxā³wi¹, hxi²kan¹txi³ yu³tā³la³
kāi³ki³sxa³ha²kxai³lu¹. 20-21 Sain¹kxai²nān²tu³,
txai²na¹xai²na² ī³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Wxāi²na² yuh³xai²nān¹te² a²nū²a²
 so¹lxi³ ni¹lxi¹. Nī¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 ī³yi¹li²nhān¹jau³la³ yū²nxa³wi¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².
 Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta²sa¹:

— Kwa³ta³lē³na² ka³nxū³sē¹na² we¹ta¹tū¹xā¹.
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, a³lū³nū³xa² tē³sxā³
 wxa²hait1so¹sxā³ a²ha³la³ha³ti³hē³nān¹tū³xa²,
 kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³tē³na² we¹ti²,
 a²xyo²ha³ti³hē³nān¹tū³xa² sa²kxai³lu², kwa³ta³la²
 ha²yā³kxa³lxi³su² tē³ta³ we¹ti², na¹tū¹xā¹.
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, jā¹nxe³hī³kī³tā³la².
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²wā¹hxi²ka²
 we¹kī³kxe³su² te²kwa³ta³lē¹nai²na² ī³ye³sxā³
 ī³yi¹li²nha²sxā³:

— īh¹nxe³kxa²yā³ti³ta³ ha²yā³kxa³lxi³su²
 wet1san¹nū²lhai¹li¹? Nxe³nē³jau³la³
 yū³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 Txa²wā¹sū³na² kwa³ta³lē³na² we¹jah¹lo²hū³nha²kxai³,
 a²nū²a² ā³ne³to³hxā³te²a² sa²kxai³lu²,
 kwa³ta³lē³na² ha²yā³kxa³lxi³su² tē³nhū³nha²kxai³,
 nxe³hī³nx2na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a²
 wi¹ju³ta³lo³te²a² sa²kxai³lu² kwa³ta³lē³na²
 wi¹khai¹nxe³tē³nhū³nha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la².

22 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Txa²wā¹sū³na²
 a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²na¹xai²na² hxi²ka¹ni², a²nū²a²
 kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ī³xān³ta³kxi²,
 nxe³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ju³ta² a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³hai¹na¹tū¹xā¹. Na¹ha²kxai³,
 a²nū²a² ī³xān³ta³kxi²na¹tū³ka³txi³nū³ai²na²
 kwa³ta³la² ha²yā³kxa³lxi³su² tē³nhū³tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² yxan¹nāu³a¹ ī³wai¹tai¹na¹ha²kxai³

khāuh³lxa³ti³sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹
 a²hī¹nai²na² ya³nān³ta³ki²li² en³txai¹na¹tū¹xā¹.
 23 Na¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² sa²kxai³lu²
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tai¹nha²sxā³
 wi¹ju³ta³lo³ta¹kxe³nū³ka³txi³nū³a² kwa³ta³la²
 wi¹khai¹nxe³tē³nhū³tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹tū¹xā¹
 A²nxe³tū³ka³txi³nū³ai²na² kxā³nāu³u¹tai²na²
 wā²nxa³ka² so¹ai¹na¹hē³na¹. Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tai¹na¹txai²lā¹.
 Na²hē³na¹. Na¹ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na²
 yxo²ha³kxa¹ txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta²
 wā²nā³ū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²
 nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³ha²kxai³,
 txa²wā¹ki³na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na²
 wā²nxa³ka² so¹nē³tū³ka³txi³su² ki³tā³la².
 Nxe³ki³sa²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³na¹xain²txi³,
 Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³li², Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txain²txi³ Txa²wā¹sū³na²
 wā²nxa³ka² so¹nē³li² nxe³nē³tū³ka³txi³su²
 ki³tā³la². 25 Jā¹nxe³jut3su², kxā³nāu³u¹tai²na²
 O³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹lhxā³, Txa²wā¹sū³na²
 yxo²wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
 — “Txai²na² Sū³nu²na¹xai²na², a²nū²a²
 a²kxā³nxa² Txa²nū³ka³txi³sxa³te²a²,
 hī¹na² Txa²nū³ka³txi³la³ hi¹tai¹na¹tu¹wi¹.
 Jā¹nxa¹ka³ty³, a²nū²a² nū³ka³txa² a²ha²
 kxā³nxa² a³lxi²ti³he¹nxēn²nxa³tū³ka³txa²,
 hī¹na² a³lxi²na¹tū³ka³txi³la³ hi¹tai¹na¹tu¹wi¹,
 Txai²li¹.
 26 Jā¹nxa¹jau³su²: ‘Wxāi²na² Txa²nū³ka³txi³syah¹lxa³lxi¹.
 Ai¹na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²nxe³tū³ka³txai²na²
 hī¹na² ū³yat1sxā³ ū³yī¹lai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: ‘Wxāi²na²

Txa²tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹. Sū³nu²na¹xai²na²,
 ka³ten³ta³ yxau²wa³to²hi²na¹te³na¹xai²na²
 a²tah²nāu³syah¹lxi¹lxi¹. Ai¹na¹tu¹wi¹.”

Sū³na² yxo²wān³txa² O³se²ah³lu¹tai²na²
 ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³jau³su²,
 ta¹hxai²hē¹la².

²⁷ Jā¹nxe³jau³su², I³sa³i²ah³lu¹tai²na² yxo²sa³te¹txi³
 ī³ye³sxā³, I³sa³e² nū³ka³txa² ha³lo²lo³tain¹ju³ta³nū³a²
 ī³yau¹ū³nhe³te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nū³ka³txa² wā³li³kha³lon¹tū³ka³txai²la¹i¹.
 Ka³yā³la³nū³hū³nxe² I³sa³e² nū³ka³txa²
 nxe³ain¹na³li¹. Nain¹kxan²ti³, ā³si³kwa³lxi²lho¹tū³ka³txa²
 so¹lxi³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wā¹sū³na²
 hxi²ki³kxai³lu² wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. ²⁸ Nxe³ju³ta²,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, wa³su¹txi³
 yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³
 kāi³ain¹ju³ta² ū³yho³hi²sa²sai¹ain¹tu¹wi¹.
 I³sa³i²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la²;
²⁹ Jā¹nxe³ju³ta², I³sa³i²ah³lu¹tai²na² yān³tai²na²
 ha³lo²a² ū³hū¹nē³lxa³ta³lxa² ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nū³kxūn³txi³
 wa³to²hi²khai¹nxe³te²si³yxau³tāu³a¹
 ā³non²ta³ki²nē³tu¹wi¹. Nxe³nē³lha²kxai³,
 ā³si³kwa³lxi²lho¹nē³tū³ka³txa² ka³ten³su²
 yxau³ya³nhe³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹,
 nxe³nē³lxa³ke³la³te²kxai³ ya²lun¹ti²
 hxan³nē³lhī³nx2na³li¹. Jā¹nxe³jut3sū³nxe²,
 kxā³nāu³u¹tai²na² So³to²ma²thī³nu¹tai²na²
 Ko³mo²ra²thī³nu¹tai²na² ain¹sxā³,
 kuh³lxa³thin¹khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³,
 Txa²wā¹sū³na² khāuh³lxa³ti³hit1sxā³

ya²lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Jā¹nxe³nē³lh̄³nx2na³li¹,
Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³ki²nē³lx³kxai²nān²tū³ta².
I³sa³i²ah³lu¹tai²na² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² hxi²kai²na² I³sa³e² nū³kā³txa²
wain³te²lo³jau³su²

30 Hāi¹nxe³jau³xai²yā¹nxe³sxā³, a²nū²a² Ju³te²a²
nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa²:

— Sū³na² wain³te²lo³tu³ja² ten³khai¹sa³nhā¹.
A²ha² kxā³nxa² nxe³tū³kā³txi³su²
ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³,
a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹na³la².
Ai¹nha²kxai³, wain³te²lo³tain¹na³la². 31 Nain¹ta¹,
I³sa³e² nū³kā³txai²lē¹. Txa²wā¹sū³na²
sa²hait¹so¹tū³kā³txai²lē¹:

— Sū³na² wain³te²lot³sa²ju³ta²
ten³sa³nhā¹. Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta²
wān³txu¹tai²yā¹nxe³sxā³ kā³a¹tū¹xā¹.
Ain¹tū³kā³txai²la¹wa². Ain¹kxan²ti³,
a³ti²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la²
32 A³tai¹nxa³kxe³tū³ta¹, hai³txi³ Je³su²jah³la²
Tah³lxi³hū³jah¹la² yxo²i²ai¹nxa³kxe³su²:

— Wā²nxū¹h wi¹kā³a¹xā¹. Na¹ha²kxai³,
Sū³na² wain³te²lot³sa³tū¹xā¹. Nain¹jau³su²,
hxi²kan¹ti³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tain¹ju³ta³la³
a³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³tū³kā³txa²
Je³su²jah³la² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³, a³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
33 Sa²yxo²ā³ain¹ju³ta², kxā³nāu³u¹tai²na²
Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa²
ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
— Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Txa²na¹xai²na²
Sū³nu²na¹xai²na² Txa²hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lo²su² jah¹la²
 ī³sa²si¹hā³ū¹hain¹sxā³, Si³āu²thī³na²
 Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau³ain¹thī³na²
 ūh³wxe³nū¹hai¹na¹i¹. A²nxe³jah¹la²
 tah³lxa², a²nū²a² sa²tā³yxo²thu²kā¹sxā³
 a³hi²ki³kat3sū³jah¹lai²la¹i¹.
 Nxē³kxai²nān²tu³, a²nū²a² Txa²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lai²na²
 sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³
 yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³txa²
 sa²tā³yxo²thu²kā¹sxā³ a³hi²sxā³
 hxi²kan¹txi³ ī³sa²yxau³xi²nxa³jut3sū³nxe²
 ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³ yxau³tu¹wi¹.
 Yxān¹ta¹, a²nū²a² Txa²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³ta¹kah³lai²na²
 yxo²ī²kxai²nān²tu³, te²a² so¹lxi³
 ī³yxaih¹xa³lho³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10

¹ Txa²wā³tā³nāu³xā³i³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².
 Txa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² a²ī³lxa² I³sa³e²
 nū³ka³txa² ko³nxe³thin²tain¹na³la².
 Nai¹na¹ha²kxai³, a²ko³nxe³ju³ta²
 sa²wa²su¹tain¹ju³ta³nū³a² ten³khaix1jah¹lo²sa¹wa².
 Au³txi³ txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹
 ten³khaix1jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su²,
 Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ ī³ye³kxi²hxai²na¹hē³la²:
 — I³sa³e² nū³ka³txa² a²ko³nxe³ju³ta²
 wxā²wa²su¹txai¹nhē³li¹. Nxe³hxai²na¹hē³la²
² Jā¹nxa¹jau³su², txa²ka³lxa¹txi³nāu³xa²
 a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:

Romanos 10:3

lxxviii

Romanos 10:6-8

— S \tilde{u} ³na² t \tilde{h} ³na² ã³si³t \tilde{e} ³a¹t \tilde{u} ¹x \tilde{a} ¹,
txa²yxo²ka³n \tilde{a} u³ai²na² wh \tilde{a} i²na²s \tilde{a} ¹.
Nxe³ain¹jau³su² yxau²ho³hain¹na³la².
Nain¹kxa²ha³t \tilde{a} ³nx \tilde{a} n²ti³, a²ya³la³tu³ S \tilde{u} ³na²
ẽ¹n \tilde{a} n¹jau³su² a³la³kxi²ti³he¹xai¹nxa³kxe³tu³,
yxau²ho³hain¹na³la². ³ S \tilde{u} ³na² wain³te²lo³t \tilde{e} ³jau³la²
ta³nx \tilde{u} ¹k \tilde{a} ³txai²na² a³la³kxai¹nxa³wa².
Nxe³kxa²yu³su²:

— W \tilde{a} ²nx \tilde{u} h¹ txai²na² so¹lx³
sa²hau³ko³nha²sx \tilde{a} ³ wain³te²lot3nha¹t \tilde{u} ¹x \tilde{a} ¹.
Nain¹jau³su², S \tilde{u} ³na² w \tilde{a} n³txi³la²
wain³te²lo³t \tilde{e} ³jau³la³ sa²yxo²we¹tai²nxa³kxe³su²
yxau²ho³hain¹t \tilde{u} ³k \tilde{a} ³txi³sain¹na³la². ⁴ Txa²w \tilde{a} ¹s \tilde{u} ³na²
wain³te²lo³t \tilde{e} ³te³nah¹lx¹:

— A²n \tilde{u} ²a² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka²
yxo²i²a¹x \tilde{a} ¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²n \tilde{a} n²tu³,
S \tilde{u} ³na² Si³yxau³t \tilde{a} u³a¹ wain³te²lo³kah³lo²su²
hi³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
i³kwa³na³n \tilde{e} ³jau³xu¹tai²na² Je³su²jah³la² hi²sen³su²
sa²ha³y \tilde{a} ³khit1sx \tilde{a} ³ sa²sen³sai¹hi³nx2na³la².

A²n \tilde{u} ²a² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ju³ta²
y \tilde{u} ³jau³su²

⁵ Kx \tilde{a} ³n \tilde{a} u³u¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
u³wha²li¹jau³xu¹tai²na²sa¹:

— A²n \tilde{u} ²a² i³lx³te² i³nx \tilde{a} n²tu³,
txa²w \tilde{a} n³txai²na² Moi³se²ah³lo²na¹xai²na²
i³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² w \tilde{a} ³kon³yah²lxan³kxe³tu³,
sa²yxo²we¹te²tu¹xai³syah¹lxin¹kxai²n \tilde{a} n²tu³,
Txa²w \tilde{a} ¹s \tilde{u} ³na² yen³n \tilde{a} u³a¹ ka³te³su²
yxau²ho³yhah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
6-8 Yx \tilde{a} n¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xā¹. Nxe³kī³jau³su²,
 Sū³na² wain³te²lo³tē³ju³ta³nū³a² ha³na³ka³lxi³
 Sū³na² ha³tē³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³na³la².
 Nxe³nē³te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹ka³tu³:
 “Oh³nāu³a¹ Je³su²jah³la² kīn³txi³ yxau²na³na¹.
 Nxe³ha²kxai³ wxa²ka³la³sxā³ Je³su²jah³la²
 sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a² wxa²ka³la³sxā³
 sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹,
 hxi²kan¹txi³ wxa²kan³kī³sxa³nhai¹.” Nxe²
 e³kxi²nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³:
 “Yuh³nāu³nū³ka³nāu³a¹ a²nū²a² ya³lu²te²a²
 yxau³tāu³a¹, Je³su²jah³la² yxau²na³na¹.
 Wxa²kan³sxā³, Je³su²jah³la² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a²
 wxa²kan³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹,
 hxi²kan¹txi³ wxa²kan³kī³sxa³nhāi¹.” Nxe²
 e³kxi²nhyah¹lxi³nūn³txa³hē¹li¹. Nxe²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹tah¹lxa¹
 Sū³na²wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
 — Sū³nu²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²
 wān³txai²nān²tu³ ā²la² e³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³
 wxa²ē¹nāu³ai²na² yxo²i²ya³lxi¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jau³jau¹xain²txi³ yxo²i²yah³lxin¹jau³xain²txi³
 ī³tih³nxe³nx2ta¹wa². 9 Wxa²yxo²a² ī³sai¹sxā³
 ī³ye³sxā³:
 — Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³sxā³ wxa²yxo²a² e³lē³na²
 ī³ye³i², wxa²ē¹nāu³a¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ Je³su²jah³la²
 ya³lu²ju³ta² ka³tē³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hē¹na¹. Nxe³sxā³, au³txi³ ī³ye³kxi²nha²sxā³

yxo²i²nha², nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu²
 wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 sa²wa²su¹txa²lxi³tu¹wa².

10 Nxe³ju³ta²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ ău³txi³:

— Sū³na² wā³txa² yxo²i²a¹xā¹.
 Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²lo³tē³lha²kxai³,
 txa²wā¹yxo²a² e³lē³na² ī³ye³sxā³:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³, Sū³na²
 txa²wā¹kō³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³,
 nxe³nē³te²ju²hē³la². **11** Jā¹nxe³jau³su²,
 Sū³na² ha³tēh³nxā³nxā¹jau³su² Je³su²jah³la²
 ī³yau¹ū³nē³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī²li³te²la³, Sū³na² wā³txa²
 yxo²i²kī³kxai²nān²tu³: “Sū³na² ī³yxaih²kxi²na¹xā¹.”
 Ti³hex1kī³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā² a²nū²a²
 yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ kī³na¹xai²na²
 yxo²ha³kxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tē³jau³nū³su²
 ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³, Ju³te²a²
 nū³kā³txain²txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txain²txi³
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³,
 nxe³jah¹lai²la¹wa². Ha³na³ka³lxin³ju³ta³la³
 yū²nxa³wa². A²nxe³jah¹la² yxo²i²sxā³
 ī³ye³kxi²kī³kxai²nān²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³
 ū³yhen³kxi²nē³lhī³nx2na³la². **13** Jā¹nxa¹jau³su²,
 Sū³na² ha³tēh³nxā³nxā¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī²li³hx^a³te²a² yxo²ha³kx^a¹
 Txa²wā¹hxⁱ²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yxo²ī²s^{xā}³,
 sa²wa²sut1si¹hain¹jau³nū³su² ī³ye³qxain¹qxai²nān²tu³,
 a²nxe³te²a² yxo²ha³kx^a¹ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

14-15 Sa²wa²su¹tē³ju³ta²sa¹: A²wi¹lhī¹na²
 Txa²wā¹sū³na²txā², a²nū²a²ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³lhān²s^{xā}³
 wān³tx^a² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³ne³lhī³nx2na³la².
 Nxe³nē³qxai²nān²tu³, nxe³jau³xai²na²
 ne³ka²ki²ki³qxai²nān²tu³, Je³su²jah³la²
 yxo²ī²hī³ki³tā³la². Nxe³ki²qxai²nān²tu³,
 yxo²ī²s^{xā}³ sa²wa²su¹tē³lhi¹ki³jau³nū³su²,
 Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²ki³qxai²nān²tu³,
 sa²wa²su¹tē³lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
 a²nū²a² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³lx^a³qxai²nān²tu³,
 wān³tx^a² wi¹jau³la³ ī³tih³nxe³ne³lhī³nx2nx^a³wa².
 ī³tih³nxe³ne³lx^a³qxai²nān²tu³, hxi²kan¹ti³
 ne³ka²ki²hī³ki³s^{xā}³wa². Ne³ka²ki²ki³s^{xā}³qxai²nān²tu³,
 hxi²kan¹txⁱ³ Je³su²jah³la² yxo²ī²hī³ki³s^{xā}³wa².
 Yxo²ī²ki³s^{xā}³qxai²nān²tu³, Je³su²jah³la²
 sa²wa²su¹tē³si¹ki³jau³nū³su² ī³ye³kxi²hī³ki³s^{xā}³wa².
 Nxe³ha²qxai³, sa²wa²su¹tē³ju³ta³nū³la³
 yū³hī³ki³s^{xā}³wa². Nxe³s^{xā}³, wān³tx^a²
 wi¹jau³la³ ī³tih³nxe³yhu¹xa³qxai²nān²tu³,
 hxi²kan¹txⁱ³ ne³ka²ki²nxa³ha²qxai³, hxi²kan¹txⁱ³
 yxo²ī²xa³ha²qxai³, nxe³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹,
 nx^a²nxa³wa². Jā¹nxe³ju³ta² Sū³na²
 ha³te¹hx^a³nxān¹jau³xa² ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² nū³ka³tx^a² wxā³ain¹na³li¹.
 Wān³tx^a² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³ne³lain¹te³lhxā³
 ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², wi¹khai¹nxe³s^{xā}³

ka³lih³khaix1nx³ki³t³li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Nx³kxa²ha³ta³nxān²ti³, wān³txa²
wi¹jau³xai²na², a²nū²a² kwa² ha²yā³kxa²
ka³lxa²nxa³t³ka³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹tain¹na³la².
Nx³ju³ta² kxā³nāu³u¹tai²na² I³sa³i²ah³lu¹tai²na²
ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nāi³. Txa²wā¹wān³txai²na² wi¹jau³xai²na²
a²nū²a² sa²yxo²we¹ki²nē³t³ka³txi³la³ yū²nxa³wi¹.
Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx1
jā¹nxe³sxā³ hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa²
sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa². **17** Jā¹nxa¹jau³su²,
wān³txa² wi¹jau³xa² ī³ti³nxe³nē³txai²nān²tu³,
Je³su²jah³la² yxo²i²ki³ju³ta³nū³a² yū³hī³nx2na³la².
A²nxe³jau³xai²na² wi¹jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹
Je³su² Kris²tu³jah¹lai²la¹wa².

18 Yxān¹ta¹:
— īh¹nxe³kxa²yān³ti³t³qā³ I³sa³e² nū³ka³txa²
yxo²i²ai¹nxa³ji¹? Wān³txa² wi¹jau³xa²
ne³ka²kai¹nxa³kxe³su² yxo²i²ai¹nxa³ji¹?
Nx³sah¹lxin¹txai²nān²tu³:

— Nx³nxa³wi¹. Wān³txa² kāin²
ne³ka²ki²khai¹xain¹na³li¹. Ain¹ta¹, kwa²hāi¹nxe²
ā³ne³to³hai¹nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³hī³na¹wa².
Nx³ju³ta², Sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su²
te³nah¹lxi¹:
— Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²sa³wi³sa²
ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³na³li¹. A²nxe³t³ka³txai²na²
yxo²wān³txa², yuh³xai²nān¹t³ka³txi³ki³na¹xai²na²
a²ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²ki³tā³li¹. Ha³lo²a²
u³je³na² kan³tāu³a¹ tā³nxa², a³li³xi²tāu³a¹ tā³nxa²
nx³kxa²ha³tā³nxān²ti³, txa²wā¹ne³nxē³nāu³a¹
ne³ka²ki²ki³jau³lin³tai¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Yxān¹ta¹, wā³kon³sxā³ sa²yxo²we¹txa³tū³kā³txi³su²
yū³te²jai¹ti²tu³wa².

19 Jā¹nxa¹jau³su², I³sa³e² nū³kā³txa² Sū³na²
wān³txa² a³la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹,
hai³txi³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³,
a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² so¹lxi³
Sū³na² wān³txa² yxo²i²ain¹na³la². Yhain¹ju³ta²,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² txā², Sū³na² yxo²wān³txa²
ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²nū²a²
Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa²
wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³,
wxāi²na² sa²kxai³lu² I³sa³e²
nū³kā³txi³ ū³nxai²na² sa²kxai³lu²
yxo²kwāi³no³txa²lxi³nx²ta¹tu¹wi¹.
Nxe³nx²ta¹kxai²nān²tu³, ny-
hah¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² Ju³te²a²
nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² Sū³na²
wān³txa² hai³txi³ ā³ne³to³hai¹nxa³xā¹.
Ha³yax³ka³li³nū³kā³txi³sain¹na³na¹.
A²nxe³tū³kā³txai²na² ū³yxo²kwāi³no³txa³lxi²,
ū³xā³ta³kxi², na¹xā¹.” Yah³lxin¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
20 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², I³sa³i²ah³lu¹tai²na²
Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹jau³xa², Ju³te²a²
nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² ha³lo²a² ya³lo³txi²sxā³
ū³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Tū¹kā³txai²na² ā³te³nxī²sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³,
a³ya³ti²sain¹na²hē³li¹. A²nxe³tū³kā³txa²:
“Txa²kō³nxa¹ju³ta², Sū³na²
sa²wa²su¹ki²sa²ti³ten³sa³nhā¹.”

Nxe³sai¹nxa³kxa²ha³t³nxān²ti³,
 ī³yau¹ū³nha²yai¹na¹hē³li¹.
 Sū³na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 21 Yxān¹ta¹,
 I³sa³e² nū³kā³txai²na² ha³lo²a² Sū³na² wān³txa²
 ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
 — Kxān³su² wi¹lī³we¹yhu¹si¹hai¹na¹jau³nū³su²,
 txai²li² yxau²sa²tē³yai¹nhxai²na¹hē³li¹. Nai¹na¹ta¹,
 ā³ne³to³lhai¹nxa³ha²kxai³, hāi¹nxe³sxā³
 sa²yxo²ā³sai¹nha²kxai³, sai¹nhxai²na²hē³li¹. Sū³na²
 ta¹hxai²hē¹la².

11

Sū³nu²kxai³lu² I³sa³e² nū³kā³txa² a³lxin²tain¹jau³su²
 1 Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a²
 hi²sen³su² I³sa³e² nū³kā³txa² ī³yen²sxā³
 ā³na¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
 a²nū³kā³txi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³,
 hī¹na² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa².
 Txa²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ha³tā³nxān²txi³
 I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²la³na¹wa². Na¹ha²kxai³,
 A³bra³āu²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nāu³su²
 na¹ha²kxai³, Bēn³ja³mī²ah³lu¹tain²txi³
 a²kan¹ti³nāu³su² na¹ha²kxai³, na¹wa².
 Nxe³na¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² ī³yen²sxā³
 ā³na¹sa²sī¹ju³ta³la³ yū³sī¹nxa³wa². 2 Jā¹nxa¹jau³su²,
 Txa²wā¹sū³na² a²wi¹lhīn¹khaix1hī¹nu¹tai²na² a²nū²a²
 yū²nxa³hī¹nu¹tai²na² I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²na²
 sa²hait1so¹sxā³:
 — Txa²nū³kā³txi³lo³ta¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³tū³kā³txu¹tai²na² a²hī¹nai²na²
 ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa².
 Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta² a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na²

E³li²ah³lu¹tai²na² wān³txa², Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tā³a¹ ī³ye³kxi²sxā³ I³sa³e²
 nū³kā³txu¹tai²na² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jau³xu¹tai²na² Sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

3 — Sū³nāi³. I³sa³e² nū³kā³txai²na²
 kuh³lxa³thin¹tū³kā³txi³sain¹na³li¹. A²nxe³tū³kā³txa²
 sa²kxai³lu² wxa²wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txain²txi³
 ī³sun²tā¹hxā³ti², ha³lo²a² yxau³sxā³ yen³kxa²
 ū³hū¹nxa²sī¹na¹ju³ta³nū³ain²txi³ ū³lhun²tā¹hxā³ti²,
 nxe³tū³kā³txai²la¹i¹. Ai¹nha²kxai³, txai²na² so¹lxi³
 ka³ten³su² on³sxā³ yxau²xai³na¹te³na¹xai²na²,
 ī³su²lhā³te³lhxā³ ten³khaix1sain¹na³li¹.
 E³li²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹la². 4 Yxān¹ta¹
 Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹, E³li²ah³lu¹tai²na²
 ī³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²
 ka³lxa¹tū³kā³txa² 7.000 te²nū³kā³txa² on³sxā³
 yxau³ya³sain¹na³li¹. A²nxe³tū³kā³txai²na²
 a³lxi²na¹jau³su² wxa²sa²no¹a¹tū³kā³txai²la¹i¹.
 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ī³xa² kuh³lxa³thin¹tū³kā³txa²
 kā²l³tū³kā³txa², Bau²ah³la² kwa² sū³nu²su²
 ki³lxo³tain¹sxā³ yxau²ho³hai¹nhxai²tai¹ti²ti¹.
 Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³, Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na²
 hai³txi³ Bau²ah³lo²la³ yuh³xai²na² ī³ka³tih³wxe³sxā³
 ī³sa²nēn¹kxi²ti³hex1tū³kā³txi³sxa³wi¹. Sū³na²
 wān³txa² ta¹hxai²hē¹la². 5 Kxā³nāu³u¹tai²na²
 Txa²wā¹sū³nai²kxai³lu² ka³lxa¹tū³kā³txin³ti²
 ī²sxā³ ī³yū³so¹ta¹hxai²hē¹la². Kwēn¹tai²na²
 nxe³kxa²yā¹nxe²na³la². Nxe³ju³ta²sa¹.
 Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³su² I³sa³e²
 nū³kā³txi³sye²tū³kā³txa² kwa² ha²yā³kxa²
 ka³lxa²nxa³tū³kā³txa² wxa²sa²hait1so¹ain¹sxā³

a²sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹na³la².
Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa²sa¹:

— Hāi¹nxe³sxā³ thāi³ti³la²sxā³ a³lxai¹na¹jau³xa²
so¹lxi³ ī²sxā³ ā³yū³so¹ai¹na¹xā¹. Yxān¹ta¹:
“Wi¹kāi³tū³ka³txi³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³,
a²yoh³la³ ī²sxā³ ā³yū³so¹ai¹na¹tū¹xā¹.
Nxe³na¹jau³la³, yūn²nxa³xā¹. Yū³sa²ke³la³te²kxai³,
hāi¹nxe² a²yo³ha² so¹lxi³ kāi³jah¹lo²su² hī³na¹xā¹.
Hai³txi³ a³lxai¹na¹jau³xa² so¹lxi³ kāi³jah¹lo²su²
hī³nā²nxa³xā¹. Nxe²na³la².

7 Äh¹jau³hū³nxe², I³sa³e² nū³ka³txa²:

— Tīh³na² wain³txi³ tīh³na² ā³te³nxi²na¹xā¹.
Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, a³ti¹xi²ti³hex1ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².
Kwa² ha²yā³kxa² ān³kwa³lxi²sai¹sxā³
ā³ya³la¹txa³tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na²
ī²sxā³ ā³yū³so¹tū³ka³txa² so¹lxi³
a³ya³ti¹xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹
a²wā³kon³tū³ka³txi³su² kāi²li³tū³ka³txi³su²
tū³ka³txa² ne³ka³tū³te²hū³nxe², Sū³na² wān³txa²
a³la³kxi²txi³hex1te²sxa³yu²hē³la². 8 Nxe³ju³ta²,
Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³xa²sa¹:

— Txa²wā¹sū³na² I³sa³e² nū³ka³txa²
ā³ne³to³hxā³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹li¹
Nxe³kxe³su², ū³yhe³ti¹la³kxi²kxe³hū³nxe²,
ū³nhe³ti¹la³ki²kxe³hū³nxe², nain¹kxe³su²,
a²hī¹nai²na² ha³ta³nxān²txi³: “Txa²ye³nai²na²
ī²a¹tū¹xā¹. Txa²ne³nxē³nai²na² ne³ka²ki²na¹tū¹xā¹.”
Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hxi²kan¹txi³ Sū³na²
wān³txa² a³la³kxi²ti³hex1 yxo²ī²ti³hex1
nxe³ai¹nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². 9 Jā¹nxe³jau³hū³nxe²,
Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Kāin² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe³tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³: “Ka³li³sa²nān³ka¹.
 Ā³yā³nū²ki²sxā³ yain³txa²
 wxa²sa²wa²so³ta¹kxe³su² te²a² kāin²
 ī³yai³na¹tū¹xū³.” Nain¹te²i³, a²yoh³la³
 kwēn¹ta²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³kxai³lu²
 khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Ai¹nha²kxai³,
 a³li²sin³sxā³ aun³te²la³ yū¹tai¹nx3tho³li¹.

10 Ye³han³te²hū³sxā³ yxau²ho³hain¹tū³ka³txi³sain¹na³li¹.
 Ain¹sxā³, jā¹nxe³jut3sū³nxe² a²nū²a²
 a²yen³kxa² sa³txe¹khai¹nxe³te²a²
 ah³xai³te²hū³nxe², sa²yxo²thut1sa²kxai³:
 “Khāuh³lxa³ti³khaix1nha¹nħā¹.
 Sa²wa²su¹nha¹ju³ta³la³ yūn²nxa³xā¹.”
 Nxe³te²hū³nxe², ta³nxū¹ka³txai²na²
 a²kō³nxe³ju³ta³lo³tain¹sxā³
 yxau²ho³lhain¹tū³ka³txi³sain¹na³li¹.

Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ju³te²a² nū³ka³txa² Je³su²jah³la²
 ī³ye²nain¹na²hē³la². Nain¹sxā³, kō³nxe³ti³
 kāi³ain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³, a²nū²a²
 sa²tā³yxo²thu²kxā¹sxā³ a³hi²sxā³ yuh³xai²na²
 sxa³te²hū³nain¹na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na²
 sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Ain¹kxai²nān²tu³, a²nū²a²
 a³hi²te²a² ī³we²nxi²sxā³ ī³sa²yxau³xi²te²hū³nxe²,
 Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau³ain¹tu¹wa².
 Hxa³nai¹nxa³lho³la². Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² txā²,
 Ju³te²a² nū³ka³txai²na² txā²nū², Sū³na² wān³txa²
 ī³ye²nain¹jau³xan¹te²ka³yā³tu³, wxā³na¹nū²la²,
 a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu², Sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³
 sa²yxo²we¹tain¹sxā³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹

a³ti¹xai¹nhxai²na²hē³la². Ain¹kxa²yu³su², a²hī¹na²
Ju³te²a² nū³kā³txa² a²yxo²kwāi³ti³lo³nain¹na³la².
12 Jā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txa²
kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tan¹te²kxa²ya³tu³,
yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹,
Sū³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tē³lhī³nx2na³la².
Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ Ju³te²a² nū³kā³txa²
sa²si³wa³tit3so¹xi²sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
sa²yxo²we¹ta³lun²tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, Ju³te²a²
nū³kā³txi³su² te²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²su²
te²a² ain¹sxā³ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³
ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ wi¹ju³ta³lo³tain¹tu¹wa².

Sū³nu²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²na²
ā³ya³lx¹yhain¹jau³su²

13 Jā¹nxa¹jau³su², a²hī¹nai²na² Ju³te²a²
nū³kā³txi³sxa³te² ī³nxai²na² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².
Na¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sa³lot3sa²sxā³
ī³sa²si¹hā³ūh¹nx²sa¹nx2ti³na²hē³la².
A²wa³ka³li³yu³ta² hxi²kan¹khai¹nxe³ju³ta²
o²la³kxi¹nx2ti³te³lhxā³ nxe³sa¹nx2ti³na²hē³la²
Na¹ha²kxai³, txa²wa³ka³li³yu³txai²na²
kāin²ju³ta³lot3ja³nx2ta¹wa². 14 Na¹ha²kxai³,
txa²ka³lxa¹ti³su² tū³kā³txa² a²ī³lxa² I³sa³e²
nū³kā³txai²na²:

— Txa²wa³ka³li³yu³txai²na² ī²sain¹sxā³,
yxo²kwāi³no³tai¹na¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la².

— Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹tain¹sxā³ a²kō³nxe³ti³
kāi³ain¹ju³ta² ā³na¹ain¹sxā³, ā³wa²su¹te³lhxā³
ain¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la². 15 A²kxā³nxa²
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, I³sa³e²
nū³kā³txai²na² ī³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nain¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³
 ā³su²yxo²ha³kxa¹te²nāu³xa² ā³ya³lxī²hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹ I³sa³e² nū³kā³txai²na²
 ā³yān³ya³lxih¹xi¹xain¹tu¹wa². Nxē³tāu³nū³ā¹,
 ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai¹nxe³hī³kī³tā³la².
 A²nū²a² ya³lu²te²hū³nxe² kā³tēn³su²
 ī³sa²yxau³xi²jut3sū³nxe², ha³lo²a²
 wi¹khai¹nxe³hī³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ti³hū³nxe²:

— Hi³a² kāin²ta³ka³txa², Txa²wā¹sū³na²
 ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 a²nxe²ka³ti³nāu³a¹ so¹lxī³ ū³hū¹yah³lxin¹kxai²nān¹tu³,
 a²ka³tai²na² whāi²na¹ a²nū³kā³txai²na²
 whāi²na¹ ha³tā³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹te²lo³ta³ka³ta³nū³ai²la¹wa².
 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 hi³a² nxe²ka³ti³hū³jah¹lo²su² ha²kxai³,
 a²ne³kan²tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²
 nū³kā³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tū³kā³txai²na²
 sa²kxai³lu² hi³a² nū³kā³txi³hū³tū³kā³txi³su²
 ha²kxai³, te²ju²hē³la². Nxē³jau³su²,
 a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 wi¹lhin¹te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
 sa²nē³hēt1sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txai²na²
 kwēn¹tai²nān¹tū³kā³txai²na² Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹te²lo³tū³kā³txi³nū³ai²la¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², yain³ta³ka³ta²
 O³li³ve²ra³ka³txa², a²nū²a² wa³kon³ka³ta² a²nxū³ka²
 nū³ka³na³kī² ta³nxū³ka² ūh³nxū³kī²lā³sān²ka³tu³,
 kwa² sa³wxe³na² wen¹ka³ta² O³li³ve²ra³ka³txa²
 a²nxū³ka² sa²kxai³lu² ūh³nhe³kī²lho¹sxā³

a²nxe³t³ka² sa²kxai³lu² ūh³nx³ne³wxen³ti³te²na¹.
 Hā²wxān³txa³ ka³lū³ā³nx³kxi¹ka³tu³,
 wi¹wen¹ye²nū²nha²wa². Jā¹nxe³jut3s³nx³ne², Ju³te²a²
 nū³ka³txa² sa²kxai³lu² hai³sxa² yain³txa³ka³ta²,
 a²nū²a² wa³kon³kat3s³nx³ne² yxau²xai³lai¹nha²kxai³,
 wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² ī³nxai²na²
 sa²kxai³lu² kwa² sa³wxe³na² kwa²
 wen¹kat3s³nx³ne² yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³,
 nxe³yain¹yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Kxān³su²,
 ha³lo²a² wi¹ju³ta² un²t³ki²sxā³
 yxau²xai³yah³lxi³hxai¹nhē³la². Yxān¹ta¹,
 kwēn¹tai²na² yain³txa³ka³ta² a²nū²a²
 wa³kon³ka³ta² ūh³nx³ne³wxen³ti³sxā³ wi¹wen¹
 ā³nx³ki¹jut3s³nx³ne², yah³lxi³hī³nx¹lxa².
 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹s³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²a²
 wi¹ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nx¹lxa².
 18 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau²xai³lain¹ju³ta²,
 wa³kon³ka³ta² a²wi¹lhī¹nān¹ta³nx³ka²
 ūh³nx³ki²lā³tx³ki³hū³nx³ne² yxau²xai³lain¹na³la².
 Yain¹yah³lxin¹kxa²ha³t³nxān²txi³,
 ha³ya³kxa³lxi³hit1sxā³ ī³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².
 ī³ya³lo³nyah¹lxin¹kxai²nān²tu³, hai³txi³
 wain³txi³ ī³ye³kxi²nyah¹lx³hī³nx²nxā³lxa².
 Nxe³yah³lxin¹jut3s³ju³ta²sa¹. Yain³txa³ka³ta²
 a²nxe²ka³nāu³a¹ so¹lxi³ a²yā¹ki³tāu³su²
 te²jai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ a²nx³ki³nāu³la³
 a²yā¹ki³tāu³sxa³wa². Wxāi²na²
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² ī³nxai²na²
 a²nx³ki³hū³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hī³nx¹lxa².
 Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³txa²
 Ju³te²a² nū³ka³txa² ti³hi¹txa²txi³ha²kxai³,

ka³te¹n³su²
 Yxān¹ta¹,
 wxāi²na²
 ti³hi¹jah³lxin¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa².

yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa².

a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³txa²,

ī³nxai²na²

19 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Hai³sxa³nān¹ta³ka³ta² a²wi¹lhī¹nān¹te²nxū³ka²
 txā² ūh³nxū³ki²lā³nū²hē³li¹. Txai²na²

sa³wxe³nān¹ta³nxū³ka³na¹xai²na²
 ūh³nxū³ne³wxen³ti³nha²sa³txai²li¹. Nxe³ha²kxai³
 kāi²na¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³,

nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². **20-21** Jā¹nxe³jau³su²,
 wxāi²na² sa²kxai³lu² yxo²ī²yah³lxin¹kxe³su²,

Sū³na² wē³ha³lxi³lo³txa²txi³te²jai¹ti²tu³wa².

Yah³lxin¹ka³tu³, hai³sxn¹ka³ta² wa³nūn³ta³nxū³ka²

ūh³nxū³ne³wxen³ti³nha²ti³hū³nxe²

yxau²xai³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Yah³lxin¹kxan²ti³,
 kāi²te²lo³nyhyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³

ī³yxuh³lxi³jah³lxi³hē¹la², sa²yxo²ā³syah¹lxi³sxā³
 ā³ni²lā³nx2ti³kxa²yān³txi³sa². A²ya³la³tu³,

Ju³te²a² nū³ka³txa² txā², Sū³na² wān³txa²

yxo²ī²ai¹nxa³kxe³tu³, Txa²wā¹sū³na²

hi²sen³su² ī³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Hai³sxa² a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxū³kxa²

yain³txi³ka³ta² a²nxū³ka³ti³khai³xa²

ūh³nxū³ki²lā³ti³hū³xain¹sxā³ ī³yen²sxā³

khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

22 Txa²wā¹sū³na² kāi² a³lxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹,

khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³ta³la³ yū³nū³nhī³nx2na³la².

Sa²yxo²ā³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²

hxi²ki³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³ta³la³

yū³nē³lhī³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yān³ti³su²:

— S \tilde{u} ³na² a³lxi²n \tilde{e} ³jah¹lo²su² na³na¹. Yxo²i²a¹x \tilde{a} ¹.
 Nx^e³nyah¹lxin¹jau³su², yxau²sa²t \tilde{e} ³jah¹lxi³h \tilde{e} ¹la².
 Kh \tilde{a} uh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxa²y \tilde{a} n³ti³su², Ju³te²a²
 n \tilde{u} ³ka³txa² ūh³nx \tilde{u} ³ki²l \tilde{a} ³t \tilde{u} ³ki³h \tilde{u} ³nxe²
 khāuh³lxa³ti³hin¹sx \tilde{a} ³ yxau²xai³lain¹kxa²
 y \tilde{a} ¹nxe³nx2ti³kxa²y \tilde{a} n³ti³su² ya³nx2ta¹wa².
 23 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² n \tilde{u} ³ka³txa² ha³yax3khin¹sx \tilde{a} ³
 sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²t \tilde{u} ³, Txa²wā¹s \tilde{u} ³na²
 sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². A²wi¹lhī¹nān¹tx \tilde{u} ³kxa²
 hai³sxan¹ka³ta² ūh³nx \tilde{u} ³wxe³xi²jut3s \tilde{u} ³nxe²
 sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³,
 a²kxā³nxa² ka³l \tilde{u} ³sx \tilde{a} ³ ā³nx \tilde{u} ³yaun³ti³jut3s \tilde{u} ³nxe²
 yxau³ain¹tu¹wa². 24 Jā¹nx^a¹jau³su², wxāi²na² Ju³te²a²
 n \tilde{u} ³ka³txi³sxa³te² ī³nxai²na² yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta²,
 yain³txa³ka³ta² wa³n \tilde{u} ³ta³ka³ta² kwa²
 sa³wxe³nān¹ka³ta² a²nx \tilde{u} ³ka² ūh³nx \tilde{u} ³ki²lho¹sx \tilde{a} ³
 yxau²xai³jut3s \tilde{u} ³yah³lxi³hxai¹nhē¹la². Nxe³sx \tilde{a} ³
 hai³sxan¹ka³ta², a²wi¹lhī¹na² ka³l \tilde{u} ³ye²nxa³ka³ta²
 sa²kxai³lu² ūh³nx \tilde{u} ³ne³wxen³ti³sx \tilde{a} ³
 ā³nx \tilde{u} ²ki²sa²so¹sx \tilde{a} ³ wi¹wen¹jut3s \tilde{u} ³nxe²
 yxau²xai³yah³lxi³h \tilde{e} ³nxa¹lxa². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi²
 Ju³te²a² n \tilde{u} ³ka³txa² sa²kxai³lu² yain³txa³ka³t \tilde{a} ³xa²
 a²n \tilde{u} ²a² wa³kon³kxe³su² te²kat3s \tilde{u} ³nxe²
 yxau³ain¹t \tilde{u} ³ka³txai²la¹wa². Txa²wā¹s \tilde{u} ³na²
 ī³hait1so¹kxe³n \tilde{u} ³ka³txi³khai¹xu¹tai²lx \tilde{a} ²na³la².
 Nxe³ha²kxai³:
 — Ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Ju³te²a² n \tilde{u} ³ka³txa²
 ūh³nx \tilde{u} ³wxe³xi²jut3s \tilde{u} ³nxe² sa²hau³ko³ta¹t \tilde{u} ¹x \tilde{a} ¹.
 S \tilde{u} ³na² nxe³kxai²nān²t \tilde{u} ³, hxi²kan¹txi³
 sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

S \tilde{u} ³nu²kxai³lu² a²n \tilde{u} ²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²n \tilde{e} ³jau³su²

- 25 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wān³txi³khai³xa²
 hāi³jau³xa² ī³yau¹ū³nx2ta¹wa². Nxē³na¹jau³xai²na²
 a³la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Kwa²a³la³kxi²te²lo³nhyah¹lxin¹kxa²yan³ti³si²
 ya³nx2ta¹wa². Nxē³na¹jau³su² te³nah¹lx¹.
 I³sa³e² nū³kā³txai²na² a²hī¹nai²na² Sū³na²
 sa²yxo²ā³ain¹tū³kā³txi³sain¹na³la². Yxān¹ta¹,
 sa²ha³yā³khit1sxā³ sa²yxo²ā³ain¹tu¹wa². Nxē³ju³ta²,
 a²ha² kwēn¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹,
 a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa²
 yxo²ī²ain¹si¹jau³su² ī³kaix1tain¹na³la². Yxān¹ta¹,
 yxan¹nāu³a¹:
 — Ta³lu²na¹hē³na¹. ī³kaix1ta¹tū³kā³txi³nū³a²
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³su²
 nxē³ye²sa²ta³nū³kā³txi³nū³a² hau³kon³na³na¹.
 Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, ain¹tu¹wa².
 Nain¹kxai²nān²tu³, nxē³tāu³nū³a² I³sa³e² nū³kā³txa²
 Sū³na² sa²si³wa³tit3so¹xain¹tu¹wa². 26 Nxē³tāu³a¹,
 Txa²wā¹sū³na² I³sa³e² nū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹
 a²kō³nxain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tu¹wa².
 A²nxē³ju³ta³nū³a², Sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lx¹:
 — Si³āu²thī³nān¹tū³kā³txa² a²nū²a²
 a³li³la³ki²nē³lhxā³ ū³hū¹nhē³tu¹wi¹.
 Wxa²wa²su¹tē³jah¹lo²nū³ai²la¹i¹.
 A²nxē³jah¹lo²nū³ai²na², Ja³ko²ah³lu¹tai²na²
 a²ne³kan¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹
 a²kō³nxain¹ju³ta², wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.
 27 Nxē³ha²kxai³, Txai²na¹xai²na²
 Sū³nu²na¹xai²na² a²kō³nxain¹ju³ta²
 wxa²wa²su¹tai¹na¹kxai²nān²tu³, wān³txa²
 tah²yau³xa² wxa²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na²

ī³ye³kxū¹hai¹na¹jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹nha²sxā³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹.
 Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².
28 Jā¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nū³kā³txai²na²
 Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² te³nai¹nxa³wa².
 Nain¹jau³su², Sū³na² ī³ko¹ox¹kō¹son²kain¹na³la².
 Jā¹nxain¹sān²kxa²yuh³su², wxāi²na² sa²kxai³lu²
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³ ī³nxai²na²
 sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³txa²txain¹te²ju²hē³la².
 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lx¹.
 — Ju³te²a² nū³kā³txa² a³lx¹na¹nhā¹. Kxā³nāu³a¹
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² I³sa²kah³lu¹tai²na²
 Ja³ko²ah³lu¹tai²na² nxē³te²nu¹tai²na² a²ne³kan¹tāu³a¹
 sa²yxo²we¹nha²sxā³ ī²sxā³ ā³yū³so¹na¹hē³na¹.
 Nxē³ha²kxai³ na¹xā¹. Nxē³hī³nx2na³la².
29 Nxē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hāin³nha²sxā³:
 — Ta³nxū¹kā³txai²na² ī²sxā³ ā³yū³so¹na¹tū¹xā¹.
 Ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹ai¹na¹txai²lā¹.
 Nxē³kxai²nān²tu³, wān³txai²na² ī³wa²la³ki²nha²sxā³
 ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³hex1te²sxa³yu²hē³la².
30 Jā¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³
 ī³nxai²na² a²ha² kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na²
 sa²yxo²ā³yah³lx¹ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³
 thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la². Ju³te²a²
 nū³kā³txa² sa²yxo²ā³ain¹sān²kxa²yu³tu³ Sū³na²
 ā³nhxi²nū¹nū³nx2ti³na³la². **31** Jā¹nxē³jut3sū³ju³ta²,
 a²hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³kā³txai²na² Txa²wā¹sū³na²
 sa²yxo²ā³ain¹na³la². Nxē³ta¹, Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².
 Nxē³nx2ti³kxa²yā¹nxe² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²

sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². 32 Txa²wā¹sū³na²
 ī³ye³kxi²ki²nha²nē³te³nah¹lxi¹: — A²nū²a²yxo²ha³kxa¹sa²yxo²ā³sa²te²sain¹na³na¹.
 Nxē³jut3su², hxi²kan¹txi³wxa²wa²su¹nhai¹nx3tho³na¹.
 Nxē³nē³lhī³nx2na³la². Nxē³jau³xai²lot3sxā³
 yxau²xai³lhī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, a²yxo²ha³kxa¹lhxi³
 te²ki³na¹xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
 sa²hau³ko³tē³na³la². Jā¹nxē³nē³lxā³,
 sa²yxo²ā³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²ki³jau³su²
33 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la²
 a³lxi²khaix1nē³na³la². Te²yā¹nxē³nūn³sxā³,
 wān³txa² wā²nxūh¹ a³la³kxi²ta³lu²ni², wā²nxūh¹
 wi¹ko³nha²ta³lu²ni², nxē³kxa² Si³yxau³jah¹lo²su²
 na³la². A²nxē³jah¹la² wā²nxūh¹ a²ē¹nāu³a¹ aq³txi³
 qin³nha²jau³la³ ko³nxē² a³ten³ki²ki³sxa³ha²kxai³,
 ha³lo²a² kāi³ain¹ju³ta³la³ a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³,
 nxē³nē³lhī³jah¹lo²su² na³la². 34 Nxē³ju³ta², Sū³na²
 ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su², hxi²kan¹txi³,
 a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 hxi²kan¹txi³ ī³tih³nxē³ki³sxa³ha²kxai³,
 nxē³ki³tā³li¹.
35 Jā¹nxē³ti³hū³sxā³:
 — Txai²na² txā² a²yen³kxa² wi¹te²a² Txa²wā¹sū³na²
 ū³hū¹sā²na¹hē³na¹. Na¹ha²kxai³, a²yo³ha²
 ū³yho³hi¹xi²sain¹kxe³nū³a² tāu³ton³ye²na³na¹.
 Nxē³ki³kah³lo²nū³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². 36 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet1sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ai¹nha²kxai³, a²hī¹nai²na² ye³ha³te³txi³ ī²ha²kxai³,

a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ai²na³la². Nxe³ha²kxai³,
 a²yen³kxa² we¹kxa² yxo²ha³kxa¹ yxau³sxā³,
 Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ yxau²na³la².
 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ī³sa²nēn¹kxi²
 sa²wa²to¹ja³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la².

12

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxi²kxe³su²

¹ Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².
 Txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³
 ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³na³la²
 Nxe³nē³lha²kxai³, wxā²nū²nāu³ai²na²
 a²wi¹tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³a¹,
 ā³wxe³je¹jxah³lxi³hē¹la². Wxa²nū²nāu³ai²na²
 ka³ten³su² tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 ī³ka³li³txai²lā¹. Yah³lxin¹jau³su² wxa²nū²nāu³a¹
 a²wi¹tāu³a¹ ā³wxe³je¹jxah³lxi³hē¹la².
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a³la³kxi²khai¹nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hī³nxa¹lxa².
 Jā¹nxe³si¹nx2ta¹jau³nū³su² ye¹nx2ta¹wa².
² Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²yā¹nxe³sxā³
 kāi³yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹,
 Txa²wā¹sū³na² wxa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ tah²lxi³
 wxa²we¹txa²lxi³na³la². Nxe³nx2ti³jau³su², tah²lxi³
 yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³xa²ha³lo²lo³txa²lxi³si¹jau³nū³su²
 wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² jau³xa²:
 — Txa²wē³ha³lxa² ū³hū¹ai¹na¹ju³ta²
 wi¹khāi¹nxe³ju³ta² so¹lxi³, ī³ka³li³sa²ju³ta³nū³a²
 so¹lxi³, ka³na³ku² wā³ko³nxa³kxe³tu³

wain³khai¹nxe³ju³ta² so¹lxi³, ū³hū¹ai¹na¹tū¹xā¹.
Nxe³nx2ti³jau³su² jau³xa² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa².

3 Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²sa²sxā³
hxī²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Nxe³sa²kxe³su²,
wxa²yu³ta² yxo²ha³kxa¹ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².
Kwa² ha³lo²a² ā³sen³sai¹sxā³ kwa²
kāin²te²lo³nyhyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— Wi¹lāin³nha²sxā³ wi¹lī²nha¹xā¹. A²ya³la³tu³
Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³lot3sa²jau³xa²
yā¹nxe³jau³lxi³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹.
Nxe³jah³lxi³hē¹la². **4** Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
txa²wā¹nū²ai²na² ka³na³ka³na³tā³la².
Nxe³kxan²ti³ ka³lwan¹ta³kxi² kj³tā³la².
Jā¹nxe³sxā³ ka³lwan¹ta³kxi²kxan²ti³ ha³na³ka³lxi³
ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la².

5 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na²,
Sū³na² wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na²
ka³lxa¹ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³
ha³na³ka³lxi³ o²la³kxi²xai³ki³kxan²ti³ Je³su²jah³la²
ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la².
Ki³sa²kxai³, wi¹lī²we¹yhu¹ki³kxe³su²,
a²hāi¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ a²nū²a²
ka³na³ka³na³ki³te²hū³nxe²nū² yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la².
Txa²wā¹nū²ai²yā¹nxe³te²nān³su² wi¹lī²we¹yhu¹sxā³
o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la². **6** Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²,
Sū³na² wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na²
wi¹lī²we¹waun¹yhu¹sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta²
so¹lxi³ wain³na³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³,
Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxi²nē³kxe³su²
ī³la³kxi²te²lo³tū³nē³na³la². Nxe³nē³jut3su², a²nū²a²
a²hoh³lxi³khaix1nū³tu³ ī³la³kxi²te²lo³tū³nē³li²,
a²nū²a² ā³su² te²an²tu³ a²hoh³lxi¹khaix1nū³ā³nū³tu³

ha³na³ka³lxi³ ī³la³kxi²te²lo³tū³ni², jā¹nxe², jā¹nxe²,
 hu³ ū³hū²xai³nē³na³la². Nxē²xai³nē³jau³su², Sū³na²
 wān³txa² a²nū²a² ā³xa² ī³yau¹ū³si¹nhē³jau³nū³su²
 ī³la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³, Sū³na²
 wān³txa² yxo²i²ki³kxa² yā¹nxe²
 ī³yau¹ū³ya³sain¹yah³lxi³hē¹la². ⁷ Jā¹nxe³jut3sū³nxe²,
 txa²wā¹wā³tā³nāu³xa² ā³nhxi²nū¹nū³si¹nhē³jau³su²,
 Sū³na² ī³la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³,
 ā³nhxi²nū¹nū³ya³sain¹yah³lxi³hē¹la².
 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Sū³na² wān³txa²
 ī³yau¹ū³hain¹si¹nhē³jau³su² hxi²kan¹to³nū¹nhē³kxai²nān²tu³,
 ī³yau¹ū³ya³sain¹yah³lxi³hē¹la². ⁸ Jā¹nxe³jut3sū³nxe²,
 a²nū²a² ā³xa² ī³nxū²kwā¹si¹nhē³jau³su²
 ī³la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³ jā¹nxe³ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Te²yā¹nxe³sxā³:

— A²nū²a² ā³xa² txa²yen³kxa²
 wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹, Sū³na² ī³la³kxi²te²lo³tū¹sa³ha²kxai³lā¹.
 Nxē³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kxā³u³xa³sxā³
 wā²nhū¹ya³sain¹yah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³,
 Sū³na² hxi²kan¹txi³lo³tē³kxai²nān²tu³, a²nū²a² ā³xa²
 sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hē¹la². Nxē³nē³kxe³su²,
 ā³wi¹wi¹nxe² nū³kxūn³txi³:

— Txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹
 wi¹lāin³nha¹nha¹. Nxē³ki³jau³su², a²nū²a²
 ā³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hē¹la².
 Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, a²nū²a² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³
 yxau²xai³lāin¹tū³ka³txa², ī³ton³tū³ka³txi³su² tā³nxa²
 he³ja²lun¹tū³ka³txi³su² tā³nxa²:

— Wj¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹
 Nxē³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³kxi²nha²ki³jau³su²
 sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxi³hē¹la².

9 A²nū²a² ã³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

— Txa²wā¹yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹
 wi¹lain³nha²sxā³, a³lxi²khaix1na¹nha¹. Nxē³sxā³
 a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Hai³txi³
 a³lxi²ki³lxo³xah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, ha³lo²a²
 ko³nxe³ju³ta² ã³na¹jah¹lxi³hē¹la².

— Ko³nxe³ju³ta² yxo²kwīn¹kxi²na¹nhā¹.
 Yah³lxin¹jau³su², ã³na¹jah¹lxi³hē¹la².

Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹ju³ta² so¹lxi³
 i³jah¹lxi³sxā³ ã³tē³sxā³ ã³kāi³jah¹lxi³hē¹la².

10 A²nū²a², Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tū³ka³txa²
 yxo²ha³kxa¹, txa²wā¹wā³tā³nāu³hū³nxe²
 yxau²xai³ya³nhē³lain¹na³la². Nxe³ha²kxai³,
 a³lxi²khai¹nxe²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³,
 a²nū²a² ã³xa²:

— Wi¹kāi³i², hxi²ka¹ni², ain¹na³na¹.
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ī³sa²nēn¹kxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la².

11 Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta²
 u³lyah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 nxū²kwāi³yxau³nx2ti³jah¹la² ten³te²lo³txa²txi³na³la².
 Nxe³nx2ti³ha²kxai³, wxā²yxo²ka³nāu³ai²na²
 whāi²na¹:

— Sū³na² a³lxi²khaix1na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³su²,
 wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la².

12 — A²ya³la³tu³ Sū³na² yen³nāu³a¹
 yxau³na¹tū¹xā¹. Sū³na² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su²
 na³na¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², ī³ka³li³jah¹lxi³hē¹la².
 Yah³lxi¹nha²kxai³, ha³lo²a²khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tu³,
 kan²txi³ i³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³,
 ã³na¹yah²lxan³kxe³su², sa²wai³wait3sxā³ Sū³na²
 ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²hau³ko³txa²txi³txai²la².

Romanos 12:13

c

Romanos 12:17

13 Sü³na² wān³txa² yxo²i²te²nān³xa²
yen³kxi³txa²kxai²nān²tü³, wxa²yen³kxa²
wā²nhū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³kxe³hü³nxe²,
Sü³na²wē³ha³lxa²ha³la³ka³lxa³lon³ki¹nx2ti³kxai²nān²tü³,
wi¹lhen³txi³jah³lxi³hē¹la².

14 A²nū²a² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nān²tü³,
Sü³na²ī³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

— Wü³na². so¹lxi³ Nxe³ti¹. ū³hū¹txain¹sü¹nhē³li¹.
Nxe³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Hai³txi³ ha³lo²a²
khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹si¹yah³lxin¹jau³nū³la³ Sü³na²
ī³ye³kxi²kain¹yah³lxi³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

— Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yxau³txai²lā¹,
kuh³lxa³thin¹tü³kü³txai²na²sā¹. Yah³lxin¹jau³su²,
Sü³na² ī³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

15 A²nū²a² ā³xa² ī³ka³li¹hain¹kxai²nān²tü³,
wxāi²nān²ta³ ī³ka³li¹txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la².

Te²yā¹nxe³te²hü³te²lxi³, a²nū²a² ā³su²
te²a² āin²ti³sxā³ ī³nā³nain¹kxai²nān²tü³,
wxāi²nān²ta³ ī³nā³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la².

16 Wi¹lī³yxo²we¹nha¹jah³lxi³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

Yah³lxin¹ka³tü³, kwa² kāin²te²lā³

ī³yī¹li²nyah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, a²nū²a²

hxī²ka¹nxa³te²a² ā³hxī²yu³hē³nāu³lo³nha¹jah³lxi³hē¹la².

Hai³txi³:

— Txai²na² so¹lxi³ a³la³kxi²na¹nhā¹.
Yah³lxi³txa³hē¹la².

17 A²nū²a² ī²li³te²a² ko³nxe³thin¹sxā³
ā³kāi³ū¹nx2ti³kxai²nān²tü³:

— Nxe³sain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³yo³hi²nha¹tü¹xā¹.
Yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

Romanos 12:18

ci

Romanos 12:21

— Wi¹te²tu³ ai²na³na¹. A²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tai¹jau³nū³a² so¹lxi³
ă³kăi³txa²ya³hain¹yah³lxi³hē¹la². **18** Jă¹nxe³sxă³:
— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ hău²non³sxă³
yxau²xai³lya³yhu¹na¹tū¹xă¹. Na¹ha²kxai³,
ko³nxe³ti³ ī³ye³ăn³si³wxe³na¹ju³ta²
yū²nxa³xă¹. Nxе³si¹nx2ti³jau³nū³su²
yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². **19** Jă¹nxe³jau³hū³nxe³,
a²nū²a² ko³nxe³thin¹sxă³ kăi³ūh¹nx2ti³kxai²nă²tu³,
ī³wa³lxī³nhyah¹lxi³txa³hē¹la². Hăi¹nxă¹sxă²jah¹lxi³hē¹la².
Txa²wă¹să³na² hxi²ka² wain³txi³
ī³wa³lxī³nă²lhī³nx2na³la². Nxе³jau³su²
kxă³nău³u¹tai²na² Txa²wă¹să³na²
ă³wha²li¹la³kxi²nă³jau³xau³hxai²tă¹ex1tă²
nxе³te³nah¹lxi¹:
— “Să³nu²na¹xai²na²wxa²wă³lxī³nx2txi¹jah¹lo²sa¹i¹.
Txai²na² ă³yho³hai¹na¹tu¹wi¹. Să³na² wă³txa²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Să³na² ă³wha²li¹txă³nxa²
nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxе³ha²kxai³
ya³nx2ta¹wa². **20** Yxă¹ta¹, Să³na² kxă³nău³u¹tai²na²
ă³wha²li¹la³kxi²nă³jau³xau³hxai²tă¹ex1
jă¹nxe³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xa²su¹ a²nū²a²
ko¹ko¹son³ki¹nx2ti³jah¹lo²su² kxai²nă²tu³:
— He³hai¹nă²tă¹. Yah³lxin¹kxai²nă²tu³
ă³yhăi¹txain¹yah³lxī³hē¹li¹. Te²yă¹nxe³sxă³:
— Ya³lxu²ai¹nă²tă¹. Yah³lxin¹kxai²nă²tu³,
ī³na²tai²lă¹. Ain¹yah³lxin¹jau³su²
ă³hăi¹txain¹yah³lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nă²tu³,
ău²li³to³tain¹yah³lxin¹tu¹wa². **21** A²nū²a²
ko³nxe³ti³hin¹sxă³ kăi³ūh¹nx2ti³kxai²nă²tu³,
hai³txi³ ko³nxe³ti³hi¹txa²txi³ju³txai²na²
ă³wa³ka³li³yu³txa³lot3sxă³ ī³wa³lxī³nhyah¹lxi³txa³hē¹la².

Yah³lxin¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ wi¹kāi³ū³sxā³
 ū³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 a²kō³nxe³ju³txai²na² sa²tā³si³yo³not3sxā³
 ā³sen³sai¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa².

13

Txa²wā¹hxi²kan¹ti³nū³kā³txa²sa²yxo²we¹tain¹ki³jau³su²

1 Yuh³xai²nān¹te² hxi²kan¹txi³
 nū³kā³txa² Koverno nū³kā³txa²
 sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la², a²nū²a² yxo²ha³kxah¹la².
 ī³kwa³na³nx2ti³tū³kā³txai²na², Txa²wā¹sū³na²
 Hi²sen³su² hxi²kan¹txi³lon³ka³tu³,
 ūh³wxe³nūh¹nx2ti³tū³kā³txi³su² te²ju²hē³la².
 A²nxe³tū³kā³txai²na² Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su²
 hāi¹nxe² ā³na¹ū³nx2ti³tū³kā³txi³su² te²ju²hē³la².
 Hāi¹nxe² ā³na¹ū³nx2ti³xa³ke³la³te²kxai³
 yū³hī³nx2nxa³wa². 2 Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² ī²li³te²la³:
 — Koverno nū³kā³txa² sa²yxo²ā³a¹xā¹.
 A²nxe³te²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 ūh³wxe³nū¹nhē³tū³kā³txa² sa²yxo²ā³te²su²
 hī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yoh³la³
 khāuh³lxa³ti³hi¹nha²hī³nx2na³la². 3 Nxe³ha²kxai³,
 wi¹kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Koverno
 nū³kā³txai²na² ī³kwa³na³nē³tū³kā³txai²na²
 yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ yū³nx2ti³hī³nx2nxa³wa².
 Yxān¹ta¹, kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 Koverno nū³kā³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³
 yū³nx2ti³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yān³ti³su²:
 — Koverno nū³kā³txai²na² yuh³lxi³na¹ju³ta²
 ten³sa²nxa³nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 hāi¹nxe³sxā³ wi¹kāi³jah³lxi³hē¹la².

Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, tū¹kā³txai²na²
 ī³ka³li³ki¹nx2ti³jau³su² ī³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

— Wi¹kāi³tū³kā³txi³syah¹lxi¹lxi¹.

Nxe³nx2ti³tu¹wa². ⁴ Koverno nū³kā³txi³su²
 jah¹la² Txa²wā¹sū³na² ū³whxe³nū¹nx2ti³kxe³su²
 jah¹la², ī³wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxi³si¹jau³nū³su²
 o²la³kxi²jah¹lai²la¹wa². Yxān¹ta¹, wain³txi³
 kāi³yah²lxan³kxai²nān²tu³, yuh³lxi³jah³lxi³hē¹la².
 Jah¹la² nū³kxūn³na³la². Nxe³ha²kxai³,
 wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² yo³lha³
 nū³kxūn³txi³ wai¹txa²lxain¹kxa²yān³ti³su²
 ye¹nx2ta¹wa². Jah¹la², Txa²wā¹sū³na²
 ī³kwa³na³ū¹nx2ti³kah³lai²la¹wa². ^{A²}nū²a²
 kō³nxe³ti³ kāi³te²su² te²a² ū³yho³hi²sxā³,
 Txa²wā¹sū³na² an³txi³ju³ta² ū³yho³hi²te³lhxā³
 nxe³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². ⁵ Nxe³ha²kxai³, Koverno
 nū³kā³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹,
 hai³txi³:

— Txa²wā¹sū³na² ī³xān³ta³kxi²sa²sxā³
 kō³nxe³ti³ ī³yī¹li²sa²kxa²yān³ti³sā¹.
 Yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³, Koverno nū³kā³txai²na²
 sa²yxo²we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³ta²,
 txa²wā¹ē¹nāu³a¹ txa²wā¹yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹
 au³txi³ aīn³nha²sxā³:

— Ju¹ta² wain³na³na¹. Nxe²
 ē³ki²nha²kī³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nha²kī³jau³xai²yā¹nxe³sxā³
 ī³wet1sa²so¹sxā³ Koverno nū³kā³txa²
 sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la².

⁶ Jā¹nxe³jau³hū³nxe², Koverno nū³kā³txa²
 ī³kwa³na³nx2ti³sxā³: A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ha³teh³nxā³nxa²
 ū³yho³hi²txā³nxa² ū³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. Ha³lo²a²

Romanos 13:7

civ

Romanos 13:9

Koverno nū³ka³txi³na¹xai²na² a²wa³ka³li³yu³ta²
ū³yho³hi²txai²li¹. Nx^e³nx²ti³kxai²nān²tu³,
ū³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na²
wi¹ wa³ko³nain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
wa³ka³li³yu³ta² kāi³ai¹nhī³nx²na³la². Nx^e³ha²kxai³,
ya³nx²ta¹wa². ⁷ Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
ū³yho³hi²txā³nxa² Koverno nū³ka³txa²
ū³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
ū³yho³hi²hx^a³tain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³jut³sū³nxe²,
a²nū²a² kāin²te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ī³sa²nēn¹kxi²,
kāin²te²lo³ti² nxe³txain²yah³lxi³hē¹la².

A²nū²a² ī³xa² wi¹kāi³kxi²ki³jau³su²

8 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ī²li³te²la³ ū³yho³hi²txā³nxa²
ū³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹jau³su²
yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹, ha³lo²a²
yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ tau³ton³ki²nē³na³la².
Nx^e³nē³ju³ta²sa¹:

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
Nx^e³ju³ta², a²nū²a² ī³xa² a³lxi²ki³kxai²nān²tu³,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²
ha³kxa¹sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hī³ki³tā³la². ⁹ Nx^e³ju³ta²,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²
nx^e³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī³xa² sxe³xa³ka³lxa²
ū³whī¹ta³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ī³xa² su²lhā³i², ī³xa²
yen³kxa² kāi³sa²no¹ki², ī³xa² yen³kxa² yxo²kwa¹i³ni²,
nx^e³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
A²nxe³jau³xau³hxai²tēx1ta² whāi²na¹, Sū³na²
ī³kwa³na³nē³jau³xa² yau³xā³xa² ha³kxa² whāi²na¹
ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹, a²si³yxau³jau³xa² hāi¹nxe²
ka³na³ka³na³jau³xa² so¹lxin³na³la². Nx^e²:

Romanos 13:10

cv

Romanos 13:11-12

— A²nū²a² ă³xa² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
A³lxi²nhā¹kxa²yă¹nxe³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
Jau¹xa² so¹lxin³na³la².

10 — A²nū²a² ă³xa² a³lxi²na¹nhā¹.
Nxe³kī³kxai²nān²tu³, hai³txi³ kō³nxe³ti³
kāi³kain¹kī³ju³ta³la³ yū³hī³nx2nxa³wa².
Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² ă³xa² a³lxi²kī³kxai²nān²tu³,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³kwa³na³nē³jau³xau³hxai²tēx1tā²
ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta³lu²ni²hī³kī³tā³la².

11-12 Txa²wān³txa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²yă¹nxe³sxā³,
a³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².
Kō³nxe³ti³ kāi³kī³kxa² ā³wa²su¹kxi²nē³jen³nū³a²
a²wā³kxa² yau³son³na³la². Nxe³ha²kxai³,
ye¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹ha³lo²a² ha³lo²lo³tē³ju³ta²
jut3sū³ju³ta²sa¹:

— Ka³nxah³ta² ī³yū¹li²nxa³ta³lxa² nx2na³na¹.
Nxe³kī³kxai²nān²tu³:

— Ka³nxah³ta² ha³nāu³hi²khai¹nx2na³li¹.
Wa³su¹txi³ a³la²ni²xi²ju³ta² yau³so³nxē²na³li¹.
Nxe³ha²kxai³, ha²yā³kxa² āu³xi²ya³sah¹lxi³hē¹li¹.
Nxe³sxā³ wxa²yū³ki²yhu¹sxā³ ī³tu¹lxi²kī³tu¹wi¹.
Nxe³kī³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²,
yuh³xai²nān¹ko³xai²na² yxau³kī³ko³xai²na²
ko³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sū³ju³ta² a²yu³ta³lot3sxā³
yxau²na³la². Yxān¹ta¹, jū¹nxe² ye³jen¹nāu³a¹
Je³su²jah³la² ha²tet1jut3sū³jah¹la² ī³xi²tu¹wa².
Nxe³kī³kxai²nān²tu³, ha²te¹jut3sū³ju³ta²
yxau³nū¹kī³tu¹wa². Kī³sa²kxai³, kwēn¹tai²na²
nū³kxūn³txi³ wi¹kāi³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ha²yā³kxa²
āu³xi²kī³jut3sū³nxe² u³ya³sah¹lxi³hē¹la².
Kī³sa²kxai³, ko³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sū³ju³ta²

ā³na¹ya³sah¹lxi³hē¹la². Ā³na¹kī³sa²kxai³,
 Je³su²jah³la² ha²tet¹jut³sū³jah¹la² yxo²i²sxā³
 ko³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut³sū³ju³ta²
 hxan³te³lhxā³ o²la³kxi²ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Nxe³sxā³, ā³sen³sai¹khai¹nxe³kī³sa²kxai³,
 Je³su²jah³la² yxau²xai³kxa² yā¹nxe³sxā³
 yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². 13 Kī³sa²kxai³,
 wain³txi³ kāi³ya³sah¹lxi³hē¹la². E³lē³na²
 ha²te¹ju³ta² yxau²xai³kī³kxe³hū³nxe²
 yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². Kī³sa²kxai³, hai³txi³
 ī³yain³sxā³ ko³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²yhu¹i²
 yain³jau³xa² ūn³jau³xa² ī³na²sxā³ we¹ni², txu¹ha²
 ā³xa²wa³ni³lon³kxi², a²nū²a² ā³xa²kuh³lxa³thin¹sxā³
 o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwāin³to³hi², kwa²
 wān³txa² ī³ye³sxā³ ī³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹i²,
 ī³ka³tā³nxe³yhu¹i² ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Ju¹ta²
 wai³nxa³wa². 14 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la²
 ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³la³nhē³kxa²yā¹nxe²
 yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². Kī³sa²kxai³,
 txa²wā¹sī³nai²na² ko³nxe³ti³ qin³nha²kī³ju³ta²
 sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³txa³hē¹la².

14

ī³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹xa³jau³su²
 1 A²nū²a² Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³
 yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³
 sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nha²nxa³te²su² te²a²,
 wxa²yu³tai²na² sa²kxai³lu², wi¹lhen³txi³yhu¹sxā³
 ā³nū¹jah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹, hai³txi³ kwa²
 wān³txa² ī³ye³sxā³ ī³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹te³lhxā³
 ā³nū¹yah³lxi³txa³hē¹la². 2 ī³ye³sxā³,

ī³yi²yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹yah³lxan³ju³ta²sa¹, a²nū²a²
ka³na³ku² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txi³la³ ī²li³te²la³ ha³kxa¹, nxe³kxan²ti³,
ī³yai³na¹kxai²nān²tū³, wain³txi³ ī³yai³nhī³na¹xā¹.
Yxān¹ta¹, a²nū²a² ka³na³ku² te²ā³xa², Je³su²jah³la²
yxo²ī²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na²
wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² kō³nha²nxa³te²su² te²a²
a²ē¹nān¹jau³kxai³la¹:

— Ta¹xā¹, txai²li² te²tā³xā¹. Ka³yxuh³lxa³
ī²te²tā³xā¹. Hāi¹sxā³ hi³ka² so¹lxi³ ī³yai³na¹ju³ta²
wain³na³na¹. Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². ³ Nxe³ju³ta²,
Pau²lah³lo²na¹xai²na² wxā²yu³ta² whāi²na¹
ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, wxāi²na²:

— Yain³txa² ī²li³te²a² ha³kxa¹ yain³te²sa¹xā¹.
Yah³lxin¹te² ī³nxa² txā² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

— A²nū²a² ā³su² te²a² hi³ka² so¹lxi³ yain³te²su²
te²a² ha³ya³kxa³lxu³su² ī³yī¹lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Ya³nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, te²yā¹nxe³te²hū³sxā³,
wxāi²na²:

— Hi³ka² so¹lxi³ yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxin¹te²
ī³nxān²tū³, ī³ye³kxi²nū³nx2ta¹wa².

— A²nū²a² ā³su² te²a² yain³txa²
ī²li³te² ha³kxa¹ yain³te²su² te²a²,
kō³nxe³te²lo³tain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹, jah¹la²,
Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sa³lo³kah³lo²su²
ha²kxai³lu¹. Ya³nx2ta¹wa². ⁴ Jah¹la²,
Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³,
kō³nxe³te²lo³tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tū³,
wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa².
Kwa² hxi²kan¹txi³lo³nyah¹lxi³hī³nxa¹lxa².
Yxān¹ta¹, jah¹la² kāi³ain¹ju³ta² yā¹nxe³sxā³,

a²wa³kxēn³yah³la² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na²
 so¹lxi³ wā²nxū¹hāin³nha²sxā³, wi¹kāi³tā³nxa²,
 kō³nxe³ti³ kāi³tā³nxa², nxe³ti³lo³tai¹nhī³nx2na³la².
 A²ya³la³tū³, Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹nx2na³la².
 Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²sa³wi³sai²na²
 wi¹kāi³ti³hit1sī³nx2na³la².

5 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ka³na³ku² te²a²
 a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³lan²ta² ta³ko¹xai²na² so¹lxi³,
 hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³xa² a³lan²ti³su² na³na¹.
 Yxān¹ta¹, a³lan²ta² ā³su² hxi²ka¹nxa³xā¹.
 Nxe³hī³nx2na³la². Hā²wxān³txa³, a²nū²a² ka³na³ku²
 ā³su² te²a² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Nxe²nxa³xā¹. A³lan²ta² yxo²ha³kxa¹
 ta²ko¹xain²txi³ ai²na³na¹. A³lan²tu¹tai²na²
 hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹sxā³ a³lan²ti³la³ yū²nxa³xā¹.
 Nxe³hī³nx2na³la². Nxe³yah³lxin¹ju³tai²na²
 ī³wā³wā³ta³kxi²nhyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³,
 wxa²ē¹nāu³a¹ āu³txi³ wā²nxū¹hāin³nha²sxā³:

— Wain³na³na¹. Yah³lxin¹jau³su², nxe²
 yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

6 — A³lan²ta²ta²ko¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³su²
 na³na¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹.
 Nxe³jau³su², hxi²kan¹ta² a³lan²ta²ko³su²
 hit1sī³nx2na³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

— Yain³txa² ī²li³te²ha³kxa¹ yain³te²sa¹xā¹.
 A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² ī³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹.
 Nxe³jau³su², ī³yai³nhī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na²,
 yān³tai²na² ī³yai³nxa³tā³lxa¹ Txa²wā¹sū³na²

ĩ³ka³li³ti³hi¹te³lhxã³ ĩ³ye³kxi²sã²nhã³nx2na³la².
Yxã¹ta¹, ha³na³ka³lxi³, a²nã²a² ã³xa²:

— Ka³yxuh³lxa³ ẽ²te²tã³xã¹. A²nxe³kah³lo²su²
kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sã³na² ĩ³yxo²we¹ti³ten³sa³nha¹.
Nxe³jau³su², hi³ka² so¹lxi³ ĩ³yai³nhã³nx2na³la².
A²nxe³jah¹lain²txi³, yã³tai²na² a²hi³kai²na²
ĩ³yai³nxa³ta³lxa¹, Txa²wã¹sã³na²
ĩ³ka³li³ti³hi¹te³lhxã³ ĩ³ye³kxi²sã²nhã³nx2na³la².
Nxe³ha²kxai³, a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sã³na²
ĩ³yxo²we¹ti³ten³tã³ka³txi³sai¹nhã³nx2na³la².

7-8 Ka³tẽn³su² yxau²xai³ki³kxai²nã²tu³,
Txa²wã¹sã³na² sa²yxo²wet1si¹nhã³jau³su²,
yxau²xai³hi³ki³tã³la². Yxã¹ta¹,
ya³lu²ki³kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sã³na²
hxi²ka²nã³lon³sxã³ ya³lu²hi³ki³tã³la². Nxe³ha²kxai³,
ka³tẽn³su² yxau²xai³ki³kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sã³na²
hxi²ka²nã³ãin²txi³, yxau³ki³sa²kxai³,
ya³lu²ki³kxai²nã²tu³, Txa²wã¹sã³na²
hxi²ka²nã³ãin²txi³, yxau³ki³sa²kxai³,
nx³hi³ki³tã³la². Nxe³kxa²yu³su²:

— Nxã¹h¹ txai²na² te³na¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³a¹xã¹.
Nxe³ki³jau³su², ka³tẽn³su² yxau²xai³ta³nxa²,
ya³lu²ta³nxa² nxe³ki³te²sxa³yu²hã³la².
Nxã¹h¹, txa²wã¹yxo²ka³nã³a¹  u³txi³
ãin³nha²sxã³, ka³tẽn³su² yxau²xai³ki³ju³ta²
yã²nxa³ha²kxai³, ya³lu²ki³ju³ta² yã²nxa³ha²kxai³,
te²ju²hã³la². **9** Je³su² Kris²tu³jah¹la²
a²ha² kxã³nxa² ya³lu²ka³tu³, ka³tẽn³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hã¹la². Nxe³hi¹nã¹te²ka³ya³tu³,
a²nã²a² ka³tẽn³tã³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tã³la³ Hi¹kah³lo²su²

Romanos 14:10

cx

Romanos 14:12

ha²kxai³, a²nū²a² ya³lu²tū³kā³txain²txi³
Je³su²jah³la² A²hx¹kan¹ta² Si³yxau³tāu³la³
Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, nx^e³jah¹lai²la¹wa².
10 Nx^e³ha²kxai³, wx^a²yu³ta² ī²li³te² ī³nxa²,
wx^a²wā³tā³xa² kō³nxe³te²lo³jah³lxin¹kxai²nān²tu³,
wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa².
Te²yā¹nxe³sxā³, ī²li³te² ā³te² ī³nxa² wx^a²wā³tā³xa²
ha³yax3ka³lxu³lo³jah³lxin¹kxai²nān²tu³,
wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa².
Kwa² hxi²kan¹ti³lo³nhyah¹lxi³hī³nxa¹lxa².
Jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxan¹nāu³a¹,
ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tāu³a¹, tx^a²wā¹kī³na¹xai²na²
yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
a²yen³nāu³a¹ sa²nxū³sxā³ yxau³ye²ki³tu¹wa².
Nx^e³ha²kxai³, hī¹nai²na² kāi³yxau²xai³kī³kxa²
yā¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²xai³hē³txai²la².
Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hāi³nha²sxā³
ī³yī¹li²xai³nē³txai²la². **11** Nx^e³ju³ta², Sū³na² wān³txa²
ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:
— Nx^e³jah³lxi³sa²lxi¹. Sū³nu²na¹xai²na² ka³te³su²
yxau²wa³to²hi²na¹te³na¹xai²na² e³sxā³,
wān³txi³tu³ e³a¹i¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹
ī³kāin²te²lot3syu¹sa²jau³su² yuh³xa²
ā³wxe³nū¹syu¹sa³ha²kxai³: “Wxāi²na²
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lo²khai¹si¹lxi¹.
Nx^e³sa³ha²kxai³, e³lē³na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
sain¹tu¹wi¹.
Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Nx^e³ha²kxai³, a²ya³la³tu³ a²nū²a²nāu³xai²na²
yxo²ha³kxa¹ yxan¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na²
ī³ye³kxi²ki³sa²kxai³, txa²wā¹yxau²xai³ki³ju³txai²na²

wā²nxūh¹ ī³yau¹ū³nha²xai³kī³tu¹wa².

*Wxa²wā³tā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³si¹txa³hē¹la².
Jau³su²*

*13 Nxe³jut3su² ha²kxai³, ha²yā³kxa²
ko³nxe³te²lo³ta³waun¹nhya¹sah¹lxi³hē¹la².
Jā¹nxa¹jau³su²:*

*— Txai²na² ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Kāi³a¹tū¹xā¹.
Yxān¹ta¹, txa²wā³tā³xai²na² ī²sa²so¹sa²sxā³.
ī³yxaih¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yān³ti³sā¹.
Nxe³kī³kxai²nān²tu³:*

*— Kāi³nxa³lho³na¹. Txa²wā³tā³xai²na²
a³lxi²na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³lā¹. Nxe³kī³jau³su²
yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². 14 Txai²na² Je³su²jah³la²
ā³nū²nxi²sxā³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na²,
yain³txa² kwa²hāi¹nxe² ko³nxe³te²lo³kī³kxa²
yain³txi³la³ yū²nxa³wa². Nxe³jau³su²a³la³kxi²na¹wa².
Yxān¹ta¹, a²nū²a² ī²li³te²la³ a²ē¹nāu³a¹
ī³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³:*

*— Yain³txa² te³xai²na² ko³nxe³thin¹na³na¹,
txai²lā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³,
a²nxe³te² yain³txa² ī³yain³kxai²nān²tu³,
ko³nxe³ti³ kāi³hī³nx2na³la². Jā¹nxe³jau³su²,
a³la³kxi²nū³na¹nha²wa². 15 Nxe³ha²kxai³,
wxa²wā³tā³xa² ka³na³ku² te²a²:*

*— Yain³txa² te³xai²na² yain³kī³kxe³sxan³tai¹.
Nxe³kxai²nān²tu³, ī³yen²sxā³ ī³ye³kxi²kxai²nān²tu³,
a²nxe³te² a²yain³txai²na² ī³yain³yah³lxi³txa³hē¹la².
ī³yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²wā³tā³xai²na²
a³lxi¹yah³lxin¹jau³su², ī³yain³yah³lxi³hī³nx2nxā³lxa².
Wxa²wā³tā³xai²na² ī³yxaih¹sxā³, Sū³na² tīh³na²
ā³na¹sxā³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta³lot3sxā³*

hxan³kxi¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².
 Wxa²wā³tā³xai²na² Je³su²jah³la²
 ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa².

16 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²a² wi¹na³na¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nū²a²
 ā³xa² ī³yen²kxai²nān²tu³: Nxe³kxai²nān²tu³
 a²nxe³te²a² ha³lo²ai²na² kāi³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Nxe³yah³lxin¹kxe³su²,
 te² ha³lo²ai²na², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³
 ī³yī¹li²nū¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

17 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², yain³txa² ī²li³te²la³
 ī³yain³ta³nxa², ī³yai³nxa³ta³nxa², yain³txa³yau³xa²
 ī²li³te²la³ ī³na²ta³nxa², ī³na²nxa³ta³nxa²

nxe³txi³ju³ta³la³ ha³yax3ka³lxai²la¹wa².

Hxi²ka¹nxa³wa². Hxi²kan¹ju³ta² nxe³te³nah¹lx¹,

Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³nē³ju³ta³lot3sxā³

yxau²xai³ki³tā³la². Ki³sa²kxai³, Sū³na²

Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³jah¹la²

sa²kxai³lu² wain³txi³ kāi³ki³ju³ta² ti³hi¹tē³li²,

hāu²no³ti³hi¹tē³li², txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³

ī³wi¹lxon³ki²ti³hi¹tē³li², nxe³nē³na³la². Nxe³ju³ta²,

hxi²kan¹khai¹nxe³ju³txai²la¹wa². **18** Jā¹nxe³ju³ta²

yā¹nxe³sxā³, yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³,

Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet1sī³ki³tā³la².

Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹

ka³lih³kxi²nē³li², a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹te²lo³tē³li²,

nxe³nē³lhī³nx2na³la².

19 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hāu²no³waun¹yhu¹ki³txai²lā¹.
 Sū³na² yxo²ī² kāi²nō³ki³txai²lā¹. Ju¹ta² ten³sa³nhā¹.

Nxe³k_i³jau³su², ā³nhxi²nū¹nū³yha¹sah¹lxi³hē¹la².
20 Jā¹nxa¹jau³su², yain³txa² yxo²ha³kxa¹
 wi¹na³la². Yxān¹ta¹, a²ī²li³te² yain³txa²
 ī³yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wxa²wā³tā³xai²na²
 ī²so¹sxā³ yxaih¹sxā³, kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³,
 ī³yain³yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na²
 Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² we¹kah³lai²la¹wa².
 Nxe³nx2ti³kxa²yuh³su²:

— Yain³txa²na² yxo²kwāin³sa³nhā¹.
 Yah³lxin¹kxan²ti³, ī³yain³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Wxa²wā³tā³xai²na² ī³yxaih¹sxā³, Sū³na² kō³nxe³ti³
 ī³yī¹li¹nx2ti³kxa²yān³ti³su², ya³nx2ta¹wa².

21 Nxe³ha²kxai³:

— Ka³yxuh³xa² wi¹na³na¹. Na¹kxan²ti³,
 wā²nhī²na¹kxai²nān²tu³, txa²wā³tā³xa² hi³ka² so¹lxi³
 yain³jah¹la² ī²so¹sa²sxā³, ī³yxaih¹sxā³ kō³nxe³ti³
 kāi³kxa²yān³ti³sā¹. Nxe³k_i³kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a²
 ka³yxuh³xa² wā²nhī²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².
 Te²yā¹nxe³sxā³, yain³txi³yau³xa² ūn³jau³xa²
 ī³na²ki³ju³ta³nū³a²:

— Txa²wā³tā³xai²na² ī²so¹sa²sxā³, kō³nxe³ti³
 kāi³kxa²yān³ti³sā¹. Nxe³k_i³kxai²nān²tu³,
 ī³na²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³te²nū³nhū³sxā³:

— Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² kāi³a¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹,
 kāi³a¹kxai²nān²tu³, txa²wā³tā³xa² ī²so¹sa²sxā³
 ī³yxaih¹sxā³ ha³lo²a² kō³nxe³ti³ kāi³kxa²yān³ti³sā¹.
 Nxe³k_i³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ha³lo²a²
 kāi³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².

22 — Yain³txa² ī²li³te²a² yxo²ha³kxa¹
 ha³tā³nxān²tu³, yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 wā²nxū¹ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ ī³ye³sxā³

ĩ³yau¹ũ³nha²sxã³ ĩ³hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Ha³lo²ai²na² kãi³a¹tu¹xã¹. Txa²yxo²ka³nãu³a¹
nu¹hain³nha²sxã³ sa²yxo²ã³nha²nx3nhã¹.
Na¹jau³su² kãi³a¹tu¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³,
ka³lih³khai¹nxe³sxã³ yxau²xai³yah³lxi³hu³nxa¹lxa².
Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sã³na² hi²sen³kxai³lu²
wxa²ẽ¹nãn¹jau³su² ĩ²jah¹lai²la¹wa². 23 Yxã¹ta¹:

— Yain³txai²na² ĩ³wã³wã³ta³kxi²nha¹nha¹.
Wain³txi³ ĩ³yai³na¹kxe³su² te²ju²lhain¹ku².
Na¹nhã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³,
a²nxe³te²yain³txi³la³ ĩ³yain³yah³lxi³txa³hu¹la².
ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, u³txi³ wxa²ẽ¹nãu³a¹
sa²yxo²ã³nha²sxã³ ĩ³yain³yah³lxi³hu³nxa¹lxa².
Nxe³ha²kxai³, o³nxe³ti³ kãi³yah³lxi³hu³nxa¹lxa².
Jã¹nxa¹jau³su², u³txi³ txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹
ĩ³ye³kxi²nha²ki³jau³xa² sa²yxo²ã³nha²sxã³
ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² kãi³ki³kxai²nãn²tu³, o³nxe³ti³
kãi³hu³ki³tã³la². Jã¹nxe³kxa²yã³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

15

Ã³nxã²kwãi³lxã¹nã³nyhu¹ki³jau³su²

1 Txa²wã¹ki³na¹xai²nãn²tu³, Je³su²jah³la²
yxo²ĩ²khai¹nxe³ha²kxai³ Sã³na² wã³txai²na²
wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² o³nha²ki³sa²kxai³
nxe³te²ki³na¹xai²nãn²tu³:

— A²nã²a² ã³xa² Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ha²kxai³
yxã¹ta¹ Sã³na² wã³txai²na² wain³txi³
sa²yxo²we¹kxe³su² o³nhai¹nxa³xã¹.
Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, ya³nãn³ta³ki²la²sxã³

ă³nxū²kwai³lxū¹nū³yha³sain¹yah³lxi³hē¹la².

2 Nxe³ki³kxe³su²:

— Txai²na² so¹lxi³ ī³ka³li³ha¹tū¹xā¹.
 Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹,
 txa²wā³tā³xa² ī³ka³li³hi², ī³wi¹lhin¹ti³hi¹ti²,
 nxe³si¹hain¹ki³jau³nu³su² ā³nxū²kwai³lxū¹nū³yha³sain¹yah³lxi³hē¹la².
 Je³su²jah³la² yxo²ī²kāi²non³txai²la².

3 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Je³su²jah³la²
 yxau²xai³la³nhē³ju³tau³hxai²tēx1tā², hai³txi³:

— Txai²na² so¹lxi³ ī³ka³li³sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su²,
 yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹:

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³txai²lā¹.
 Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³
 yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²,
 Sū³na² Si³yxau³tā³a¹ ha³teh³nxā³nxā²
 yān³tai²na² Je³su²jah³la² yxau³ya³nhē³lxa³hī¹na²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Wī³nāi³. A²nū²a² ko³nxe³ti³hin¹sxā³
 ī³ye³kxi¹nxain¹tai¹ti²ti¹. Jā¹nxain¹jau³hū³nxe²,
 ī³yen²sa²sxā³ khāuh³lxa³ti³hit1sain¹tai¹ti²ti¹.
 Je³su²jah³la² wān³txa² ī³ye³sxā³, a²ha¹ kxā³nxā²
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xau³hxai²tēx1
 jā¹nxe³sxā³ kwēn¹ta²kxai³ Je³su²jah³la²
 yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². 4 Kxā³nāu³u¹tai²na²,
 Sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³jau³xu¹tai²na²,
 wān³txi³ty³ ī³yau¹ū³nhē³te³lhxā³
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

— Ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³, ya³nān³ta³ki²li²
 ān³tē³a¹xā¹. Nxe³si¹nhē³jau³nū³su², ū³ha²li¹la³kxi²,
 ha³lo²a² wxā²kwē²ki²nē³si¹jau³nū³su²
 ū³wha²li¹la³kxi², nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nē³kxe³su²:

— Su³na² a²ya³la³tu³ yxan¹nāu³a¹
 wxi²kin³ti³tot3sa³tū¹xā¹. Nxē³kj³jau³su²,
 yxau²xai³txai²lā¹. Nxē³nē³jau³su²,
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 5-6 Nxē³ha²kxai³,
 Txa²wā¹su³na² ī³ye³kxi²to³ha¹wa². Wxā²na²
 Ro³ma²no³ nū³ka³txi³ ī³nxai²na² wi¹lī³we¹yhu¹sxā³,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxau²xai³kxa²
 yā¹nxe³jut3su³nxe² wi¹lī³we¹yhu¹yah³lxin¹ju³ta²
 ten³sa³nha²wa². Jā¹nxe³te³lhxā³, Txa²wā¹su³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ī³ye³kxi²to³ha¹wa².

Jā¹nxa¹jau³su²:

— Ha³lo²a² ko³nxe³jut3su² na³na¹.
 Nxē³kj³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹su³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ī³ye³kxi²nha²ki²nē³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wē³ha³lxa² wxa²kwē²ki²,
 ha³lo²a² ya³nān³ta³ki²li² i³sa²tē³ti³hi¹ti²,
 ai¹na¹tū¹xā¹. Nxē³kxi²nē³lhj³nx2na³la².
 Na¹kxa²nān²tu³, wxa²yu³ta² whā²na¹
 wi¹lāin³nha²sxā³ hāi¹nxe³jau³hū³nxe²
 ī³ye³yah³lxin¹ka³tu³, Txa²wā¹su³na² Si³yxau³tāu³a¹,
 Txa²wā¹hx²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su²
 Jah¹la² A²wī³nu²su² tāu³a¹ ī³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².
 Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 ain³kxain¹jau³su²

7 Wi¹lhen³txi³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹lhen³txi³nx2ti³kxa²
 yā¹nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Nxē³nhyah¹lxin¹kxai²nān²tu³,
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹su³na²
 ī³sa²nēn¹kxain¹tu¹wa². Jā¹nxe³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa².
 8 Jā¹nxa¹jau³su², Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a²

nū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Ā³nhxi²nū¹nū³hai¹nha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹.
 Nxe³jau³su², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sa³ku¹,
 kxā³nhxi¹nu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ī³ye³kxūh¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² sa²yxo²we¹nha¹i¹.
 Na¹te³na¹xai²na¹, wxa²kan¹sa²tāu³a¹ ha³lo²a²
 wi¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Jā¹nxe³jau³xau³hxai²tēx1 jā¹nxe³sxā³ hī¹na²
 Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txa²
 kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³,
 kxā³nxa² ī³ye³kxū¹hain¹jau³xai³ta³lxi³
 sa²yxo²we¹nha²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². 9 Jā¹nxe³sxā³,
 Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³ju³ta²sa¹, a²nū²a²
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa², Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ī³sa²nēn¹kxi²si¹hain¹jau³nū³su²:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³
 thā³ti³la² a³lxi²nē³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³,
 ī³sa²nēn¹kxi²ki³tā³li¹.
 A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa²
 yxo²a² nxe³si¹hain¹jau³nū³su², Je³su²jah³la²
 wxā³nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²,
 kxā³nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³, Je³su²jah³la²
 a²yxo²wān³txa² ī³yau¹ū³nhē³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na², a²nū²a² Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² yxau³yai¹na¹ka³tu³,

S \tilde{u} ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³nxa² ī³ka³li³ti³hi¹ti²,
 ī³hain³sxā³ ī³sa²nēn¹kxi², nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hī¹nai²na²
 wān³txai²yā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la²
 kāi³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². ¹⁰ Jā¹nxa¹jau³su²,
 S \tilde{u} ³na² ha³tēh³nxā³nxān¹jau³su² yau³xā³xa²,
 nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txāi³.
 ī³ka³li³jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³,
 Txa²wā¹s \tilde{u} ³na² Si³yxau³tāu³a¹,
 ī³haitso¹tū³ka³txi³khai³xa² Ju³te²a²
 nū³ka³txa² ā³nū²nxi²ya³hain¹yah³lxin¹ka³tu³,
 a²yxo²ha³kxa¹ ī³ka³li³ja¹hain¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ¹¹ Jā¹nxe³sxā³,
 ha³tēh³nxā³nxān¹jau³xā³xa²sa¹:
 — A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa²
 yxo²ha³kxah¹lxi³tū³ka³txāi³. Txa²wā¹s \tilde{u} ³na²
 ī³sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹li¹. A²nū²a²
 yxo²ha³kxah¹lxi³tū³ka³txāi³. Txa²wā¹s \tilde{u} ³na²
 ī³sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹li¹.
 Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ¹² Jā¹nxe³jau³su²,
 kxā³nāu³u¹tai²na² I³sa³i²ah³lu¹tai²na²
 ī³ye³te³nah¹lxi¹:
 — In³txa² wē³sa² tōn¹ye²nē³tu¹wi¹.
 Txa²wā¹yah³lu¹tai²na² a²ī³lxa²
 Je²se³jah³lu¹tai²na² a²kan¹san¹tāu³su²
 tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²ī³lxa²
 Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³lhxā³, Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
 ī³kwa³na³ain¹tu¹wi¹. ī³kwa³na³ai¹nha²kxai³
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na²
 yxo²ha³kxa¹ yxo²ī²ain¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

13 Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² yxo²ī²nha²ti³hi¹txa²txi³na³la².
 Nxe³ha²kxai³, Sū³na² kāin² ka³lih³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³,
 kāin² hāu²no³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³,
 nxe³nx2ti³tu¹wa². Yxo²ī²yah³lxi¹nha²kxai³
 nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxē³nx2ti³kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³
 sa²hau³ko³txa²txi³kxe³su², ya³nān³ta³ki²la²sxā³
 Sū³na² sa²hau³ko³ta³lun²nx2ti³ju³ta³nū³a²
 yxo²ī²nha²sxā³ wah³yxah³lxin¹tu¹wa². Ju¹ta²
 ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³la² e³lē³na¹ ī³yau¹ū³jau³su²

14 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Wxa²yu³ta²
 wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³, a³la³kxi²khai¹nxe³ha²kxai³,
 yah³lxin¹tū³kā³txi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su²,
 hxi²kan¹txi³ Sū³na² ha³lo²a² ī³yau¹ū³waun¹yhu¹sxā³
 ī³hau³ko³nū¹waun¹yhu¹tū³kā³txi³syah¹lxi¹lxa².
 Ju¹ta¹, wi¹lāin³nha²sxā³ ī³ye³ya³nx2ta¹wa².
15 Na¹kxan²ti³, ya³lot3sxā³ ha³lo²a² ka³na³ku²
 ju³tai²na² te²yu³tai²na² tāu³to³nū¹nx2ti³ju³txai²na²
 ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxē³na¹jau³xai²na²,
 ha³lo²a² sa²wa²ho¹xi²sxā³, ain³kxi¹nx2ti³te³lhxā³
 ya³nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² a³lxi²sa²sxā³
 wa³ka³li³yū³ta³lot3sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³,
 ya³nx2ta¹wa². **16** A²nū²a² Ju³te²a²
 nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² ā³nhxi²nū¹nū³si¹sain¹jau³su²,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³sa³lot3sa³na²hē³la².
 Na¹ha²kxai³, txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² tah²yau³xa² ī³yau¹ū³jah¹lo²sa¹wa².
 Na¹kxai²nān²tu³, ī³yau¹ū³hai¹na¹kxai²nān²tu³,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xai²nān²tu³,

Sū³na² wān³txai²na² yxo²i²ain¹kxai²nān²tu³,
 yxo²i²te²a² so¹lxi³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 nū³kxūn³txi³, i³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹sān²ka³tu³,
 hā²wxān³txa³, txai²na² sa²kxai³lu² Sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²ka³nāu³a¹ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wa².
 Na¹kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
 ī³ka³li³te³nah¹lxi¹:

— Txa³nū¹ka³txai²na² ka³lih³khai¹sa³nhā¹.
 Ain¹tu¹wa². Jā¹nxe³si¹ha¹jau³su², ya³nx2ta¹wa².
17 Na¹ha²kxai³, txai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ā³nū²nxi²sxā³ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wa³ka³li³yu³ta²
 wa³ko³nū¹jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su²,
 txa²wa³ka³li³yu³tai²na² hxi²kan¹ju³ta³la³ hit1sxā³
 e³a¹wa². **18-19** Txai²na² ya³lot3nha²sxā³
 ī³ye³ya³nx2ta¹wa². Na¹kxai²nān²tu³,
 Je³su²jah³la² hxi²ka² kāi³ū¹sain¹ju³ta² so¹lxi³
 ī³ye³ya³nx2ti³hī³na¹wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹,
 Je³su²jah³la² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la².
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa²
 Sū³na² sa²yxo²wet1si¹hai¹na¹jau³nū³su²
 ī³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². Na¹ha²kxai³, txai²na²
 sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa²
 yxau³yai¹na¹ka³tu³, Sū³na² wān³txa² ī³ye³kxai¹ni²,
 ha³lo²a² kāi³ū¹hai¹ni², nū³kxūn³ju³ta²
 kāi³ū¹hai¹ni², nxe³yain¹to³ha¹hē³la².
 Na¹ha²kxai³, hau³hau³kon³sxā³, Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³
 o²la³kxi²ya³sain¹to³nha²hē³la². Ya³sai¹nha²kxai³,
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xai²na²
 sa²kxai³lu² Sū³na² sa²yxo²we¹tain¹to³nha²hē³la².
 Je³su²jah³la² kāi³ū¹sain¹ju³ta² ī²ain¹sxā³

sa²yxo²we¹tain¹to³nha²hē³la². Nxe³sxā³,
 Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³sxā³ ai³la¹ka³tu³,
 wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² Je³su²jah³la²
 ī³yau¹ū³hai¹na¹jau³nū³a², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 sxi²ta² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū²xai³lai¹na¹ka³tu³,
 nxe²xai³la¹nū²la², hā²wxān³txa³ ne³kxūh¹tān¹ko³xa²
 a²ī³lxa² I³li³ra³kū²kō³xa² ā³wi¹ha¹hē³la². 20 A²nū²a²
 Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² Je³su²jah³la²
 a²ī³lxa² kō³nxe³nxai¹nxa³tū³ka³txa² kāin² yū²na³la².
 A²nxe³tū³ka³txa², Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 ī³hen³txi³ti³ten³khaix1sa³nha²wa². Ju¹tai²na²
 so¹lx³ yu³ka³na³ka³nat³sxā³ ī³ye³lxu¹na¹jau³su²
 yxau²xai³lhxai²na¹hē³la². Yxān¹ta¹, ha³lo²a²
 ī²li³ko³xa² a²nū²a² ā³xa² Sū³na² wān³txa²
 ī³hen³txi² ān³si³wxe³ain¹kxai²nān²tu³, txai²na²
 ān³si³wē³nx³sxā³ ī³hen³txi³ti³ten³sa²nxa³nha²wa².
 21 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na², Sū³na² wān³txa²
 ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lx¹: — A²nū²a², kxā³nxa² wān³txa² wi¹jau³xa²
 ā³ne³wxe²nxa³i², Je³su²jah³la² ī³lxa²
 ko³nxe²nxa³i², nxe³ain¹tū³ka³txa², hī¹na² ī²i²,
 a³la³kxi², ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā². Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³lo²kxai³lu²Ro²ma²thī³na²ai³śi²ju³ta³nū³su²
 22 Txai²na² ā³wxā³sxā³ ī²nx2ti³lxu¹nhxai²na¹hē¹la². Kxān³su² wxā³te³lhxā³ e³hxai²na¹hē³la². Na¹ta¹,
 hxi²ka¹nha²hxain²nxa³hē¹la². A²nū²a² Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa² kāin²
 ī³hen³txi³hxai²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³, hxi²kan¹txi³
 ā³na¹sxā³ ī³hen³txi³hxain²nxa³hē¹la². 23-24 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na²
 hī¹na² ī³hen³txi³ta³lu²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³:

— Kxān³su² Ro²ma²nū³kā³txa²
 Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³kā³txa²
 ā³nxai³sxi²lxun¹to³ha¹hē³na¹. Nā¹jau³su²
 ye³jen¹su² ā³wxā³sxi²nx2ti³lxun¹sa³hē¹la².
 Na¹ka³tū³, Es³pā²ya³ko³xa² ā³nxai³la¹tū¹xā¹.
 To³ha¹hē¹la². Ya¹nān¹ta³ko³xa² wa³to²hi²na¹tāu³a²
 ā³nxai³la¹tāu³nū³a² ha³la³ka³nxū³nān¹thī³na²
 wxa²yxau³yah³lxin¹thī³na² ā³nī²nx2ta¹tu¹wa².
 Ā³nī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ ī³ka³li³kxi²sah¹lxin¹tu¹wa².
 Nxē³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³:
 — Ha³lo²a² ā³ne³sen³sai¹ko³xa² ā³nxai³la¹tū¹xā¹.
 Na¹jau³su², ā³nhxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹la².
 25 Yxān¹ta¹, hī¹na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na²
 ā³nxai³sā²na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹tū³kā³txa²
 Je³ru³sa³lē²thī³nai²nān¹tū³kā³txa²
 nxē³yain¹thi³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nū³hai¹na¹tu¹wa².
 26 Nxē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xa²
 Ma³se³to²na²ko³xa² yxau³yai¹ni², Kre²sa²ko³xa²
 yxau³yai¹ni², nxē² ha¹lin¹yain¹tū³kā³txi³nāu³xa²
 wā²nxū¹hāin³nhain¹te³nah¹lxī¹:
 — Nū¹ā¹ Je³ru³sa³lē²thī³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²
 yxo²i²yain¹tū³kā³txa², a²nū²a² yen³kxi³
 txa²ye²tū³kā³txa² yū³ye²na³li¹. Yxān¹ta¹,
 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² yen³kxi³ki³tā³li¹.
 Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹ha³tēh³nxā³nxa²
 wā²nhū¹ya³sain¹yah³lxī³hē¹li¹. A²yen³kxi³
 txa²tū³kā³txai²na² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹txai²la².
 Ka³lih³khai¹nxē³sxā³ ū³hū¹ain¹ki³tā³li¹.
 Ain¹ta¹hē¹la². Nain¹sxā³, a²ha³tēh³nxā³nxai²na²
 ū³hū¹sain¹na²hē³la².
 — Nū¹ā¹tū³kā³txa² ū³hū¹t1sī¹nhē³li¹.

Sain¹sxā³ ū³hū¹sain¹na²hē³la². 27 Ain¹ju³ta²,
 ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ju³ta² wain³na³la².
 Nxē³sxā³ Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³kā³txa²
 Ju³te²a² nū³kā³txi³lxā²na³la². Yxān¹ta¹,
 Ma³se³to²na²ko³xan¹tū³kā³txain²txi³,
 Kre²sa²ko³xan¹tū³kā³txain²txi³, hai³txi³
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³wa². Ju³te²a²
 nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³lxā²na³la². A²ha²
 kxā³nxa² Ju³te²a² nū³kā³txai²na² ā³nxai³sxā³,
 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² Sū³na²
 wān³txa² wi¹jau³xa² oh³nāu³u¹tai²nān¹jau³xa²
 ū³yau¹ū³hain¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²yo³ha²
 wā³kon³ye²na³la². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² Ju³te²a²
 nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² a²ha³teh³nxā³nxa²
 ū³yo³hi²txā³nxa² a²yen³kxa² yuh³xai²nān¹te²
 yen³kxa² tē³ain¹ka³tū³ Ju³te²a² nū³kā³txa²
 ū³yo³hi¹xain¹te³lhxā³ nxe³tai¹ti²tu³wa².
 Ain¹kxai²nān²tū³, hāi¹nxe³sxā³ ha³lo²a²
 wā³kon³ye²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxai¹nhī³nx2na³la².
 28 Na¹kxai²nān²tū³, Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³kā³txa²
 ā³nhxi²nū¹nū²ta³lu²na¹kxai²nān²tū³,
 a²ha³teh³nxā³nxa² wā²nhū¹yhain¹txā³nxū³a²
 wā³ko³nxa³te²tū³:
 — ū³hū²ta³lu²nai¹na¹hē³na¹. Na¹kxai²nān²tū³,
 Es³pā²ya³ko³xu¹tai²na² ā³nxai³la¹tū¹xā¹.
 To³ha¹hē¹la². Na¹kxai²nān²tū³, tū³na²
 ya³la³sxan¹thī³na² txā² ā³nī²ain¹sā²na¹tū¹xā¹.
 Na¹jau³su², ā³wxā³sxī²nx2ti³sā²na¹tu¹wa².
 29 Na¹kxai²nān²tū³, txai²na² ā³wxā³sxī²nx2ta¹kxai²nān²tū³,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wi¹ju³ta²
 hxi²kan¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ kāin² ā³tē³sxā³
 wā³kon³ti³he¹nxa³kxe³su² ā³wxā³sxī²nx2ta¹tu¹wa².

Jau¹xai²na² a³la³kxi²na¹wa².

30-31 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹.
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² yxo²ī²ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² a³lxi²ti³hi¹tē³lha²kxai³
 a³lxi²waun¹yhu¹ki³sa²kxai³, nxē³ki³te²jai¹ti²tu³wa².
 Nxē³ki³kxe³su², txa²ē¹nāu³a¹ aū³txi³ aīn³nha²sxā³
 ten³khaix1na¹jau³su², ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².
 Nxē³na¹te³nah¹lxi¹:

— Nū³kxūn³txi³, ha¹li¹ ā³nhxi²nū¹sah¹lxi³sxā³,
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³tin³ti³
 ī³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:
 — Nū¹ka³na¹ Ju³te²a² ko³nāu³a¹ ā³nxai³la¹tū¹xā¹.
 Na¹ta³ko³nāu³a¹, a²nū²a² Sū³na² wān³txa²
 sa²yxo²ā³ain¹tū³kā³txa² yxau³ain¹na³la².
 A²nxē³tū³kā³txa²:

— īh¹nxet3sai¹nhxīn³te²la¹ku². Na¹jau³su²,
 Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²wxa²sa²naun¹sa²si¹yhah³lxin¹jau³nū³su²,
 ha³tin³ti³ ī³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹la².
 Nxē³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, nū¹ā¹
 Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³nxai³lhxā³, Txa²wā¹sū³na²
 yxo²ī²tū³kā³txa² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹te³lhxā³
 ā³nxai³la¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³,
 a²nxē³te²a² hxi²nū¹nū³hai¹na¹ju³ta³nū³a²
 ka³lih³kxi²la² sa²so¹sai¹nxa³jau³lhu¹na¹jau³su²
 Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³nū³nhē¹la².
32 Na¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³
 ī³ka³li³khai¹nxē³sxā³, ī³nxū²kwai³lxū¹sxā³
 ā³wxā³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na²
 a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³, ā³wxā³sxi²nx2ta¹tu¹wa².
 Nxē³nx2ta¹kxai²nān²tu³, ī³ye³ya¹yhu¹ki³tu¹wa².
 Nxē³na¹jau³nū³su², jau³xa² a²yxo²ha³kxa³nū³a²

Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²nū¹nū³sah¹lxi³hē¹la².
33 Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
wxa²hāu²no³ti³hi¹tē³jah¹lo²su² jah¹la²
sa²hau³ko³txa²txi³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

16

A²ha³tq³nxa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

1 Fe²ba³ka³lxa² ī³sa²si¹hā³ūh¹nx²ta¹wa².
A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²wā¹wā³tā³ta²su² ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²ta¹ka³lxi³su² ha²kxai³,
nx²na³la². Nū¹ā¹ Sē³kre²a²thī³nān¹tū³ka³txa²
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²sxā³
yxau²xai³tū³ka³txa² kāin² ā³nhxi²nū¹nū³hain¹ta¹ka³lxai²la¹wa².
2 Ta¹ka³lxa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
yxo²ī²ta¹ka³lxai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³,
wi¹lhen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Ju¹ta²
wain³na³la², Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
yxo²ī²tū³ka³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³la².
Jā¹nxe³sxā³, ta¹ka³lxai²na² ha³lo²a² ī²li³ju³ta²
wā³kon³ye²kxai²nān²tu³, ī²ū¹tain¹yah³lxi³hē¹la².
A²nū²a² ā³xa² wi¹lī²yū¹hi², txain²txi³
ā³nhxi²nū¹nū³sa³i², sa³ta¹ka³lxai²la¹wa².
Nxe³ha²kxai³ ye¹nx²ta¹wa².

3 Na¹ha²kxai³, Pri³si²la³ka³lxa², A³kwi²lah³la².
nxe³sxā³, txa²ha³tā³nxa² ī³hen³txi³jah³lxi³hē¹la².
A²nxe³te²nāu³xa² ā³nū²ki²ya³sain¹sxā³,
Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta²
wa³kon³ya³sain¹na²hē³la². 4 A²nxe³te²nāu³xa²,
ha³lo²a² ha³nxeh³lxi³khai¹nxe³ju³ta²
wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Ya³lu²sain¹jau³su²
wxa²sa²naun¹sain¹na²hē³la². Sai¹nha²kxai³,

txain²txi³ kāin² ī³ka³li³hi², Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³sxā³
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
 yxau²xai³ye²yhain¹tū³ka³txain²txi³ kāin²
 ī³ka³li³hi² ya³sain¹na²hē³la². 5 Jā¹nxe³sxā³,
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
 yxau²xai³tū³ka³txa², A²ki³lha³lxai²na² sxi²ha²
 ā³yān³ki³nū²ki² tū³ka³txa² txa²ha³ta³nxa²
 ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Jā¹nxe³sxā³,
 E³pe³ne²tah³la² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².
 A²nxe³jah¹la² txa²ya³lxa³khai³su² ha²kxai³,
 a³lxi²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³, nx2na³la². A²kxā³nxa²
 A²si³a³kō³xa² yxau³tū³ka³txa² jah¹la² txā²,
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet1sān²na²hē³la².
 6 Jā¹nxe³sxā³, Ma³ri²a³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa²
 ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la². Ta¹ka³lxa² kāin²
 wa³kon³ya³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wa². 7 Jā¹nxe³sxā³
 Ān³tro²na³kah³la² Jū²ni³a³ka³lxa² ain¹sxā³,
 txai²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la².
 Txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².
 A²ha² kxā³nxa², a²nū²a² ā³xai²na² hxi²ka²
 sxi²ha² kan²thī³na² ūn³tī¹ki²wxe³sain¹na²hē³la².
 Nxe³na¹hī¹nai³ta², a²nxe³te²nāu³xai²na²
 ū³ti¹ki²wxe²ya³sain¹to³nha²hē³la².
 A²nxe³te²nāu³xai²na², txa²nū³ka³txi³na¹xai²na²
 wi¹lī²sī¹nhxai²na¹hē³la². Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na²
 ī³ti¹hī²nxe³sī¹na¹tū³ka³txi³na¹xai²na²
 wi¹lī²sī¹nhxai²na¹hē³la². A²nxe³te²nāu³xai²na², a²ha²
 kxā³nxa² txai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹txa³ta³lxa²
 ā²la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hē¹la².

txa²yq³lxa³nñ³ai²la¹wa². A³lxi²na¹kxah³lai²la¹wa².
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³nñ²nxi²sxã³
 yxau³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi³txain¹yah³lxi³nñ³nhẽ¹la².

9 Jã¹nxe³sxã³, U³bã²nah³la² Je³su²

Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³

ã³nhxi²nñ¹nñ³sa²sĩ¹jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³,

Es³ta²kah³la² txa²yq³lxa² a³lxi²na¹kxah³lo²su²

nñ³nha²kxai³, nain¹na³la². A²nxe³jah¹la²nã³xa²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi³txain¹yah³lxi³nñ³nhẽ¹la².

10 Jã¹nxe³sxã³, A³pe²lah³la² Je³su²jah³la² kan²txi³

sa²yxo²we¹khaix1jah¹lai²la¹wa².

— Ha³lo²a² ha³nxe³lxi²na³na¹. Nxe³kxan²ti³,

hã¹yxã¹ta¹ sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

Jã¹nxe³sxã³, A³ris³to²bah³la² a²ka³lxa¹ti³su² te²a²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

11 Jã¹nxe³sxã³, E³ro³ti³ãu²ah³la² txai²yã¹nxe³sxã³,

Ju³te²a² nñ³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi², Na³si²sah³la²

a²ka³lxa¹ti³su² tã³ka³txa², ã³nhai¹tã³sxã³

Je³su²jah³la² yxo²i²ye²yhain¹tã³ka³txa²

txa²ha³tq³nxa² í³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

12 Jã¹nxe³sxã³, Tri³fe²na³ka³lxa²

Tri³fo²sa³ka³lxa² ain¹sxã³, Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la²

wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ wa³kon³ta¹ka³lxi³nã³xai²la¹wa².

Nxe³ta¹ka³lxi³nã³xa² txa²ha³tq³nxa²

í³hen³txi³txain¹yah³lxi³nñ³nhẽ¹la².

Jã¹nxe³kxe³hã³sxã³, txa²yq³lxa² Pe²si³ta³ka³lxa²

a³lxi²ki³ta¹ka³lxa² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² kã¹n²

wa³kon³kxi²ta¹ka³lxa²la¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa²

txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².
 13 Jā¹nxe³sxā³, Ru²fah³la² a²nū²a² ā³xa²
 ā³sen³sai¹sxā³, Txa²wā¹sū³na² kāin²
 sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la²
 txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².
 A²nxe³jah¹la² a²hā³ka³na² sa²kxai³lu², txa²hā³ka³na²
 hū³sxā³ ā³nhxi²nū¹nū³sai¹nhxai²na²hē³la².
 A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la².
 14 Jā¹nxe³sxā³, A³sī²kri³jah³la², Fle³kō²jah³la²,
 Er²me³sah³la² Pa²tro³bah³la², Er²ma³sah³la²
 ain¹sxā³, txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi²,
 Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³su² jah¹lo²nāu³xa²
 ā³xa² A³sī²kri³jah³lai²na² nū³ka³txai²na² sxi²ha²
 yxau³yain¹jah¹lo²nāu³xa² txa²ha³ta³nxa²
 ī³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².
 15 Jā¹nxe³sxā³, Fi³lo³lo²kah³la² Ju²li³a³ka³lxa²
 ain¹sxā³, txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi², Ne³re²ah³la²,
 a²ha³līn³ta³ka³lxa² ain¹sxā³ txa²ha³ta³nxa²
 ī³hen³txi², O³lī²pah³la² txa²ha³ta³nxa²
 ī³hen³txi², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
 yxau²xai³tū³ka³txa² yxau³yain¹tū³ka³txa²
 txa²ha³ta³nxa² ī³hen³txi² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².
 16 A³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxā³ ī³hen³txi³nha¹jah³lxi³hē¹la².
 Yah³lxi¹nha²kxai³, Je³su²jah³la²sa²yxo²we¹tain¹tū³ka³txi³nāu³xa²
 yxo²ha³kxa¹ ha³lo²lo³txai³lain¹ju³ta²
 yxau²xai³lain¹sxā³ ī³ka³li³si¹nx2ti³jau³su²,
 ī³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la².

ī³tih³nxe³jau³xa² a²ne³ki³san¹jau³su²

17 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa².
 Na¹ha²kxai³, txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹
 au³txi³ aīn³nha²sxā³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ku³lhxa³thin¹te²a²
ya³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txa²
wi¹li³we¹ihu¹yah³lxin¹ju³ta² kho³te³lhxā³
o²la³kxi², Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta²
ā³ke³tā³nā¹sih¹nxa²ti³jau³nū³su² o²la³kxi²,
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹jau³xa²
sa²yxo²ā³si¹nx2ti³jau³nū³su² ī³tih³nxe²,
nxē³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tū³ka³txai²lē¹.
Yxau²nū²kah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³
ā³nhait1sxā³ha³na³ka³lxi³yxau³je²txain¹yah³lxi³hē¹la².
18 A²nxe³tū³ka³txa², hai³txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la²
Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²we¹tū³ka³txi³sxa³wa².
Hāi¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te² yen³kxa²
so¹lxi³ ko³nxe³ti³ yxo²kwāin³tū³ka³txai²la¹wa².
Wān³txa² wi¹ki³lxo³jau³xa² ī³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxā³
kwa² wi¹lhin¹ki³lxo³ti³hi¹txa²lxi³ha³ta²wa².
Te²u¹jā¹nxe³jau³xa², a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²su²
te²a² ain³kxi²txai²lē¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ān³ke³tā³nā¹hī³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².
19 Yxān¹ta¹, wxā²yu³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
kan²txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³to³ta¹hi¹nhē³la².
Nxe³yah³lxin¹ju³tau³tēx1tā², a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹na³la². Nxe³ha²kxai³,
ka³li³sa²si¹yhah³lxin¹nha²wa². Jā¹nxa¹jau³su²,
ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ a³la³kxi², ha³na³ka³lxi³
ko³nxe³ju³ta² sa²yxo²we¹jah²lxi³ixe³su²,
wi¹lhin¹sxā³ yxau², nxe³jah³lxi³hē¹la².
Yah³lxin¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa².
20 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹
ā³nhāu²no³ti³hi¹tē³jah¹lo²su² na³la².
A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² jū¹nxe³ ye³jen¹nāu³a¹

Sa³ta³na²jah¹la² n \tilde{u} ³kx \tilde{u} n³ju³ta² wa³ka³ti³lo³tu¹wa².
 Nx³kxai²nān²tu³, Tx^awā¹s \tilde{u} ³na² hxi²ki³kxai³lu²
 wxa²n \tilde{u} ³kx \tilde{u} n³yah³lxin¹ju³ta³l \tilde{o} t3sx \tilde{a} ³
 Sa³ta³na²jah¹la² yxau³sye¹nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³,
 n \tilde{u} ³kx \tilde{u} n³txi³ sa²nē³khau²ki¹xi¹nx2ti³xa³lho³la².
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, hāu²non³s \tilde{a} ³
 yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Nx^eha²kxai³,
 Tx^awā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la²
 kāin² thāi³ti³la² a³lxⁱnx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

21 Ti³mo²jah³la² txai²yā¹nxe³s \tilde{a} ³ Je³su²jah³la²
 wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³kxi²jah¹lo²su² jah¹la²
 a²ha³t \tilde{a} ³nxa² ū³sa²si¹hā³ū¹nx2ti³na³la².
 Jā¹nxe³s \tilde{a} ³, Lu²si³ah³la², Ja³sāu²ah³la²,
 So³si³pa²jah³la² ain¹s \tilde{a} ³, txai²yā¹nxe³s \tilde{a} ³ Ju³te²a²
 n \tilde{u} ³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xa²
 Je³su²jah³la² yxo²ī²ain¹t \tilde{u} ³ka³txi³su² ha²kxai³
 a²ha³t \tilde{a} ³nxa² ū³sa²si¹hā³ū¹nx2tain¹na³la².

22 Jā¹nxe³s \tilde{a} ³, txai²na¹xai²na²
 Te²si³o³ah³lo²na¹xai²na² Pau²lah³la²
 yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹s \tilde{a} ³, ta³nxā¹nxai²na²
 ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Wxāi²yā¹nxe³s \tilde{a} ³
 Je³su²jah³la² a²sa³wit3sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na²
 txa²ha³t \tilde{a} ³nxa² ī³hen³txi³nx2ta¹wa².

23 Jā¹nxe³s \tilde{a} ³, Kai²ah³la² a²ha³t \tilde{a} ³nxa²
 ī³hen³txi³nx2ti³na³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha²,
 Pau²lah³lo²na¹xai²na² yxau³yai¹na¹ha²kxai³,
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²s \tilde{a} ³
 yxau²xai³t \tilde{u} ³ka³txai²na² thī¹nāin²txi³
 ā³yā³n \tilde{u} ²kxi²ya³sain¹to³sīn¹na³la². Jā¹nxe³s \tilde{a} ³,
 E³ras²jah³la² sxi²jen³na² kāin²je³na²
 yxau³na¹je³je¹nai²nān¹t \tilde{u} ³ka³txa² ū³yho³hi²txā³nxa²

$\tilde{I}^3hau^3kot3so^1ain^1jah^1lai^2la^1wa^2.$ $A^2nxe^3jah^1la^2$
 $a^2ha^3ta^3nxa^2$ $\tilde{I}^3hen^3txi^3nx2ti^3na^3la^2.$ $J\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3,$
 $Kwa^3jah^3la^2$ $txa^2w\tilde{a}^3t\tilde{a}^3jah^1la^2$ $a^2ha^3ta^3nxa^2$
 $\tilde{I}^3hen^3txi^3nx2ti^3na^3la^2.$ ²⁴ $J\tilde{a}^1nxa^1jau^3su^2,$
 $Txa^2w\tilde{a}^1hx^2kan^1ta^2$ $Si^3yxau^3jah^1la^2$ Je^3su^2
 $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $k\tilde{a}in^2$ $th\tilde{a}i^3ti^3la^2$ $a^3lxi^1nx2ti^3ju^3ta^2$
 $ten^3sa^3nha^2wa^2.$

S\underline{u}^3na^2 \tilde{I}^3sa^2n\underline{e}n^1kxi^2ki^3jau^3su^2

25 $Txa^2w\tilde{a}^1s\underline{u}^3na^2$ $\tilde{I}^3sa^2n\underline{e}n^1kxa^1sah^1lxi^3h\tilde{e}^1la^2.$
 $A^2nxe^3jah^1la^2$ $so^1lxi^3hx^2kan^1txi^3lo^3txa^2lxi^3jah^1lo^2n\tilde{u}^3ai^2la^1wa^2.$
 $Yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3,$ $kan^2txi^3,$ $S\underline{u}^3na^2$
 $sa^2yxo^2wet1sa^2t\tilde{e}^3yah^3lxin^1tu^1wa^2.$
 $J\tilde{a}^1nxe^3si^1nx2ti^3jau^3su^2,$ $nxe^3nx2ti^3na^3la^2.$
 $Txa^2na^1xai^2na^2$ $\tilde{I}^3ye^3kxi^1nx2ta^1ka^3tu^3,$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\underline{u}^3na^2$ $A^2hx^2kan^1ta^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3lot3jah^1la^3$
 $\tilde{I}^3yau^1\tilde{u}^3nx2ti^3to^3hxai^2na^1tai^1ti^2tu^3wa^2.$
 $Nxe^3na^1jau^3xai^2y\tilde{a}^1nxe^3jau^3lxi^3$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\underline{u}^3na^2$
 $hx^2kan^1txi^3lo^3txa^2lxi^3tu^1wa^2.$ $W\tilde{a}n^3txai^2na^2$
 $tah^2yau^3xai^2na^2$ $\tilde{I}^3ye^3kxi^1nx2ti^3sx\tilde{a}^3,$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $\tilde{I}^3yau^1\tilde{u}^3nx2ti^3te^3lhx\tilde{a}^3$ $\tilde{I}^3ye^3kxi^1nx2ti^3to^3ha^1wa^2.$
 $Nxe^3na^1jau^3xai^2na^2,$ $kx\tilde{a}^3n\tilde{a}u^3u^1tai^2na^2$ $a^2lhun^3tu^2$
 $a^3la^3kxi^2txi^3hex1ki^3sxa^3jau^3su^2$ $ha^2kxai^3,$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $h\tilde{a}i^3jau^3su^2$ $ha^2kxai^3,$ $ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2.$
 $Yx\tilde{a}n^1ta^1,$ $a^2jut1so^1lxi^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $\tilde{u}^3wha^2li^1lhx\tilde{a}^3$
 $\tilde{u}h^3y\tilde{u}^2ki^2n\tilde{e}^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2.$ ²⁶ $Nxe^3ju^3ta^2,$
 $ha^3la^3je^1n\tilde{u}^3wa^3kxu^1tai^2na^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\underline{u}^3na^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $\tilde{I}^3tih^3nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$ $t\tilde{u}^3ka^3txi^3n\tilde{u}^3a^2$
 $\tilde{I}^3sa^2si^1h\tilde{a}^3\tilde{u}^1nh\tilde{e}^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2.$
 $A^2nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txai^2na^2,$ $S\underline{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $ain^3kxi^2so^1ki^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3wha^2li^1la^3kxi^2n\tilde{e}^3lhx\tilde{a}^3,$
 $w\tilde{a}n^3txi^3tu^3tah^2yau^3tu^3$ $\tilde{u}h^3y\tilde{u}^2ki^2n\tilde{e}^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2.$

Nxe³te²na¹, h̄i¹nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³su² tāu³kxai³lu², ka³tēn³su²
 yxau²wa³to²a³li³tāu³su² tāu³kxai³lu²,
 ī³kwa³na³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na²
 sa²kxai³lu² sa²yxo²we¹te³na¹, wān³txai²na²
 tah²yau³xai²na² ī³ye³sxā³, a²nū²a²
 yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³kā³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
 e³|ē³na² ī³yau¹ū³hain¹na³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 Sū³na² Wān³txa² yxo²ī²i², sa²yxo²we¹ti²,
 nain¹txai²|ā¹. Ain¹na³la².

²⁷ Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ hāi¹nxe²
 a³la³kxi²ta³lun²khai¹nxe³tāu³su² tāu³a¹,
 wxi²kin³ti³ton³sxā³ ī³yī¹li²wa³to²hi²ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³,
 nxe³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la².
 Ta³lu²na¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² Wãn³txa²
New Testament in Nambikuára, Southern
(BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a